

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1899

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

3DIE HEFTE

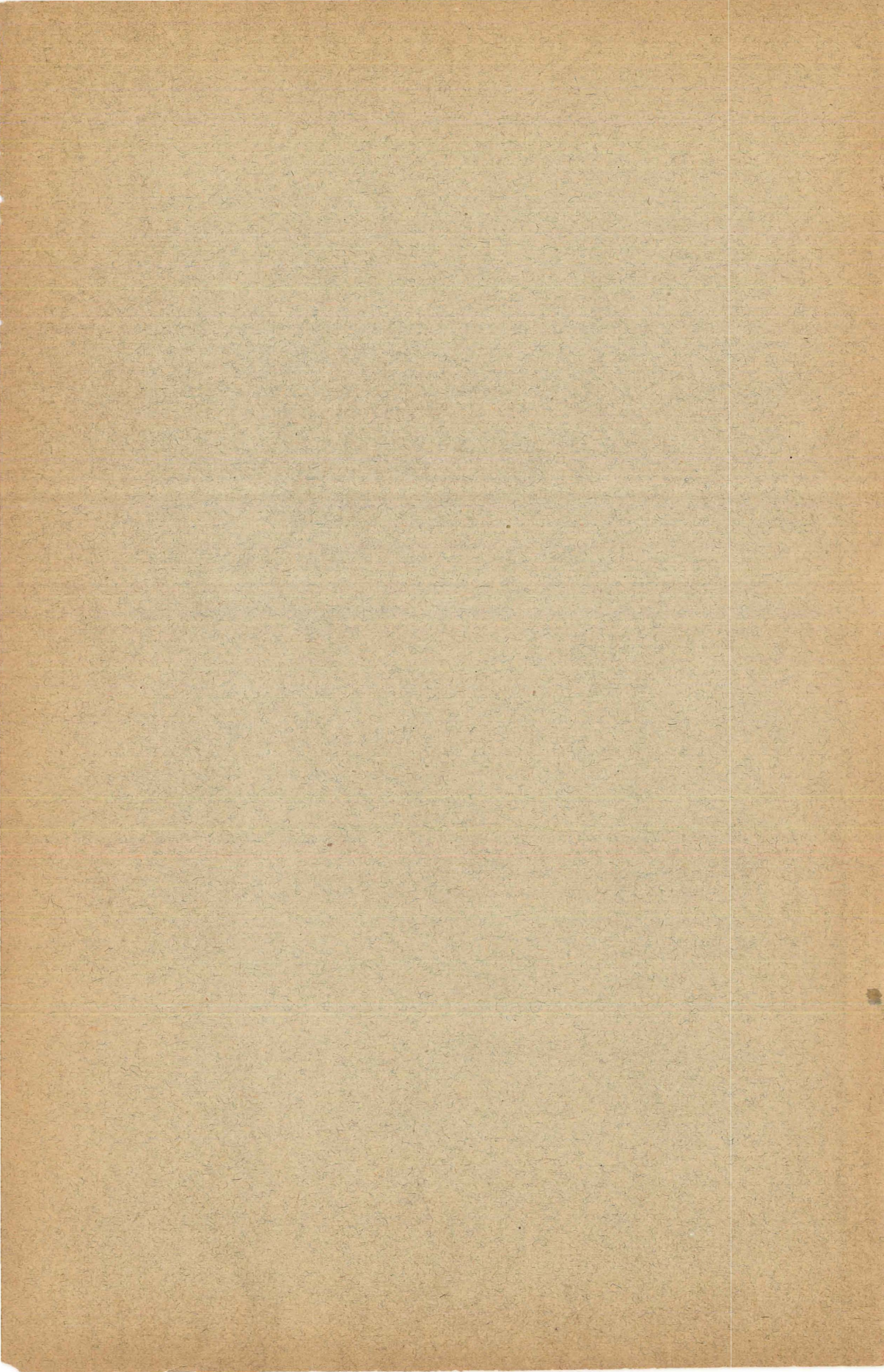
*

1899

1. **Amtmanden i Finmarken:** Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1899.
2. **Do.** Beretning om sommer- og hostfisket m. v. i Finmarken i 1899.
3. **Do.** Beretning om sildefisket i Loppen-Øksfjord, Talvik og Alten herreder høsten 1898.
4. **Fiskeriinspektør Sørensen:** Beretning (i uddrag) om hans virksomhed i 1899.
5. **Do.** Beretning om hans reise til Fredrikshavn, Hamburg og Geestemünde.
6. **Do. Wallem:** Beretning om hans virksomhed i 1899.
7. **Do. Johnsen:** Beretning (i uddrag) om hans virksomhed i 1899.
8. **Beretning om skrejffisket i Nordlands amt i 1899.**
9. **Do.** » — - nordre Trondhjems amt i 1899.
10. **Do.** » — - søndre Trondhjems amt i 1899.
11. **Do.** » — - Nordmøre 1899.
12. **Do.** » — - Romsdals fogderi 1899.
13. **Do.** » — paa Søndmøre 1899.
14. **Fiskeriinspektør Buvig:** Om makrelfiske i 1899.
15. **Beretninger** om forsøg med drivgarnsfiske efter sild med offentlig bidrag.

KRISTIANIA
W. C. FABRITIUS & SØNNER, AKTIESELSKAB
1900.

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1899

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNER, AKTIESELSKAB

1900.

AARSBERETNING

VEKONOMISKE

NORGE'S FISKERIER

1898

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET KONGL.

KRISTIANIA

W. G. YARLUND & KJØNNE, TRYKKERE

1898

Indhold.

A. **Fiskeriinspektør Buvig**, Beretninger:

1. Om storsildfisket langs Norges vestkyst vinteren 1898—99.
2. Om vaarsildfisket 1899.
3. Om vaartorskfisket 1899 i vaarsilddistrikterne.
4. Saavel torskefisket som vaarsildfisket vedkommende.
5. Baade østlands- og vestlands-sildefiskerierne vedkommende.

B. Udvalgsformand **Richard Hansen**: Beretning om Lofotfisket 1899.

- C.
1. **Amtmanden i Finmarken**: Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1899.
 2. **Do.** Beretning om sommer- og høstfisket m. v. i Finmarken i 1899.
 3. **Do.** Beretning om sildefisket i Loppen-Øksfjord, Talvik og Alten herreder høsten 1898.
 4. **Fiskeriinspektør Sørensen**: Beretning (i uddrag) om hans virksomhed i 1899.
 5. **Do.** Beretning om hans reise til Fredrikshavn, Hamburg og Geestemünde.
 6. **Do. Wallem**: Beretning om hans virksomhed i 1899.
 7. **Do. Johnsen**: Beretning (i uddrag) om hans virksomhed i 1899.
 8. **Beretning** om skrejffisket i Nordlands amt i 1899.
 9. **Do.** » — - nordre Trondhjems amt i 1899.
 10. **Do.** » — - søndre Trondhjems amt i 1899.
 11. **Do.** » — - Nordmøre 1899.
 12. **Do.** » — - Romsdals fogderi 1899.
 13. **Do.** » — paa Søndmøre 1899.
 14. **Fiskeriinspektør Buvig**: Om makrelfisket i 1899.
 15. **Beretninger** om forsøg med drivgarnsfiske efter sild med offentlig bidrag.
-

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1899

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

3^{DI}E HEFTE

1899

1. **Amtmanden i Finmarken:** Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1899.
2. **Do.** Beretning om sommer- og høstfisket m. v. i Finmarken i 1899.
3. **Do.** Beretning om sildefisket i Loppen Øksfjord, Talvik og Alten herreder høsten 1898.
4. **Fiskeriinspektør Sørensen:** Beretning (i uddrag) om hans virksomhed i 1899.
5. **Do.** Beretning om hans reise til Fredrikshavn, Hamburg og Geestemünde.
6. **Do. Wallem:** Beretning om hans virksomhed i 1899.
7. **Do. Johnsen:** Beretning (i uddrag) om hans virksomhed i 1899.
8. **Beretning om skrejffisket i Nordlands amt i 1899.**
9. **Do.** » — - nordre Trondhjems amt i 1899.
10. **Do.** » — - søndre Trondhjems amt i 1899.
11. **Do.** » — - Nordmøre 1899.
12. **Do.** » — - Romsdals fogderi 1899.
13. **Do.** » — paa Søndmøre 1899.
14. **Fiskeriinspektør Buvig:** Om makrelfisket i 1899.
15. **Beretninger** om forsøg med drivgarnsfiske efter sild med offentlig bidrag.

KRISTIANIA
W. C. FABRITIUS & SØNNER, AKTIESELSKAB
1900.

11111111111111111111

Fra
amtmanden i Finmarkens amt.

Beretning

om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1899.

Herved har jeg den ære at afgive indberetning om vinter- og vaarfisket inden Finmarkens amt i aaret 1899.

Lodden stødte under land i Vestfinmarken i 1ste halvdel af mars og i Østfinmarken til forskellige tider fra sidste halvdel af februar til midten af april, men her i ubetydelig mængde og idetheletaget meget ujevnt; i Varangerfjorden kom den heller ikke iaar stort ind.

Den forsvandt for Vestfinmarken i slutningen af mai og for Østfinmarkens vedkommende omkring midten af juni.

I Vestfinmarken opgives større fisketyngde at have stødt under land i midten og sidste halvdel af april; ved Gjæsvær, Hasvik og Renø endog allerede i mars; men den forsvandt i slutningen af mai.

I Østfinmarken bemerkedes nogen større fisketyngde at have stødt under land for de vestlige værs vedkommende i midten af mai, hvorimod der i de østlige vær saagodtsom ingen fisketyngde bemerkedes.

Den forsvandt for de fleste værs vedkommende i slutningen af juni maaned.

Kobben har ogsaa iaar vist sig endog helt bort i Vestfinmarken; men dog ikke i fuldt saa stor mængde som i de nærmest foregaaende aar.

I vinteren 1898—99 har der ogsaa for Kjelvik- og Honningsvaagene, Lebesby og Kjøllefjord samt Fingkongkjeilen foregaaet endel fiske.

Efter de modtagne opgaver udgjorde antallet af de under fisket forulykkede 15.

Tælling af fiskere, baade og fartoier fandt sted den 13de mai.

Nedenstaaende tabel viser fordelingen af den fiskende almue og baadene paa de forskjellige vær inden Finmarken paa tællingsdagen.

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra fartoi.	Udlændinge.
Loppen—Øxfjord	198	77	»	»
Hasvik	572	164	»	»
Galten	173	50	»	»
Medfjord	404	104	»	»
Kvalsund	88	29	»	»
Hammerfest herred iøvrigt	246	59	»	»
Hammerfest by	24	10	»	»
Rolfsø	526	127	»	»
Ingø	794	202	»	»
Hjelmsø	385	96	»	»
Renø	62	30	»	»
Havøsund, Maasø	55	21	»	»
Gjæsvær	502	127	6	»
Skarsvaag	41	15	»	»
Hommingsvaagene	936	258	»	»
Kjelvik	807	202	»	»
Lebesby	128	48	»	»
Kjøllefjord	390	104	31	»
Mehavn	755	166	»	»
Gamvik, Stenvaag og Indre Tanen	689	177	»	2
Finkongkjeilen	601	175	47	5
Berlevaag	281	71	»	»
Baadsfjord og Makur	96	24	86	»
Syltefjord	46	13	»	»
Havningberg	165	45	4	»
Vardø landsogn (Persfjord og Smaaværene)	36	12	»	»
Vardø by	585	158	129	5
Kiberg	572	159	»	53
Kramvik	11	3	»	»
Nordvaranger herred	257	87	»	2
Vadsø by	112	37	»	1
Overføres	10 537	2 850	303	68

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra Fartoi.	Udlæn- dinge.
Overført	10 537	2 850	303	68
Næsseby	141	52	»	»
Bugønæs	24	11	»	»
Grændse Jacobselv	15	5	»	»
Sydvaranger herred forøvrigt	32	11	»	»
Ialt	10 749	2 929	303	68
Af disse var udrustede:				
med garn	189	49	»	»
» line	3 309	971	»	»
» dybsagn	1 848	453	»	»
» — og line	446	116	»	»
» alle redskaber	4 957	1 340	»	»

De paa tællingsdagen i Finmarken værende fiskere og baade var fra:

Hjemsted.	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Aalesund	39	7	Overført	768	218
Molde	1	»	Bindalen	16	3
Kristiansund	4	2	Brønø	78	15
Trondhem	3	»	Vægø	42	11
Bodø by	18	3	Tjøtø og Vivelstad	90	34
Tromsø by	86	20	Alstahaug, Stammæs	94	30
Hammerfest by	60	18	Herø	152	36
Vardø by	309	89	Vefsen	18	2
Vadsø by	229	76	Hatfjeldalen	2	»
Trondhjems stifts land- distrikt	19	3	Næsne og Dønnæs	39	9
			Hemnæs og Korgen	50	12
Overføres	768	218	Overføres	1349	370

Hjemsted.	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Overført	1349	370	Overført	2931	726
Mo	23	4	Tranø, Dyrø og S.-Reisen	460	83
Lurø og Træpen	17	5	Maalselven og Bardo	30	6
Velfjord	1	»	Astafjord og Salangen	973	229
Rødø og Melø	89	19	Lenvik og Hillesø	290	63
Gildeskaal	11	2	Balsfjord og Malangen	213	47
Beieren	2	»	Tromsøsundet	88	20
Skjerstad	26	6	Karlsø	105	26
Saltdalen	34	8	Lyngen og Sørfjorden	561	141
Bodin	4	»	Skjærvø, Nordreisen	882	213
Folden	16	3	Loppen—Øxfjord	207	80
Stegen og Ledingen	62	14	Hasvik	294	101
Hammerø	30	7	Alten	41	9
Tysfjorden	126	26	Talvik	144	35
Ofoten	33	8	Hammerfest landsogn	358	93
Lødingen og Hol	246	62	Kvalsund	242	69
Vaagen Gimsø	58	13	Maasø	332	119
Borge og Valberg	24	5	Kjelvik	375	127
Buksnes og Hol	41	8	Kistrand	280	73
Flakstad og Moskenæs	24	6	Lebesby og Kjøllefjord	210	80
Hadsel	61	16	Tanen, Gamvik	489	195
Øxnæs og Langnæs	37	10	Næsseby, Polmak	231	72
Bø og Malnæs	8	2	Nordvaranger	419	135
Dverberg og Andenæs	43	10	Sydvaranger	176	54
Sortland	157	36	Vardø landsogn	350	133
Kvæfjord	114	25	Finland	34	»
Trondenæs og Sand	295	61	Rusland	34	»
Overføres	2931	726	Ialt	10749	2929

Det tilsvarende antal fiskere og baade paa tællingsdagen i de 5 foregaaende aar var:

I 1894	13 687	mand	(hvoraf 376	udlændinge)	med	3 740	baade.
- 1895	11 001	—	—	525	—	»	3 112 —
- 1896	18 173	—	—	652	—	»	4 777 —
- 1897	16 641	—	—	420	—	»	4 299 —
- 1898	14 155	—	—	150	—	»	3 756 —

Betræffende de i Finmarkens fiskevær paa tællingsdagen værende kjøbefartøier meddeles saadan fortegnelse:

Stedernes navne.	Antal.	Drægtighed i tons.	Samlet besætning, føreren iberegnet.
a. Efter hjemsted.			
Kristiania	1	90	7
Haugesund	10	497	51
Hardanger	4	207	19
Bergen	26	1 749	156
Aalesund	5	285	27
Romsdalen	1	65	5
Molde	2	125	10
Kristiansund	31	1 778	163
Trondhjem	5	269	26
Tromsø	4	154	16
Hammerfest	7	279	28
Indherred	4	173	17
Fosen	2	86	10
Namdalen	2	53	9
Helgeland	3	156	15
Salten	1	47	5
Lofoten og Vesteraalen	3	100	11
Senjen og Tromsø	11	377	51
Finmarkens landdistrikt	5	135	18
Rusland	21	969	94
Ialt	148	7 594	738
b. Efter fiskevær.			
Hasvik	16	609	72
Galten	4	144	15
Medfjord	6	215	25
Rolfse	11	546	54
Ingø	29	1 599	145
Hjelmse	5	172	21
Renø	1	15	5
Maase	6	262	28
Overføres	78	3 562	365

Stedernes navne.	Antal.	Drægtighed i tons.	Samlet besætning, føreren iberegnet.
Overført	78	3 562	365
Gjæsvær	10	559,5	50
Skarsvaag	1	50	5
Honningsvaagene	6	279	26
Kjelvik	14	840,5	78
Lebesby	1	20	5
Kjøllefjord	3	256	21
Mehavn	9	545	51
Gamvik	8	617	50
Finkongkjeilen	4	261	21
Vardø by	14	604	66
Ialt	148	7 594	738

I de anførte opgaver er medtaget de fartoier, som med fuld last havde forladt Finmarken forinden tællingen fandt sted.

Med hensyn til den samlede deltagelse i fisket tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende tabel, hvilken indeholder oplysning om antallet af fiskere og baade samt skøiter, som for kortere eller længere tid tog del i loddefisket i de forskellige vær.

Fiskevær.	Mænd.	Baade og skøiter.
Loppen—Øxfjord	198	77
Hasvik	963	275
Galten	276	75
Medfjord	440	113
Kvalsund	163	57
Hammerfest herred	396	116
Hammerfest by	71	29
Overføres	2 507	742

Fiskevær.	Mænd.	Baade og skøiter.
Overført	2 507	742
Rolfso	674	172
Ingo	794	202
Hjelmsø	483	122
Renø	62	30
Maasø	100	35
Gjæsvær	630	161
Skarsvaag	71	24
Honningsvaagene	725	219
Kjelvik	981	230
Lebesby	543	186
Kjøllefjord	400	103
Mehavn	950	237
Gamvik, Stenvaag samt Tanens indre distrikt	942	242
Finkongkjeilen	748	215
Berlevaag	730	162
Baadsfjord	533	108
Syltefjord	260	62
Havningberg	412	104
Persfjord og Smaaværene	274	69
Vardø by	2 287	580 *)
Kiberg	1 048	290
Kramvik	19	6
Nordvaranger herred	220	72
Vadsø by	112	37
Næsseby herred	90	30
Bugønæs	24	11
Grændse Jacobselv	9	4
Sydvaranger herred forøvrigt	55	18
Ialt	16 683	4 473
Heraf benyttede:		
alene garn	189	
— line	7 253	1 816
— snøre, dybsagn	409	78
baade garn og andre redskaber	3 866	1 129
— line, snøre og dybsagn	4 921	1 447
— line og gangvad (fra Vardø by)	45	3

*) og 98 doryer, som benyttedes til slæbebaade.

Følgende tabel indeholder fortegnelse over de under fisket i de forskellige vær fremmødte fartøier:

Fiskevær.	Antal.	Besætning, føreren iberegnet.	Drægtighed i tons.
Hasvik	21	103	842
Galten	10	52	405
Medfjord	8	35	320
Rolfsø	20	104	1 080
Ingø	29	145	1 644
Hjelmsø	6	25	202
Renø	1	5	15
Gjæsvær	15	76	847,6
Skarsvaag	1	6	50
Honningsvaagene	15	78	820
Kjelvik	14	78	840,5
Lebesby	5	21	165
Kjøllefjord	4	15	172
Mehavn	9	51	545
Tanen, Gamvik	9	56	687
Finkongkjeilen	5	26	321
Berlevaag	9	40	402
Baadsfjord	14	59	607,50
Syltefjord	8	40	—
Havningberg	6	28	297
Vardø by	63	307	3 435
Kiberg	9	48	465,25
Nordvaranger	1	3	20
Ialt	282	1 401	14 182,85

Politiopsyn førtes af vedkommende lensmænd samt af særskilt ansatte opsynsbetjente; fra 18de april til 26de juni holdtes desuden ekstraordinært opsyn.

Ordenen under fisket maa idetheletaget betegnes som god, ligesom drukkenskaben ogsaa synes at være i aftagende.

Der opgives udfærdiget 31 mulktforelæg, hvoraf 26 for overtrædelse af lov af 3dje august 1897, nemlig 9, 3, 3, 1, 4 og 6 henholdsvis §§ 4, 7, 15, 20, 22 & 26 og 26; 3 for ulovlig ballastskydning, 1 for brændevinsalg og 1 for tyveri.

Priserne paa raaproduktet varierede mellem:

Kr. 14,00—kr. 35,00 pr. 100 stkr. torsk.

» 10,00— » 50,00 » hl. lever.

» 8,00— » 15,00 » hl. rogn.

» 0,10— » 0,50 » 100 stkr. fiskehoveder.

Af den fangede torsk kan regnes fra 200.—800 stykker paa 1 hektoliter lever.

Efter de fra lensmændene og øpsynsbetjentene modtagne opgaver er der under dette vinter- og vaarfiske opfisket nedenstaaende mængde torsk og hyse, beregnet i tal, kveite m. v., beregnet i kilogram, samt lever og rogn, beregnet i hektoliter, ligesom der opgives solgt nedenstaaende antal fiskehoveder:

Distrikter.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. v. kg.	Lever. hl.	Rogn. hl.
Loppen—Øxfjord	150 000	—	100 000	—	648	15
Altens sorenskriveri	150 000	—	100 000	—	648	15
Hasvik	650 000	12 000	400 000	81 000	1 903	400
Galten	182 000	—	10 000	5 500	400	—
Medfjord	240 000	27 000	10 000	62 000	918	7
Kvalsund	54 000	—	—	—	100	—
Hammerfest herred for- øvrigt	160 000	5 000	—	4 000	320	10
Hammerfest by	16 000	2 000	—	3 500	30	—
Rolfse	450 000	9 000	15 000	83 000	1 514	12
Ingø	501 600	12 000	100 000	313 700	1 727	—
Hjelmsø	124 400	14 000	75 000	113 900	416	—
Renø	56 000	—	—	3 200	85	—
Maasø	42 000	—	—	25 000	80	20
Gjæsvær	300 000	37 000	93 000	84 000	870	—
Skarsvaag	56 400	7 000	—	5 290	152	—
Honningsvaag	420 000	60 000	200 000	810 000	1 460	10
Kjelvik	602 040	70 000	—	24 000	2 060	—
Hammerfest soren- skriveri	3 854 440	255 000	903 000	1 618 090	12 035	459

Distrikter.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. v. kg.	Lever. hl.	Rogn. hl.
Lebesby	323 000	5 000	—	7 500	660	20
Kjøllefjord	309 000	8 000	—	38 000	600	—
Mehavn	290 000	25 000	290 000	90 000	1 040	—
Tanen—Gamvik	600 000	20 000	150 000	45 000	1 754	—
Finkongkjeilen	514 000	60 000	—	45 800	1 325	—
Berlevaag	364 000	75 000	50 000	55 000	1 030	—
Næsseby	4 000	2 000	—	20 000	10	—
Tanen sorenskriveri	2 404 000	195 000	490 000	301 300	6 419	20
Baadsfjord—Makur	283 550	63 500	283 550	19 500	950	—
Syltefjord	76 900	21 200	—	7 000	328	—
Havningberg	282 200	35 700	150 000	30 760	1 029	—
Persfjord og Smaaværene	11 360	—	—	—	25	—
Vardø by	1 820 000	212 000	1 300 000	126 000	5 136	—
Kiberg	748 000	84 000	700 000	15 500	2 160	—
Kramvik	14 500	500	14 000	100	36	—
Vardø sorenskriveri	3 236 510	416 900	2 447 550	198 860	9 664	—
Vadsø by	17 040	11 250	17 000	50 000	56	—
Nordvaranger herred	24 000	13 300	6 000	—	83	—
Bugønæs	—	—	—	—	—	—
Grændse Jacobselv	—	—	—	—	—	—
Sydvaranger herred for- øvrigt	1 400	550	1 400	540	3	—
Varanger soren- skriveri	42 440	25 100	24 400	50 540	142	—
Finmarkens amt	9 687 390	892 000	3 964 950	718 790	28 908	494

Af det anførte tal torsk og hyse skal der være forbrugt under fisket omkring 201 100 stykker, hvoraf 109 400 torsk.

Ifølge de statistiske opgaver er af det anførte kvantum torsk opfisket:

med garn	548 700
» line	7 361 450
» snøre (dybsagn)	994 640
» forskellige (alle) redskaber	746 600

Fiskeriets samlede udbytte omsat i penge er med fradrag af, hvad der er forbrugt under fisket, i de indkomne opgaver over det samlede udbytte af vinter- og vaarfisket, beregnet til følgende beløb:

For Altens sorenskriveri:

Loppen—Øxfjord herred kr. 36 482,00

For Hammerfest sorenskriveri:

Hasvik herred kr. 178 220,00

Hammerfest herred:

Galten	kr. 39 810,00	
Medfjord	» 62 522,00	
Herredet forøvrigt	» 29 060,00	
		» 131 392,00
Kvalsund herred	» 8 400,00	
Hammerfest by	» 3 230,00	

Maasø herred:

Rolfse	kr. 141 920,00	
Ingø	» 154 256,00	
Hjelmsø	» 34 773,00	
Renø	» 10 090,00	
Gjæsvær	» 84 295,00	
Herredet forøvrigt	» 9 500,00	
		» 434 834,00

Kjelvik herred:

Skarsvaag	kr. 10 958,00	
Honningsvaag	» 117 800,00	
Herredet forøvrigt	» 165 070,00	
		» 293 828,00

» 1 049 904,00

Overføres kr. 1 086 386,00

Overført kr. 1 086 386,00

For Tanen sorenskriveri:

Lebesby herred:

Kjøllefjord	kr.	59 510,00	
Herredet forøvrigt	»	56 500,00	
		<hr/>	kr. 116 010,00

Tanen herred:

Mehavn	kr.	77 145,00	
Gamvik—Tanen	»	148 275,00	
Finkongkjeilen	»	121 090,00	
Berlevaag	»	102 830,00	
		<hr/>	» 449 340,00

Næsseby herred	»	2 960,00	
		<hr/>	» 568 310,00

For Vardø sorenskriveri:

Vardø herred:

Baadsfjord	kr.	69 168,00	
Syltefjord	»	30 889,00	
Havningberg	»	89 551,00	
Kiberg	»	211 400,00	
Kramvik	»	4 795,00	
Herredet forøvrigt	»	3 430,00	
		<hr/>	» 409 233,00

Vardø by	»	602 126,00	
		<hr/>	» 1 011 359,00

For Varanger sorenskriveri:

Nordvaranger herred	kr.	9 852,00	
Vadsø by	»	7 787,00	
Sydvaranger herred	»	330,00	
		<hr/>	» 17 969,00

Ialt

 kr. 2 684 024,00

De tilsvarende tal var:

i 1894	kr.	2 681 320,00
i 1895	»	1 701 326,00
i 1896	»	4 928 142,00
i 1897	»	2 179 186,00
i 1898	»	1 881 666,00

Da fiskernes antal udgjorde 16 683, har altsaa gennemsnitsfortjenesten pr. mand udgjort

	kr. 160,88
mod i 1894 »	159,41
» i 1895 »	110,59
» i 1896 »	207,22
» i 1897 »	99,32
» i 1898 »	90,57

Med hensyn til den gennemsnitlige og høieste mandslot i de forskellige opsynsdistrikter stiller forholdet sig saaledes:

Opsynsdistrikt.	Gjennem- snitslot.	Høieste lot.	Opsynsdistrikt.	Gjennem- snitslot.	Høieste lot.
	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
Loppen—Øxfjord	180	250	Lebesby	126	220
Hasvik	182	550	Kjøllefjord	150	300
Galten	175	330	Mehavn	120	320
Sandø	150	225	Tanen—Gamvik	135	225
Medfjord	140	260	Finkongkjeilen	200	330
Kvalsund	40	80	Berlevaag	150	390
Hammerfest herred	80	160	Baadsfjord	200	250
Hammerfest by	50	75	Syltefjord	120	300
Rolfso	250	475	Havningberg	250	350
Ingø	190	450	Persfjord og Smaaværene .	95	113
Hjelmsø	70	250	Vardø by	260	400
Renø	150	185	Kiberg	200	430
Maasø	95	200	Kramvik	252	350
Gjæsvær	190	310	Nordvaranger	45	100
Skarsvaag	154	300	Vadsø by	78	270
Honningsvaag	145	500	Næsseby	33	80
Kjelvik	168	230	Sydvaranger	8	14

Af det anførte opfiskede kvantum torsk er ifølge opgaverne virket til rundfisk, rotskjær og russefisk samt klipfisk:

Herreder.	Rundfisk.	Rotskjær og russefisk.	Klipfisk.
	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Loppen—Øxfjord	31 500	5 000	108 500
Altens sorenskriveri	31 500	5 000	108 500
Hasvik	25 000	25 000	578 000
Hammerfest	123 000	13 000	444 000
Kvalsund	1 500	500	48 000
Hammerfest by	2 000	500	12 500
Maasø	367 015	15 240	1 068 745
Kjelvik	352 860	160 100	565 280
Hammerfest sorenskriveri	871 375	214 340	2 716 525
Lebesby og Kjollefjord	250 000	16 000	355 000
Tanen	958 500	15 500	786 000
Næsseby	2 500	1 500	—
Tanen sorenskriveri	1 211 000	33 000	1 141 000
Vardø herred	634 600	23 700	745 010
Vardø by	358 000	532 000	910 000
Vardø sorenskriveri	992 600	555 700	1 655 010
Nordvaranger	17 600	6 000	400
Vadsø by	11 840	5 200	—
Sydvaranger	—	1 400	—
Varanger sorenskriveri	29 440	12 600	400

Ialt 9 577 990

Fra
amtmanden i Finmarken.

Beretning

om sommer- og høstfisket m. v. i Finmarken 1899.

Herved har jeg den ære at afgive indberetning om udbyttet af dette amts sommer- og høstfiske samt haakjærringfangsten og øvrige ishavsexpeditioner m. v. i aaret 1899.

A. Sommer- og høstfisket efter sei, torsk m. v.

Efter sammendrag af de fra lensmændene indkomne opgaver er der i sommeren og høsten 1899 opfisket:

a. Torsk, sei, kveite, flyndre, hyse, uer m. v. solgt i raa eller saltet tilstand til russerne for 29 492 matter mel (matten veier ca. 144 kg.) som efter dets pris ved salg til almuen er ansat til	
	kr. 501 582,00
b. 209 550 kg. rotskjær, som angives udbragt til »	96 251,25
c. 279 680 kg. sei af alle størrelser »	48 793,50
d. Forskjellige fiskevarer, saasom torsk, hyse, sei solgt i raa tilstand til de norske handelsmænd eller til russerne mod andre varer end mel, rundfisk og titling fra høstfisket, uer, lax, fanget ved kysten m. v. udbragt til en pengeværdi af »	484 379,70
e. 18 382½ hl. lever udbragt til »	180 511,75
	<hr/>
Tilsammen	kr. 1 311 518,20

Den tilsvarende sum var i 1898 kr. 1 250 584,50, i 1897 kr. 1 028 299,80 i 1896 kr. 1 253 879,95, i 1895 kr. 1 076 966,00 og i 1894 kr. 1 380 974,00.

For de forskjellige distrikter inden amtet stiller udbyttet af dette fiske sig saaledes, som efterstaaende tabel viser:

Distrikt.	a. Raafisk.			b. Rotskjær.			c. Tørret sei.			d. Forskjellige fiske-sorter (se foran litra d.) Værdi	Heraf laks og sjøørret.		e. Lever.			I alt.
	Antal matter mel.	Pris pr. matle. kr.	Værdi kr.	Antal kg.	Pris pr. 20 kg.	Værdi kr.	Antal kg.	Pris pr. 20 kg.	Værdi kr.		Antal kg.	Værdi kr.	Antal hl.	Pris pr. hl.	Værdi kr.	
Alten . . .	50	14,00	700,00	3 000	10,50	1 575,00	3 000	4,00	600,00	2 200,00	5 500	4 400,00	100	8,00	800,00	5 875,00
Talvik . . .	590	16,00	9 440,00	35 600	10,00	17 800,00	38 000	4,00	7 600,00	21 400,00	6 700	5 300,00	1 160	10,00	11 600,00	67 840,00
Loppen—Øx-fjord . . .	518	20,00	10 360,00	1 420	7,00	497,00	1 600	4,00	320,00	4 968,00	482	230,00	320	10,00	3 200,00	19 345,00
Hasvik . . .	1 590	16,00	25 440,00	16 000	8,00	6 400,00	20 000	3,00	3 200,00	17 000,00	6 000	7 000,00	1 500	10,00	15 000,00	67 040,00
Hammerfest herred . . .	2 600	17,00	44 200,00	2 000	7,00	700,00	100 000	3,00	15 000,00	13 000,00	2 000	1 600,00	1 500	10,00	15 000,00	87 900,00
Hammerfest by . . .	600	17,00	10 200,00	5 000	7,00	1 750,00	6 000	3,00	900,00	6 000,00	»	»	150	10,00	1 500,00	20 350,00
Kvalsund . . .	1 250	17,00	21 250,00	2 000	7,00	700,00	20 000	3,00	3 000,00	5 000,00	200	160,00	200	10,00	2 000,00	31 950,00
Maaso *) . . .	7 500	18,00	135 000,00	100 000	10,00	50 000,00	50 000	4,50	11 250,00	62 000,00	1 600	1 500,00	4 490	10,00	44 900,00	303 150,00
Kjelvik . . .	3 400	15,00	51 000,00	30 000	7,00	10 500,00	20 000	3,00	3 000,00	72 500,00	»	»	3 200	10,00	32 000,00	169 000,00
Kistrand . . .	1 770	18,00	31 860,00	5 930	9,50	2 816,75	16 980	4,00	3 396,00	5 191,00	3 340	2 850,00	500	8,00	4 000,00	47 263,75
Lebesby—Kjøllefjord	1 600	16,63	26 600,00	1 600	7,50	600,00	3 000	2,50	375,00	18 000,00	850	680,00	650	10,00	6 500,00	52 075,00
Berlevaag . . .	250	18,00	4 500,00	»	»	»	»	»	»	5 120,00	»	»	90	9,00	810,00	10 430,00

Tanen herred iøvrigt . .	2 550	14,00	35 700,00	5 000	9,25	2 312,50	»	»	»	32 000,00	27 800	27 800,00	635	9,45	6 000,75	76 013,25
Næsseby . .	120	18,00	2 160,00	2 000	6,00	600,00	»	»	»	300,00	700	700,00	80	8,00	640,00	3 700,00
Nordvaran- ger . . .	1 303	18,00	23 454,00	»	»	»	300	3,50	52,50	14 499,50	1 885	1 741,00	660	9,00	5 940,00	43 946,00
Sydvaranger	1 080	18,00	19 440,00	»	»	»	800	2,50	100,00	29 500,00	27 000	18 900,00	512	8,00	4 096,00	53 136,00
Vadsø by . .	750	18,00	13 500,00	»	»	»	»	»	»	5 730,00	157	130,00	330	9,00	2 970,00	22 200,00
Kiberg . .	721	18,00	12 978,00	»	»	»	»	»	»	15 622,00	»	»	378	10,00	3 780,00	32 380,00
Vardø herred iøvrigt . .	600	18,00	10 800,00	»	»	»	»	»	»	13 526,00	»	»	737 $\frac{1}{2}$	10,00	7 375,00	31 701,00
Vardø by . .	650	20,00	13 000,00	»	»	»	»	»	»	140 823,20	»	»	{ 1 000 190	{ 10,50 10,00	{ 12 400,00	166 223,20
Tilsammen .	29 492		501 582,00	209 550		96 251,25	279 680		48 793,50	484 379,70	84 214	72 991,00	18 382 $\frac{1}{2}$		180 511,75	1 311 518,20

*) I Maasø er under sommerfisket saltet til klipfisk 660 000 tal eller 1 980 000 kg. torsk til en værdi af kr. 158 400,00, der ikke er medtaget i ovenstaaende tabel.

Med hensyn til deltagelsen i sommer- og høstfisket for 1899 tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende tabel, der ogsaa udviser gennemsnitslot og høieste lot i de forskjellige (vær) distrikter.

Distrikt.	Deltagere.		Gjennemsnitslot.		Høieste lot.	
	Ialt.	Heraf ikke hjemmehørende i distriktet.	For hjem-folket. Kr.	For frem-medede. Kr.	For hjem-folket. Kr.	For frem-medede. Kr.
Alten herred	110	»	40,00	»	60,00	»
Talvik do.	665	25	135,00	10,00	345,00	70,00
Loppen—Øxfjord do.	180	20	115,00	50,00	200,00	100,00
Altens sorenskriveri	955	45				
Hasvik herred	773	580	90,00	85,00	225,00	200,00
Hammerfest do.	660	305	150,00	120,00	200,00	150,00
Hammerfest by	162	90	120,00	70,00	160,00	100,00
Kvalsund herred	306	36	120,00	60,00	150,00	100,00
Maasø do.	2 500	2 015	184,00	184,00	500,00	350,00
Kjelvik do.	1 150	760	147,00	147,00	600,00	400,00
Kistrand do.	377	12	130,00	100,00	300,00	125,00
Hammerfest sorenskriveri	5 928	3 798				
Lebesby—Kjøllefjord herred	550	200	115,00	65,00	200,00	120,00
Berlevaag i Tanen do.	70	»	150,00	»	300,00	»
Tanen herred forøvrigt	540	70	146,00	120,00	500,00	220,00
Næsseby herred	97	»	38,00	»	45,00	»
Tanen sorenskriveri	1 257	270				
Sydvaranger herred	360	2	145,00	50,00	700,00	100,00
Nordvaranger do.	334	»	131,00	»	400,00	»
Vadsø by	206	3	105,00	30,00	350,00	50,00
Varanger sorenskriveri	900	5				
Kiberg i Vardø herred	673	560	120,00	30,00	250,00	300,00
Vardø herred forøvrigt	229	75	85,00	70,00	166,00	173,00
Vardø by	800	350	347,00	167,00	500,00	250,00
Vardø sorenskriveri	1 702	985				
Finmarkens amt 1899	10 742	5 103				
1898	12 059	6 161				
1897	11 530	5 689				
1896	11 845	6 216				
1895	11 342	5 962				

Russiske fiskerbaade har ikke deltaget i sommerfisket for 1899 undtagen i Sydvaranger herred, hvor 14 skoltelapper deltog med en gennemsnitslot af kr. 50,00 eller tilsammen kr. 700,00 som udbytte udelukkende af laxefisket.

Den gennemsnitlige mandslot under sommerfisket udgjorde kr. 130,15 for hjemfolket og kr. 84,88 for fremmede.

I tuskhandelen med russerne betaltes 20 kg. rugmel med fra 8—20 kg. stor kveite, fra 8,8—40 kg. smaa kveite, fra 17,8—50 kg. torsk og uer, fra 20—80 kg. flyndre, fra 30—80 kg. hyse og fra 24—90 kg. sei.

De vekslende priser beror væsentlig paa tilstrømningen af købefartøier, men ogsaa for en del paa fiskens forskellige størrelse.

Under dette fiske forulykkede 19 mand, hvoraf 1 i Hammerfest herred, 3 i Kjelvik herred, 7 i Lebesby og Kjøllefjord herred, 4 i Tanen herred og 4 fra Vardø by.

B. Sildfisket.

a. Fedsildfisket har i 1899 kun været drevet i Kistrand herred i maanederne november og december af 90 mand med 60 garnlag og 40 baade. Der opfiskedes — med sættegarn — 700 hl. sild, som solgtes til en gennemsnitspris af kr. 10,00. Udbyttet heraf er opgivet til kr. 7 000,00.

Det bemerkes, at af det opfiskede kvantum sild blev 240 hl. tilvirket og solgt som handelsvare. Ingen købefartøier fremmødte, ligesom heller intet menneskeliv gik tabt.

b. Vaarsildfisket foregik i 2 herreder, nemlig i Sydvaranger af 18 mand og i Loppen—Øxfjord af 45 mand; i førstnævnte herred med 6 garnlag og 6 baade, i sidstnævnte med 3 notlag. Der opfiskedes i Sydvaranger — med sættegarn — 27 hl., som solgtes til en gennemsnitspris af kr. 7,00, og i Loppen—Øxfjord — med not — 100 hl., som solgtes til en gennemsnitspris af kr. 6,00. Det samlede udbytte er opgivet til kr. 789,00. Af købefartøier fremmødte i sidstnævnte herred 1 dampskib med en besætning af 6 mand og en drægtighed af 40 tons. Intet menneskeliv gik tabt. Fisket forefaldt henholdsvis i januar og mars maaneder.

c. Andre sildfiskerier. I mai, juni, juli, oktober og november stængtes i Talvik herred endel smaasild — væsentlig benyttet til agn i Finmarkens fiskevær — ialt ca. 8 000 hl. til en værdi af kr. 22 000,00. Ligeledes er der i Lebesby og Kjøllefjord herred i juni opfisket ca. 1 600 hl. (smaa-) agnsild til en antagelig værdi af kr. 1 300,00.

C. Haakjærringfisket.

Deltagelsen i og udbyttet af dette fiske vil erfares af nedenstaaende tabel, der tillige viser værdien efter den for mandskabets part bestemte pris:

Hjemsted.	Baade.		Fartøier.			Opfisket lever.	Værdi.
	Antal.	Besætning.	Antal.	Drægtighed.	Besætning.		
				Ton.		Hl.	Kr.
Hammerfest by	—	—	3	71	16	1 200	10 200,00
Kjelvik herred	—	—	1	10	4	90	810,00
Vardø do.	—	—	1	17,5	4	350	3 500,00
Vardø by	17	78	—	—	—	1 677	16 770,00
Do.	—	—	6	95	26	1 798	17 980,00
Ialt	17	78	11	193,5	50	5 115	49 260,00
mod i 1898	29	112	20	329	89	7 350	71 665,00
» i 1897	36	146	24	408	110	9 168	85 731,00
» i 1896	26	102	22	414	109	8 397	112 149,00
» i 1895	32	133	21	264	87	5 560	70 213,00

Baadens udbytte fordeltes saaledes, at baadeierne fik $\frac{1}{4}$ part af fangsten og mandskabet $\frac{3}{4}$ parter. Mandskabet holdt kosten selv.

Fartøiernes udbytte fordeltes i Hammerfest saaledes, at rederiet erholdt $\frac{2}{3}$ for fartøi og proviant og øvrig udrustning og mandskabet $\frac{1}{3}$ af fangsten; i Kjelvik fordeltes udbyttet formentlig som i Hammerfest, herom er intet oplyst. I Vardø fordeltes udbyttet saaledes, at rederiet fik $\frac{1}{3}$ af fangsten og mandskabet $\frac{2}{3}$ til fordeling. Lønningsbetingelserne for skipperne er ikke opgivet.

Den gennemsnitlige mandslot anslaaes for Hammerfest by til kr. 212,50 mod i 1898 til kr. 147,00; for Kjelvik herred til kr. 67,50 mod i 1897 til kr. 32,00; for Vardø herred til kr. 583,34 og for Vardø by for baadfiskerne til kr. 161,25 mod i 1898 til kr. 189,75 og for fartøierne til kr. 461,02 mod i 1898 til kr. 346,90. Fartøiernes bruttoudbytte pr. ton udgjorde for Hammerfest kr. 143,66 mod i 1898 kr. 128,20; for Kjelvik herred kr. 81,00; for Vardø herred kr. 200,00 og for Vardø by kr. 189,26 mod i 1898 kr. 148,30.

Fangsten dreves fra Hammerfest og Vardø langs Finmarkskysten, paa bankerne og under Spitsbergen; fra Kjelvik i Havæggen fra 2—10 mil fra land.

Fangsredskaberne var paa samtlige steder den almindelige haakjærringjuks (dybsagn).

Under dette fiske forulykkede 4 mand og 1 fartøi fra Vardø.

D. Fangst efter hvalros, kobbe m. v. i Polaregnene.

Denne fangst dreves i 1899 fra Hammerfest by med 23 fartøier, drægtighed 945 tons og med en besætning af 235 mand; fra Kjelvik med 1 fartøi, drægtighed 17 tons, besætning 5 mand; fra Vadsø by 1 fartøi, drægtighed 48 tons, besætning 10 mand og fra Vardø by med 5 fartøier, drægtighed 131 tons og en besætning af 43 mand.

Udbyttet udgjorde efter de før mandskabets part betalte priser:

for Hammerfest	kr. 56 946,00
» Kjelvik	» 1 100,00
» Vadsø	» 3 383,99
» Vardø	» 17 100,00

Ialt kr. 78 529,99

Udbyttet fordeltes saaledes, at rederiet for fartøi og udrustning fik $\frac{2}{3}$ og mandskabet $\frac{1}{3}$ til deling. Om aflønning for fører og harpuner er ingen oplysning meddelt.

Den gennemsnitlige mandslot udgjorde for Hammerfest kr. 80,77, for Kjelvik kr. 73,33, for Vadsø kr. 112,80 og for Vardø kr. 132,56.

Redernes bruttofortjeneste pr. ton udgjorde for Hammerfest kr. 40,17, for Kjelvik kr. 43,14, for Vadsø kr. 47,00 og for Vardø kr. 87,00.

Fangsten, der fra Hammerfest dreves under Spitsbergen og i det kariske hav, fra Kjelvik og Vardø mellem Spitsbergen og Novaja-Semlja og fra Vadsø fra munden af Hvidehavet til vestre ende af Novaja-Semlja ca. 6 mil fra land, gav et udbytte af 127 hvalros, 13 997 kobber, 1 hvidfisk, 129 bjørne, 71 rensdyr og 40 kg. dun.

Ingen mand forulykkede, ligesom der heller ikke indtraf noget forlis.

E. Hvalfangst.

I 1899 fangedes fra dampskib:

I Hasvik herred	80 hval til værdi	kr. 80 000,00
» Hammerfest	— 25 —»—	» 25 000,00
» Maasø	— 124 —«—	» 276 000,00
» Lebesby	— 34 —»—	» 27 000,00
» Tanen	— 91 —»—	» 91 000,00
» Vardø	— 90 —»—	» 63 000,00
» Vardø by	— 93 —»—	» 150 000,00

Ingen ilanddrevet eller dræbt paa anden maade

Ialt 597 hval til værdi kr. 712 000,00

I 1898 fangedes	1 101	hval til værdi	kr.	1 286 600,00
» 1897	—	1 080	—»—	»	1 320 600,00
» 1896	—	1 100	—»—	»	1 035 800,00
» 1895	—	625	—»—	»	663 700,00
» 1894	—	883	—»—	»	800 070,00

Nedenstaaende tabel viser det samlede i handelen komne brutto-udbytte af dette amts fiskerier, expeditioner til Ishavet m. v. i aarene 1890—1899.

	1899 1 000 kr.	1898 1 000 kr.	1897 1 000 kr.	1896 1 000 kr.	1895 1 000 kr.	1894 1 000 kr.	1893 1 000 kr.	1892 1 000 kr.	1891 1 000 kr.	1890 1 000 kr.
Vinter- og vaarfisket	2 684,0	1 881,6	2 179,2	4 928,1	1 701,3	2 681,3	2 549,0	3 805,8	2 907,9	1 824,9
Sommer-*) og høstfisket	1 496,9	1 381,8	1 170,5	1 366,8	1 117,1	1 426,9	1 629,5	1 647,9	1 659,6	1 139,4
Fedsildfisket	7,0	1 119,7	9,6	4,5	»	11,1	»	»	»	0,2
Vaarsildfisket	24,0	74,0	21,4	6,0	»	34,0	5,2	5,8	10,0	11,6
Haakjærringfisket	49,2	71,7	85,7	112,1	70,2	29,4	26,5	22,9	25,1	22,7
Ishavsexpeditioner	78,5	153,3	176,8	139,7	114,2	105,7	116,2	137,7	125,2	131,2
Hvalfangsten	712,0	1 286,6	1 320,6	1 035,8	663,7	800,0	1 466,7	1 168,0	776,2	686,0
	5 024,6	4 468,8	4 963,8	7 593,0	3 666,5	5 088,4	5 793,1	6 788,1	5 504,0	3 816,0

*) Heri indbefattet værdien af den i Maasø under sommerfisket til klipfisk tilvirkede torsk.

Finmarkens amt, 6te mars 1900.

T. J. W. Graff.

Fra
amtmanden i Finmarken.

Beretning

om sildefisket i Loppen-Øxfjord, Talvik og Alten
herreder høsten 1898.

(Med henvisning til 2det hefte 1898, s. 127—128).

Allerede i midten af september viste der sig tegn til et begyndende sildefiske i Øxfjord, idet der fra den id og udover fiskedes endel sild paa garn af indbyggerne, men det egentlige sildefiske begyndte først henimod slutningen af maaneden, idet der den 26de gjordes 3 større stæng med 3 nøter, som handelsmand Buch i Øxfjord eiede sammen med endel af stedets fiskere. Saasnart disse stæng rygtedes, kom flere notlag hjemmehørende i Tromsø amt tilstede, og allerede den 29de gjorde 4 notlag stæng paa tilsammen over 12 000 maal sild. Notlag, garnbaade og kjøbefartøier samledes der lidt efter lidt i Øxfjord, hvor garnfisket blev drevet med vekslende held, ligesom større og mindre stæng gjordes udover helt til midten af december. Der var specielt ved fiskets begyndelse masser af sild i fjorden, og havde der ved den tid været flere notlag tilstede, vilde det opfiskede kvantum bleven betydelig større. Et stort savn under fisket var det, at der ingen telegrafstation var i nærheden. Dette gjorde ogsaa sit til, at man først flere dage, efterat silden var kommen ind i fjorden, blev bekjendt med forholdene, og under hele fisket maatte alle telegrammer til og fra Øxfjord sendes enten over Bosekop i Alten, Hammerfest eller Tromsø, hvilket jo forsinkede al telegrafkorrrespondance i betydelig grad.

Mod fiskets slutning fik man telegrafstationen i Talvik, der under fisket betjentes som felttelegrafstation og afhjælper savnet for Talviks vedkommende.

Foruden skibe i rute 1, der har Øxfjord som anløbssted, blev fjorden ogsaa anløbet af alle skibe i rute 3 i hele oktober maaned, og

dette hjalp jo noget paa forholdene. Dampskibet «Nor» udstrakte ogsaa under den travleste tid den ene af sine ugeture fra Alten—Talvik til Øxfjord.

Den fangede sild var væsentlig kjøbmandssild og større indmadsild af fra 27 til 30 centimeters størrelse, og silden var specielt ved fiskets begyndelse adskillig isterholdig; priserne varierede fra kr. 6,00 til kr. 11,00 pr. maal for notsild og fra kr. 3,00 til kr. 6,00 for garnsild.

I Talvik og Alten begyndte sildefisket noget senere end i Øxfjord og dreves der væsentlig som garnfiske, da silden sjelden kom saa nær land, at den kunde stænges med not, men ogsaa her merkede man til enkelte tider store masser af sild.

Af fiskets udbytte antages ikke mere end ca. kr. 140 000,00 at være kommen Finmarkens indbyggere tilgode, da man var lidet forberedt baade med nøter og garn til at modtage silden. De fleste notlag og garnbaade hørte hjemme i Tromsø amt. En flerhed af kjøbefartøierne medbragte ogsaa virkere, saa heller ikke stort af denne fortjeneste faldt paa distriktets folk.

Opsynet førtes af vedkommende lensmænd med fornøden assistance, og ordenen var under hele fisket god.

Ifølge de fra vedkommende lensmænd indkomne beretninger deltog i Øxfjord 110 notlag og 180 garnbaade med tilsammen 2 520 mand,

- Talvik	23	—	»	190	—	—»—	820	»
- Alten	10	—	»	65	—	—»—	375	»

Af notlagene i Talvik og Alten havde dog flere tidligere været i Øxfjord.

Det opfiskede og saltede kvantum var

i Øxfjord	ca.	145 000	tønder.	Værdi paa fiskernes haand	kr.	858 000,00
- Talvik	»	20 000	—	—»—	»	140 000,00
- Alten	»	15 000	—	—»—	»	105 000,00

Tilsammen ca. 180 000 tønder kr. 1 103 000,00

Disse sildekvanta og værdibeløb skal komme det rette ganske nær. Skulde tidligere beretninger tilsyneladende være i nogen uoverensstemmelse hermed, skriver dette sig fra angivelsen af maalets æqvivalent i tønder, som regel 1 maal = 1½ tønde, medens i virkeligheden 12 maal gav 21, ialfald 20 tønder.

Af kjøbefartøier var tilstede

i Øxfjord 40 dampskibe og 81 seilskibe med tilsammen 926 mand,

hvoraf fra Skudesnes 5 dampskibe og 1 seilfartøier

—	»	Haugesund	14	—	»	4	—
—	»	Bergen	11	—	»	22	—
—	»	Kristiansund	3	—	»	15	—
—	»	Bodø	3	—	»	2	—
—	»	Tromsø	0	—	»	6	—

fra Søndre Bergenhus amt		0	dampskibe	og	10	seilfartøier
» Romsdals	»	0	—	»	8	—
» Nordlands	»	2	—	»	9	—
» Tromsø	»	2	—	»	4	—
i Talvik var tilstede		20	—	»	15	—
- Alten	»	—	5	—	»	5

Flere af de i Talvik og Alten værende kjøbefartøier kom fra Øxfjord for at komplettere sin last.

Finmarkens amt, 17de januar 1899.

T. J. W. Graff.

Fra

fiskeriinspektøren i Finmarken.

Beretning

om hans virksomhed i 1899 (i uddrag).

— — — — —

Lodden formerkedes som vanligt under land i begyndelsen af februar, saaledes fandt man lodde i fisken ved Honningsvaag den 11te og den 18de fiskedes paa dybsagn endel fisk ved Gjesvær, fuldsprængt af fersk lodde. Omtrent samtidig saaes lodde og hval nær land ved Vardo og flere steder i Østfinmarken ligesom i Vestfinmarken ved Hjelmso og Ingø. I begyndelsen af mars stængtes endel lodde ved Honningsvaag, men uveir hindrede forøvrigt loddestæng baade der og andre steder i lange tider senere. Idetheletaget kom lodden under hele loddefisket faa steder saa nær land, at den kunde stænges, hvorfor der oftere var agnmangel. Endel lodde og smaasild toges dog i Laxefjord i april og mai samt i Varangerfjorden i juni, og forøvrigt bragtes endel fersk sild af agndampskibene fra fjordene i Tromsø amt.

Naar undtages ved Bredvik og tildels i Honningsvaagene, Kjelvik og Kjøllefjord, hvor det vanlige skreifiske blev drevet i maanederne januar, februar og mars — ofte dog hindret af stormende veir — begyndte intet fiske i finmarken før i slutningen af mars, da noget fiske begyndte enkelte steder i Vestfinmarken, væsentlig paa garn. I den første halvdel af april bedredes fisket over hele Vestfinmarken, ligesom man ogsaa da fiskede endel for Mehavn og Gamvik, hvor dog fisken i længere tid holdt sig langt fra land; men længere øst begyndte intet fiske før henimod midten af mai. Foruden dette, at fisken kom sent under land, hindrede ogsaa uveir og tildels agnmangel loddefisket, saa det opfiskede kvantum, da opsynet hævedes i slutningen af juni, kun var noget over 20 millioner kilo eller ca. 8 millioner fisk. Mange af fiskerne fik dog iaar forholdsvis høie lotter, baade af den grund, at priserne paa al slags fisk iaar var høi, og

fordi der iaar var mindre almue samlet i Finmarken end vanligt. Det største baadantal under loddefisket var saaledes i 1897 4 521, i 1898 3 500, men iaar kun 2 800.

Der er mange gisninger om aarsagen til, at fisken enkelte aar, specielt i Østfinmarken, kommer saa sent under land, men om den virkelige aarsag til dette, staar man naturligvis uvis. Et er dog sikkert, jeg har aldrig seet, at fisken er kommen under land, naar vandets temperatur har været under 2° c., og derfor har jeg faaet den tro, at vandtemperaturen ikke er uden indflydelse paa indsiget. Ved de maalinger, jeg dels selv og dels ved velvillig bistand af redningsskoitens fører har ladet tage udfor Vardø, har det vist sig, at vandets temperatur udfor Vardø i begyndelsen af januar har varieret mellem 3 og 5° paa 50 favnes dyb, og denne er da sunken, eftersom man har haft mere eller mindre østlige vinde i februar og mars enkelte aar helt ned til $\frac{1}{2}^{\circ}$, for derefter igjen at stige i april og mai. Iaar var temperaturen i begyndelsen af januar 4° , men sank lidt efter lidt til 3° i begyndelsen af februar og efter endel østlige storme i mars til noget under 2° ; saaledes holdt den sig til udi mai, da den atter begyndte at stige samtidig med, at fisket begyndte i Østfinmarken. Naar man nu til næste aar skal paabegynde de praktisk-videnskabelige fiskeriundersøgelser heroppe i Finmarken, maa der vel kunne faaes nogenlunde sikkerhed for, om min antagelse er rigtig, at der er en minimumstemperatur for fiskens indsig.

Jeg har i mine tidligere indberetninger omtalt, hvorledes kobbene er kommen i store masser til Finmarkskysten om vaaren og tildels i flere uger ødelagt fisket, og samtidig udtalt som min mening, at den bedste hjælp for at hindre dette vilde være, om kobben kunde søges udryddet eller betydelig formindsket paa selve ynglepladsene i Hvidehavet, og da Murmanskystens fiskerier i endnu høiere grad end Finmarkens har været ødelagt af disse kobbemasser, har der i de senere aar ved Arkangel guvernørs foranstaltning været drevet en ihærdig jagt paa dyrene under deres ophold i Hvidehavet. Iaar var der meget mindre kobbe i Finmarken end vanligt, men om dette alene kan skyldes den ihærdige jagt i Hvidehavet er vel dog mere tvilsomt; den væsentligste grund var rimeligvis den, at isen iaar laa langt syd; man traf saaledes i mai adskillig is ikke mere end 30 mil fra Vardø, og der paatraf ogsaa enkelte ishavsfarere adskillig kobbe. Enkelte kobbestim saaes jo ogsaa iaar flere steder langs Finmarkskysten, men de kom ikke i saadan mængde, at fisket blev synderlig skadet derved. Ved Vardø fiskeriforenings foranstaltning blev der udsat nogle kobbegarn i Bussesund, ligesom et par fiskere udsatte lignende garn ved en anden kant af øen, og i disse garn fangedes 20 à 30 fuld-voksne kobber. Jeg tror, det vilde være heldigt, om man for at opmuntre fangst efter kobbe i Finmarken satte en præmie af f. eks. kr. 2,00 for hver skudt eller fanget kobbe; saadan præmie ydes, saavidt jeg ved, i Danmark og skal virke gavnligt.

Sommer- og høstfisket var forholdsvis godt over hele Finmarken, og flere steder fiskedes bra baade med line og dybsagn helt til henimod jul; uveir udover høsten og vinteren hindrede dog i lange tider ad gangen fisket, og noget stort parti blev ikke opfisket, da der var liden fremmed almue tilstede, og Finmarkens egne fiskere ikke driver fisket mange steder i længere tid af sommeren, da de er optagne med slaatten og torvskur. Priserne paa al slags fisk var hele sommeren ualmindelig høie, saaledes betaltes af russerne 15 til 28 øre pr. kg. kveite, 12—18 øre for torsk og 7—9 øre for hyse og stenbit. Hysen, der omtrent har været borte fra Finmarken nu i flere aar, fik man iaar noget mere af, saa det er at haabe, at denne nu atter vil komme under kysten.

Fra Vardø blev der i juli og august drevet fiske med endel større baade efter den saakaldte «s v a r t k v e i t e» (*Hippoglossus hippoglossoides*). Denne helleflyndre eller kveite, der er omtrent sort paa ryggsiden, noget lysere paa bugsiden, er en arktisk fisk og holder kun til paa større dyb; den bliver sjelden over 80 cm. lang og er saaledes betydelig mindre end den vanlige kveite. Ca. 2 à 3 mil ret ud for Vardø har man et dyb paa 2 à 300 favne vand, og her var det da, at dette fiske foregik. Helt til de par sidste aar har denne fisk ikke været sælgelig, men paa grund af mangel paa anden fisk købte russerne endel i 1898 og iaar tog de saa meget, de kunde faa til en pris af 10—15 øre pr. kilo. Enkelte af de baade, der iaar drev dette fiske, gjorde særdeles gode forretninger, saa det er at antage, at endnu flere baade vil drive dette fiske til kommende sommer, hvis der skulde blive liden af fisk under land.

Udenfor dette dyb grundes det atter op, saa man 6 à 8 mil fra land har 100 à 140 favne, og derude var det, jeg efter foranstaltning af Vardø fiskeriforening gjorde fiskeforsøg med dampskib «F i n m a r k» i maanederne juli—september.

Dampskibet var leiet af handelsmand Skanche i Mehavn, der af fiskeriforeningen skulde have kr. 500,00 pr. maaned i leie samt halvparten af fangstudbyttet imod at holde halvpart i brug og agn, den anden halvpart i dette holdtes af fiskerne, der skulde have den anden halvpart af udbyttet samt kr. 30,00 pr. maaned af fiskeriforeningen. Meningen var, at man skulde faa fiskere med, der var hjemmehørende i Vardø, men da fiskerne her havde liden tro paa, at fisket saa langt fra land vilde være lønnende, fik man kun 3 fiskere med fra Vardø, resten maatte tages fra andre steder, ialt var der 8 fiskere ombord.

Da fiskeriforsøgene væsentlig skulde gaa ud paa at søge efter kveite, skulde den i Finmarken almindelig benyttede kveiteline (gangvad) benyttes, og meningen var da, at vi skulde bruge 4 doryer med 300 angler gangvad fra hver, men det viste sig imidlertid allerede under de første forsøg, at det var temmelig risikabelt at slippe doryerne saa langt fra sig, som de maatte være for at sætte og trække liner, naar alle doryer maatte være ude samtidig. Skodden kom nemlig paa pludselig og tæt,

og omendskjønt alle doryer var forsynede med kompas og lur, var det dog vanskeligt at finde dem igjen, da strømmen satte dem ud af kurs. Vi besluttede derfor at forsøge at sætte og trække linen fra dampskibet, og da dette viste sig at gaa meget godt selv i sterk strøm, kuling og sjøgang, benyttede vi senere ikke doryerne. Hele gangvadet, ca. 1100 angler, udsattes i en længde, og da der var 6 favne og tildels mere mellem hver angel, overfor man saaledes for hver sætning 5 à 6 kvartmil. De kagger — almindelige Aalesundskagger — som benyttedes til ilerne, viste sig ikke at være hensigtsmæssige, da de i den ofte sterke strøm blev sat under og tildels sprængtes, hvorfor vi maatte benytte doryerne at lægge for ilerne.

I den tid vi drev fisket, fra 13de juli til 4de september, sattes gangvadet ialt 16 gange paa forskjellige steder over en strækning øst og vest af ca. 10 mil og i en afstand af 5 til 10 mil fra land. Dybderne var forskjellige, fra 70 til 180 favne, og bundens beskaffenhed ligeledes forskjellig, fra fin sand til lere og dynd. Overalt traf vi dog fisk, om dog i forskjellig mængde; saaledes fik vi for hver sætning fra 400 til 1200 kg. kveite foruden endel stor torsk og brosme, men paa grund af det brug, der benyttedes — gangvad med angler nr. 0 — kunde kun større fiske faaes, vi fik saaledes sjelden en kveite under 20 kg., almindeligst fra 40 til 60 kg., men enkelte gange ogsaa op til 150 kg. samt torsk, der i sløiet stand veiede 12—16 kg.

Den samlede fangst af kveite beløb sig til 9300 kg., der sammen med den øvrige fisk, vi fik, hvoriblandt haakjærring, saa vi fik 14 hl. lever, udbragtes til kr. 3100. Fiskernes lot blev i disse to maaneder kr. 170,00, saa de med sine maanedspenge havde en nogenlunde god for tjeneste.

Til Vardø fiskeriforenings bestyrelse har jeg indsendt en længere og udførlig beretning om det hele fiskeforsøg, og da denne rimeligvis vil blive indtagen i hovedselskabets aarsberetning for 1899, anser jeg det ikke fornødent nærmere at omtale dette i denne indberetning, men skal kun tilføie, at efter den erfaring, jeg høstede ved fiskeforsøgene iaar, er jeg bleven bestyrket i den tro, at havfisket længere fra land maa kunne drives med held udfor Finmarkskysten om sommeren med mindre dampskibe, passende brug og en besætning af 5 à 6 fiskere. Handelsmand Fuglevik i Syltefjord lader i vinter bygge af bygmester Setsvik i Trondhjem en kutter paa ca. 20 tons, hvori skal indsættes en 4 hestes petroleumsmotor, og denne agtes da benyttet til havfiske om sommeren; jeg anser det ikke usandsyuligt, at saadanne motorbaade vil vise sig tjenlige til dette brug.

I et par af mine indberetninger fra foregaaende aar har jeg tilladt mig at fremholde ønskeligheden af, at Sørøens yderside kunde faa direkte dampskibsforbindelse med sydlandet, men dampskibsselskaberne sætter sig derimod, siges der, af den grund, at

farten bliver længere samt at man frygter for at miste passagerer, fordi der bliver en noget længere havstrækning at gaa over. Begge disse grunde synes mig lidet holdbare, thi farten udenom Sørøen vilde ikke bevirke større forsinkelse end 1 à 2 timer og heller ikke er denne havstrækning saa lang, at den i synderlig grad kunde genere de ombordværende passagerer, til og med da det jo kun er vaar- og sommerfart, der ønskes.

Det er skibene i rute 2, der nu om vaaren og sommeren anløber værene paa Sørøens vestside, idet de fra Loppen gaar over til Sørvær og derfra til Bredvik, Hasvik, Kaarhavn og Hammerfest. Min mening er, at disse skibe burde gaa fra Loppen til Bredvik og derfra til Sørvær, Galten, Sandø, Meffjord og Hammerfest, og at skibene i rute 3, der nu gaar direkte fra Tromsø til Hammerfest, anløb Hasvik og Kaarhavn i Sørøsundet. Som jeg før har omtalt, tror jeg, en saadan ruteordning vil kunne bevirke, at fiskere lettere vil søge til værene paa Sørøens yderside, thi det er jo klart, at naar disse kommer sydfra, har de større betænkeligheder ved at gaa af i Hammerfest, hvor de ofte maa vente i flere dage, før de kan komme ud til Galten og Sandø med lokalskibet og saa samme vei tilbage, end om de kan komme direkte frem og tilbage uden denne længere og kostbarere krogvei om Hammerfest. Der er som oftest bedre sommerfiske udfor Sørvær end for Finmarkskysten forøvrigt, og jeg kan ikke tænke mig, at aarsagen til den forholdsvis daarlige samling af fiskeralmue derude, kan være begrundet i stort andet end de daarlige kommunikationer.

Efter forlydende agter Laurvigs hvalfangerselskab til vaaren at flytte sin station fra Bussesund ved Vardø til Bøle paa Sørøens yderside, ligesom et andet hvalfangerselskab har sin station i nærheden af Sandø, og for disse to selskaber vil det jo ogsaa være af stor fordel og lettelse, om post og varer kunde bringes dem, uden at alt først maa om Hammerfest. Jeg haaber derfor, det vil kunne lykkes — ved fornyet henvendelse fra det høie departement — at faa dampskibsselskaberne til ialfald forsøgsvis at ordne ruterne, som her af mig foreslaaet.

H v a l f a n g s t e n har iaar været drevet af det samme antal fangstbaade som foregaaende aar, nemlig 23, hvortil da kommer et selskab med 2 fangstbaade i Tromsø amt. Udbyttet af fangsten i Finmarken kan vistnok ikke sættes høiere end til kr. 700 000,00, og flere af selskaberne har vistnok havt store tab af driften. I Østfinmarken sees næsten ikke hval hele vaaren og sommeren udover, og i Vestfinmarken holdt hvalen sig langt fra land en større del af aaret, ligesom ogsaa uroligt veir hindrede fangsten i den korte tid, hvalen saaes nær land. Spitsbergfarere berettede, at der iaar saaes megen hval i sommermaanederne mellem Spitsbergen og Beeren Eiland; rimeligvis fandt hvalen mere føde der end under den norske kyst. Hvalfanger Ingebrigtsen benyttede en tid af sommeren et leiet dampskib for at slæbe skudt hval fra havet om-

kring Beeren Eiland til sin station paa Rolfsø og han havde derfor ogsaa iaar det største antal fangne hval.

Selskabet «Haabet»s dampskib «Falken» indbragte iaar til sin station i Baadsfjord en knølhval, hvori dele af en amerikansk harpun fandtes, ifjor fik en af selskabet «Neptun»s fangstbaade en blaahval, hvori en lignende harpun, og i 1888 fik en af Laurvigsselskabets baade ligeledes en blaahval, hvori der ogsaa var en saadan harpun, saa dette viser jo, at hvalerne gjør store vandringer, før de kommer til Finmarkskysten, og skal der gjøres noget for at bevare hvalbestanden, er det altsaa ikke nok at frede den her i Norge, men der maa international fredning til. Forøvrigt vil muligens hvalen i Finmarken frede sig af sig selv, thi faar hvalfangerne flere saa daarlige aar, som sidste aar, vil vel flere af selskaberne slutte med fangsten af hval i Finmarken og søge andre felter. Af omstaaende opgave over fangsten vil sees, at det især er finhval og sei-hval, der iaar er fanget i betydelig mindre mængde end foregaaende aar.

Opgave over hvalfangst i Finmarken i 1899.

Selskabernes navne.	Bestyrer.	Station.	Blaahval.	Finhval.	Seihval.	Knølhval.	Fade spektran.	Fade kjødtran.	Sække guano.	Ton barder.	Antal fangstbaade.
Kristiania hvalfangerselskab	Castberg	Bussesund	4	11	0	1	326	275	1 492	2,2	2
Laurvigs do.	Berentsen	—	5	13	2	2	602	46	0	3,1	2
Hvalfangerselskabet «Haabet»	Fagerli	Baadsfjord	1	15	0	4	327	207	957	2,0	1
Do. «Neptun»	Lange	—	9	14	2	4	796	100	0	4,3	2
Evensens hvalfangerselskab	Evensen	—	1	4	0	1	200	28	0	1,0	1
Stokke do.	Andersen	Risfjord	3	30	4	0	977	130	0	4,5	2
Mehavns do.	Christoffersen	Mehavn	1	42	9	1	806	300	1 570	5,5	3
Tønsbergs do.	Hoff	Oksefjord	0	26	6	2	625	160	0	3,7	2
Hvalfangerselskabet «Vestfold»	Bryde	Tufjord	4	21	20	9	1 400	119	0	6,5	2
Do. «Skjold og Værge»	Larsen	Ingø	3	30	17	10	1 324	0	0	6,5	2
Ingebrigtsens hvalfangerselskab	Ingebrigtsen	Rolfsø	14	27	1	16	1 724	100	0	8,1	1
Hvalfangerselskabet «Thekla»	Christensen	Sørøen	2	12	9	2	550	152	0	2,8	1
Do. «Finmarken»	Dessen	—	0	11	47	2	710	352	1 518	4,4	2
Tønsbergs kraftfoderfabrik	Bull	Ingø	0	0	0	0	0	644	6 122	0	0
Samlet fangst i 1899			47	256	117	54	10 367	2 613	11 659	54,5	23
Samlet fangst i 1898			24	448	547	53	20 179	3 467	9 407	98,8	23
Samlet fangst i 1897			94	400	513	56	21 623	4 317	13 649	112,5	23
Samlet fangst i 1896			58	733	106	174	20 635	5 616	16 504		27

Sælfangsten blev iaar drevet af 21 mindre fartøier fra Hammerfest, der hjembragte en fangst af 11 658 sæl, 67 hvalros, 19 levende bjørne og 97 bjørneskind. Udbyttet af denne fangst var til de for mandskabet beregnede priser kr. 83 758,00.

Fra Vardø drev 5 mindre fartøier denne fangst og disses udbytte var 1 644 sæl, 60 hvalros, 2 levende bjørne og 9 bjørneskind til en samlet værdi af noget over kr. 17 000,00.

Haakjærringfangsten blev drevet af 23 dækkede baade og skoiter fra Vardø, dels under den norske kyst og dels under Spitsbergen. Udbyttet for disse var under norsk kyst 1 388 hl. lever og under Spitsbergen 2 092 hl. til en samlet værdi af ca. kr. 35 000,00. Fra Hammerfest drev 3 mindre fartøier denne fangst og hjembragte 680 tønder lever til en samlet værdi af kr. 8 200,00, og da der ligeledes fra enkelte af værene i Finmarken blev drevet nogen fangst efter haakjærring, kan udbyttet af haakjærringfangsten antagelig anslaaes til noget over kr. 50 000,00.

Vardø den $\frac{31\text{te december } 1899.}{6\text{te februar } 1900.}$

I ærbødighed

G. Sørensen.

Fra
fiskeriinspektøren i Finmarken.

Beretning

om hans reise til Frederikshavn, Hamburg og
Geestemünde.

Herved har jeg den ære at afgive indberetning om min reise til Frederikshavn, Hamburg og Geestemünde i oktober maaned d. a.

Den 5te oktober afreiste jeg sammen med hr. fiskerikonsulent Dahl over Laurvig til Frederikshavn, hvor vi ankom om formiddagen den 6te. Da vi nærmede os den danske kyst, saa jeg flere tyske og engelske trawldampskibe, der laa ude med sine trawl, og det faldt mig da ind, at der maatte være liden interesse for fiskerinæringen i det sydlige Norge, naar man ikke var med paa dette fiskeri. Her laa altsaa de tyske og engelske trawlere over hundrede mile fra sine respektive hjemsteder og drev fiske samt bragte fangsten hjem til Tyskland og England paa samme tid, som man i Kristiania faar en stor del af sin fiskeforsyning fra Danmark og ofte betaler høiere priser end hvad der kan faaes for den i Tyskland og England, og kan det altsaa lønne sig for disse udenlandske trawldampere at drive fisket saa langt fra sine hjemsteder, saa maatte dette kunne lønne sig end bedre for folk i det sydlige Norge, naar der kan paaregnes god afsætning til høie priser i Kristiania.

I Frederikshavn laa den største del af fiskerflaaden inde paa grund af storm, og vi fik saaledes god anledning til at se alle disse fiskekuttere af forskjellig størrelse og udseende, der omtrent alle driver rødspettefiskeri med snurrevad i Kattegat. Den første kutter til dette fiske fra

Fredrikshavn byggedes i 1880 af bygmester Buhl dersteds, og senere har dette fiskeri udviklet sig saa sterkt, at dette alene fra Fredrikshavn nu drives af ca. 150 kuttere, ligesom flyndrefiskeriet drives fra flere steder paa Jyllands kyst af en ikke liden flaaede fiskefartøier. Flyndrevadene blev indtil for endel aar siden indhalede ved hjælp af et krøbelspil anbragt paa masten, men i de senere aar har man ombord i de fleste fartøier benyttet mindre petroleumsmotorer for at drive indhivnings-spillene, og vaaren 1898 begyndte man ogsaa at benytte saadanne motorer for at drive en tobladet propel, saa fartøierne specielt i stille veir lettere og snarere kunde komme ud til fiskepladsene og ind igjen med fangsten, og saadanne motorer benyttes nu i dette øiemed ombord i ca. 40 fartøier hjemmehørende i Frederikshavn.

Da det specielt var for at opgjøre mig en mening om saadanne motorers anvendelighed for vore dækkede baades og kutteres vedkommende i Finmarken, at jeg havde ansøgt det høie departement om tilladelse til at foretage en reise til Frederikshavn, skal jeg herved noget udførligere omtale disse og min mening om deres anvendelse for Finmarksbrug.

Saavidt jeg bragte i erfaring, var der 4 fabrikker eller jernstøberier, der havde leveret motorer til flaaen i Frederikshavn, nemlig Burmeister & Wains maskinverksted i Kjøbenhavn, P. Jørgensens maskinfabrik sammesteds (motoren «Dan»), Frederikshavns jernstøberi, indehavere brødrene Haumüller, samt Sæby jernstøberi. Man udtalte sig fordelagtigt om alle disse fabrikkers arbeide, men jeg fik dog indtrykket af, at de to fabrikker i Kjøbenhavn leverede de solideste og hensigtsmæssigste maskiner, hvilket vel ogsaa var grunden til, at disse var kostbarere end de maskiner, der leveredes fra Frederikshavn og Sæby.

De fleste motorer havde liggende cylindre, motoren «Dan» har staaende; hvilke af disse er at foretrække tør jeg ikke udtale mig om. Rimeligvis vil de liggende cylindre være noget mere udsat for slitage, idet stempel og stempelstang jo i disse hviler paa underkant, men nogen synderlig forskjel i holdbarhed kan det vel ikke være. De staaende cylindre tiltrænger noget mere plads i høiden, og dette var vel grunden til, at de fleste motorer, der var indsat i fartøierne, havde liggende cylindre. Som særlige fordele ved motoren «Dan» anfører fabrikkens eier, hr. Jørgensen, at der ikke benyttes lampe for at varme op for-gasseren, saa der altsaa ingen lampeos bliver, ligesom den skal være lettere at holde ren. For alle motorers vedkommende skulde igangsættelsen og tilsynet være saa enkelt, at enhver ikke-fagmand med lethed skulde kunne lære at passe dem. De opgaves at tiltrænge for fuld gang $\frac{1}{2}$ liter petroleum pr. hestekraft i timen.

Sammen med hr. fiskerikonulenten var jeg ombord for at bese en i sommer bygget fiskekutter, «Dania», der var 43 ton og havde en 8

hestes motor, leveret af Burmeister & Wain. Denne var med de nødvendige remskiver for at drive propellen samt winchen paa dæk placeret i et rum agterud, der havde en længde af 2,40 meter, en bredde i agterkant under dækket af 4 meter og en højde af 1,70 meter, hvoraf overbygning paa dæk 50 cm. Motoren ombord i dette fartøj kunde drive den tobladede propel baade til fart forover og agterover, hvilke var en stor fordel fremfor de fleste andre fartøiers motorer, der kun kunde drive propellen til fart forover. Ved hjælp af en liden skrue paa maskinen kunde farten reguleres, og igangsætningen besørgedes fra dækket af, idet man ved hjælp af en hændel kunde slaa remmerne af og paa remskiverne, medens maskinen den hele tid kunde være igang. De folk af besætningen, vi talte med, roste denne maskine meget, ligesom de sagde, at den var let at passe og stelle. Kutteren, der var rigget som slup-galeas, kunde ved hjælp af denne motor drives frem med 4 à 5 miles fart; under seilads, naar propellen ikke skulde benyttes, stilledes dens vinger op og ned for stevnen, saa den ikke hindrede seiladsen synderlig.

Denne motor med indhivningswinch paa dækket samt remskiver, nødvendig akselledning, propel m. m. opgaves at have kostet færdig indsat kr. 6 000,00 og var saaledes ikke ganske billig. Senere besaa vi paa Frederikshavns jernstøberi en 4 hestes motor, der netop skulde afsendes til en nybygget fiskekutter. Denne motor, der kostede kr. 1 800,00, veiede med fundament og remskive ca. 1 000 kg., var 1,60 meter lang, 1,18 meter bred og 1,12 meter høj. At den var saa meget billigere end den forøvrigt dobbelt saa store motor ombord i «Dania» havde sin væsentligste grund i, at den var bestemt til kun at drive propellen for fart forover. Vi fik se den sat igang, og den arbeidede meget roligt og jevnt.

Paa de tre baad- og skibsbyggerier, der er i Frederikshavn, stod ialt 7 fartøier paa stabelen, hos bygmester Buhl 2 paa ca. 40 ton, hos bygmester Olsen 3 af omtrent samme størrelse og hos bygmester Nilsen 2, hvoraf det ene kun skulde blive paa ca. 12 ton samt forsynes med propel og 4 hestes motor; dette skulde benyttes som postbaad, alle de øvrige skulde benyttes til fiskeri og forsynes med skrue og motor. Fartøierne, der var brøndkuttere, byggedes udelukkende af eg og var særdeles stærkbyggede, godt tømmerfyldte og med 2" tyk hud. Sammenlignet med disse fartøier er de fleste af vore nybyggede dæksbaade i Nordland og Finmarken det rene pindeverk — herfra maa dog undtages de baade, der i de senere aar er bygget ved Tromsø og Bodø skibsverfter — og skal man idetheletaget tænke paa at benytte motor med hjælpeskrue ombord i de større, dækkede baade her nordpaa, saa maa man nok bygge solidere. Prisen paa de nybyggede kuttere i Frederikshavn var fra kr. 250,00 til kr. 300,00 pr. ton i fuld færdig stand med slup-galeas rigning, og for denne pris bygger man nok solid og godt herhjemme ogsaa, men da de

fleste fiskere har liden raad til at anskaffe sig saa kostbare baade, nøier man sig med de billigere og mere svagbyggede, og derfor varer det heller ikke mange aar, før man maa begynde at reparere og fikke paa dem.

Min personlige opfatning er, efter hvad jeg saa og hørte i Fredrikshavn, at petroleumsmotorer ogsaa vil være særdeles anvendelige til drivkraft ombord i lidt større, dækkede baade eller kuttere, der skal anvendes til havfiske heroppe i Finmarken, men disse maa i saa tilfælde være sterkbyggede og ikke under 15 à 20 ton. Mindre motorer end paa 4 hestekræfter bør heller ikke benyttes, ligesom igangsætningen maa være let, og propellen kunne arbeide agterover. De fiskeforsøg, der har været gjort med dækkede baade efter kveite paa bankerne udfor Vardø, har tildels været mislykkede af den grund, at vindstille eller modvind har gjort, at det tildels har taget lang tid for baadene at komme ud til fiskegrundene og ind igjen fra disse, ligesom strøm og vind har vanskeliggjort redskabernes trækning. Ved hjælp af motor og skrue vil man derimod i de fleste tilfælder kunne komme noksaa raskt ud og ind, ligesom jeg antager, det vil lade sig gjøre uden større vanskelighed at manøvrere fartøiet baade under sætning og trækning af liner, saa at begge dele kan foretages fra dette. Da omkostningerne ved driften jo ogsaa bliver smaa i sammenligning med almindelige fiskedampskibe, er det ikke usandsynligt, at motorbaade vil vise sig fordelagtigere end disse til brug i Finmarken, og jeg skulde derfor anse det særdeles ønskeligt, at forsøg blev gjort med saadanne motorbaade heroppe. Jeg antager ogsaa, at noget større motorer, f. eks. paa 8 à 10 hestekræfter, vil være tjenlige ombord i de ishavsfartøier, der gaar paa kobbefangst fra Finmarken, thi i nogenlunde magsveir vil disse let ved hjælp af motor og propel kunne arbeide sig ind gennem slak is og derved muligens komme til fangst.

Før muligt interesserede vil jeg ikke unnlade at oplyse om, at Trondhjems ferskfiskbolag iaar har ladet bygge hos bygmester Selsvik i Trondhjem en brøndkutter med motor som drivkraft, og at selskabet, saavidt jeg har hørt, er særdeles vel tilfreds med dette fartøi.

Den 7de oktober reiste jeg med hurtigtoget til Hamburg, hvor jeg ankom dagen efter. Sammen med dr. Johan Hjort, som da var i Hamburg, og fiskeriagent Westergaard reiste jeg den 9de til Geestemünde for at gjøre mig nærmere bekendt med havfisket, som dette blev drevet derfra af det i 1897 dannede «Geestemünde Härings & Hochseefischerei Actiengesellschaft». Dette selskab, der stiftedes med en aktiekapital af 1½ million mark, havde nu 9 større dampskibe, der alle da drev drivgarnsfiske efter sild i Nordsjøen væsentlig paa østkanten af Dogger Bank, og disse havde efter hr. direktør Dirkswagers udtalelse iaar gjort gode forretninger, væsentlig dog paa grund af de iaar høie priser paa

saltet sild. Naar sildefisket var forbi skulde disse dampskibe senere i vinter drive trawlfiske i Nordsjøen og under Island.

Det traf sig saa heldigt, at et af skibene netop var inde og havde losset sin last, medens et andet kom, da vi var der, saa vi ved hr. Dirks-wagers særdeles imødekommenhed fik anledning til grundigt at bese disse store og velindredede fiskedampskibe, ligesom han ogsaa viste os rundt overalt i de forskjellige arbejdsrum iland, saasom bødkerverkstedet, garn-lager og reparationsrum, salteriet, tørrepladsen for garnene, samt den bygning, hvor barkning af disse foregik. Hr. fiskeriagent Westergaard har i en indberetning af 8de oktober 1898 udførligt omtalt dette selskab, dampskibenes størrelse og indredning samt den hele drift, saa jeg finder det uforment her nærmere at omtale dette, men vil kun udtale som min formening, at jeg tvivler paa saa store skibe med den kostbare drift, som disse nødvendiggjør, vil vise sig regningsvarende i det nordlige Norge, hvor man er saa langt fra afsætningsstederne for fersk fisk. Anderledes stiller det sig naturligvis i det vestlige og sydlige Norge samt fra de større fiskebyer i landene rundt Nordsjøen, hvor man omtrent til enhver tid kan faa gode priser for al slags fisk. Paa fiske-markedet i Geestemünde betaltes saaledes den dag, vi var der, stor torsk med ca. 50 øre, smaa do. med 35 øre, hyse fra 40 til 50 øre og smaa skate med 25 øre pr. kg., altsaa den mangedobbelte pris af, hvad man nogensinde kan vente at faa i Finmarken.

Den 10de reiste vi igjen tilbage til Hamburg, hvor jeg i de følgende dage besøgte de fleste af de firmaer, der gjør forretning med det nordlige Norge i fisk, sild og tran, ligesom jeg sammen med hr. Westergaard var tilstede paa dampskibskaien, de dage de norske dampskibe ankom, for at se paa den rundfisk og sild der lossedes. Man sagde mig, at man idetheletaget iaar havde været tilfreds med rundfisken fra Finmarken, ligesom der ogsaa sporede nogen bedre behandling af denne vare i de senere aar, men man klagede dog over, at det ikke saa sjældent hænder, man faar partier sendt, der er solgt som prima vare, men dog paa langt nær ikke er dette. Jeg fremholdt, at man kunde sikre sig mod dette ved at antage agenter eller vrager, der modtog fisken for dem oppe i Finmarken, og at dette var den sikreste maade at ordne sig paa for at undgaa krangel og ubehageligheder, efterpaa at fisken var kommen til Hamburg.

Endel plattfisk, der var sendt fra Finmarken iaar, blev mig vist; denne stod i udseende ikke lidet under samme sort fisk kommen fra Færøerne, da den norske fisk baade var slettere vasket, mørkere og tyngre i vægt end Færøfisken.

Prøver af Japantran blev mig ligeledes vist, der saa ganske pen ud og solgtes til en pris af 25 til 30 m. pr. 100 kg. leveret i Hamburg; i denne vare har man saaledes en farlig konkurrent, og saalænge man fra

Japan kan faa saa billig tran, vil man vel vanskelig kunne vente gode priser for de simple sortere af norsk vare, i medicintran kan japaneserne dog endnu ikke konkurrere med os.

Den 15de oktober reiste jeg med dampskib tilbage til Kristiania, hvor vi ankom den 17de.

Vardø den 30te november 1899.

I ærbødighed

G. Sørensen.

Fra

fiskeriinspektøren i Romsdals og Trøndelagens amter.

Beretning

om hans virksomhed i 1899.

Under de sidste 5—6 aars forandrede forhold ved vore saakaldte «store fiskerier» er fiskerbefolkningens interesse for de andre fiskerier vokset adskilligt. Efter et mindre godt torskefiske om vinteren har man næret et desto større haab om et mere lønnende bankfiske senere paa aaret. Og efter et misligt fedsildfiske om sommeren er forventningerne til et bedre storsildfiske til høsten og til et efterfølgende vintersildfiske stegne i en tilsvarende grad. Fiskerne har i stor udstrækning rustet sig til at kunne udnytte chancerne bedst mulig, om forventningerne skulde opfyldes.

Fangstfeltet under land og inde ved skjærgaarden var i tidligere tider det vigtigste, for visse kystdele endog det eneste. I medfør af de forandrede fiskeriforhold er fangstfeltet i de sidste aar efterhaanden blevet forlagt til havet udenfor, tildels en dagsreise eller to fra kysten. De bedst udrustede og driftigste fiskere inden mit distrikt har flyttet sit fangstfelt til sine tider til helt andre kystdele, til de fjerne havbanker og endog til fremmede kyster og farvand. Samtidig har et ikke ringe antal fiskere fra andre landsdele søgt til fiskerierne udenfor kysten af mit distrikt, hovedsagelig til storsildfisket, som i de sidste aar er foregaaet omtrent udelukkende der, og i mindre udstrækning til bankfiskeriet paa de tilstødende havstrækninger.

Denne udvikling eller ændring ved fiskerierne har dels medført nye fangstmaader, dels krævet større personlig dygtighed i fangstarbeidet. Det har vist sig nødvendigt for fiskerfolket i sin helhed, saafremt det skulde kunne udnytte forholdene, at tilegne sig baade en mere alsidig indsigt som fisker og tillige en større kyndighed og djærvhed som sjømand. Ogsaa andre hjælpemidler, udenfor de personlige kvalifikationer,

har været paakrævet for at skaffe fiskerne en noget lettere adgang til at kunne drive fiskeriet, under de ændrede forhold, med fordel.

Ved at følge denne fiskeriernes gang, er min opmærksomhed blevet henledet paa de væsentligste faktorer til paa bedste maade at skulle kunne fremme udviklingen. Blandt dem, jeg især har fæstet min opmærksomhed paa, skal jeg denne gang omhandle enkelte, som vistnok ogsaa har krav paa at ydes nogen hjælp af det offentlige og i alle fald er af en mere end almindelig interesse. Uden her at gaa mere i detail end hvad jeg tør tro kan passe i denne min aarsberetning, skal jeg her først gjøre rede for et af de spørgsmaal, som bør nævnes i første række, fordi det har en vidtrækkende betydning for fiskerne saavel som for flere fiskerier, og dernæst i ikke ringe udstrækning har optaget min interesse under min virksomhed i det forløbne aar saavel som tidligere; jeg sigter til:

En bedre fyrbelysning

paa en større del af kyststrækningen inden mit distrikt. Spørgsmaalet er af vigtighed ikke blot for selve distriktets fiskerbefolkning, men ogsaa, og ikke mindst, for de fremmede, tilreisende fiskere, som søger til enkelte af distriktets fiskerier i den mørkere aarstid.

Efter at der var fremkommet en flæthed af anmodninger og bestemte forslag om forandringer af ældre og opførelse af nye fyre og fyrlygter paa snarstagt enhver del af kysten i mit distrikt, lod jeg, efter samraad med fyrdirektøren, udgaa bekjendtgjørelse om afholdelse af et større fiskermøde i Aalesund i slutningen af januar. Til behandling forelaa 14 sager vedkommende fyrbelysningen mellem Stat og Bjørnsundene; endel flere fremkom under mødet. Fra flere herreder, fiskerforeninger og enkelte øers befolkning sendtes deputerede til mødet med bestemt opdrag at virke for sin sag. Til vejledning for sagernes udredning var trykt større dele af en korrespondance mellem fyrdirektøren og mig om de forskellige spørgsmaal. Aftrykkene var i talrige eksemplarer sendt til alle interesserede fiskerforeninger og øbefolkninger samt flere fremtrædende fiskere, fagmænd o. s. v., foruden til samtlige kredse af forslagsstillere m. v.

Forhandlingerne førtes med usedvanlig greihed og sagkyndighed fra fiskernes side, og da de forskellige deputationer redegjorde med dygtighed for sine opdrag, blev mødets resultater meget tilfredsstillende med hensyn til hver sags alsidige belysning. Blandt de vigtigste sager skal jeg nævne:

1. Alnæs fyr; forslag om skjærming for Valleboerne øst og vest, som tillæg til skjærmingen nord og syd fra Græsholmen fyr.
2. Fyr paa Storholmen; forslag om opførelse af nyt fyr dersteds, til vejledning under indseiling fra havet og med skjærming for endel farlige fald.

3. Fyrlygte paa Haramsnæsset; forslag om opførelse af en saadan til indseiling gennem Haramsfjorden, væsentlig for mindre lokalkjendte fiskere.
4. Ledningsfyr for Nogvefjorden; forslag om opførelse deraf, til optagelse af dette farvand, som er rent og kan benyttes med stor fordel.
5. Fyrlygte paa Hogstenen; forslag om at ombytte det nuværende faste fyr med et mindre, fyrlygte, som tilstrækkelig for øiemedet.
6. Grønholmens fyrlygte foresloges sløifet eller flyttet, og i dens sted opførelse af fast fyr paa Troldholmens vestre side ved seilmerket.
7. Overetlygte bagenfor Fosnavaags fyrlygte, istedenfor den foreslaaede flytning af Grønholmens fyrlygte.
8. Rundø fyr; forslag om skjærming for Valleboerne herfra istedetfor fra Alnes fyr.
9. Rosholmens fyr; forslag om skjærming for udenforliggende boer, eller dets flytning til en mindre udsat plads.
10. Ulla fyr; forandring af skjærmingen samtidig med at fyrets lysstyrke skal forøges til fjerde ordens fyr.
11. Fyrlygte paa Amunden; forslag om istedet at faa fast fyr paa Fladflæsa som mere effektivt for øiemedet.
12. Fyrlygter i Remø-Vaulen; andragende om tilladelse til at anbringe privat-bekostede fyrlygter i farvandet.
13. Fosnavaagslygtens skjærming; forslag om denne ordning istedetfor lygter i Vaulen ved Remø.
14. Fyr paa Svinøen; forslag om opførelse af et kystfyr her, hvorved Rundø fyr kunde forandres saaledes, at det kunde skjærme for Valleboerne, hvilket ikke kan ske med det nuværende som blinkfyr.
15. Fyrlygte paa Goldenæs; forslag om opførelse af en fyrlygte her med skjærming for Svartskjær samtidig med flytning af Grønholmens lygte.
16. Fyrlygte paa Tørnæsskjæret; andragende om opførelse af en saadan til veiledning for lokalbefolkningen.
17. Fyret paa Hellevig; forestilling om dette fyrs nyttevirkning ogsaa for indseilingen til Haram, hvorved fyrlygte paa Haramnæsset maa blive upaakrævet.

Angaaende udfaldet af behandlingen af de forskjellige spørgsmål skal dernæst anføres, at et kort referat tilstilledes fyrdirektøren, og efter hvad jeg tør formode, har beslutningerne været til nytte for fyrvæsenets videre bestemmelse i sagens anledning.

Paa et enkelt nær angik alle spørgsmål fyrbelysningen paa Søndmøres kyst. Senere er tilkommet yderligere endel flere forslag om op-

førelse af fyre og fyrlygter paa samme kyststrækning, saaledes paa Bolla i Rundøsundet eller paa Sævikstenen sammesteds, paa Hidsnæsset paa Gurskø og i Skorpesundet. Nogen tid senere havde jeg anledning til at befare angjældende farvand og afgive min udtalelse om dem, tildels efter konference med andre lokalkjendte mænd.

Den omstændighed, at en saadan række af spørgsmaal kan reises alene for en kort kyststræknings vedkommende, turde baade vise, hvor stor betydning de har for fiskerbefolkningen og give et begreb om, med hvilken iver fiskerne søger at skaffe sig de hensigtsmæssige hjælpemidler til at kunne drive alslags fiskeri paa fangsfeltet udenfor nævnte kyst i den mørke aarstid.

Under fiskerimøder i mars i Nordmøre behandlede i Sveggen forslag om fyrlygte paa Englen, ved Sveggesundets indløb, og fyrlygte i Buesundet, vestenfor, til veiledning for indseiling fra Hustadvigen; endvidere i Vestsmølen om anden plads for den da nys bevilgede opførelse af fyrlygte ved Bratvær samt om endel andre fyrlygter længere syd, i Smødens yderst vanskelige skjærgaard.

I slutningen af mars holdtes fiskerimøde i Titran angaaende fyrlygter ved Sulen for Guldskidtleden, ved Mausund og Frøiens sydside. Under et ophold paa Vigten drøftedes fyrspørgsmaal deromkring. I april og første halvdel mai blev der i fiskerimøder, jeg holdt i Fosnavaag, samt i konferencer, jeg havde i Stenshavn (Harø) og i Nordre Bjørnsund behandlet forslag om fyrlygter i Vaulene og paa Sjæla ved Ona til skjærming for faldgaren østover til Kraaksund.

Efter ulykken paa Titran, medio oktober, holdt jeg fiskerimøder i Kristiansund og Aalesund, væsentlige foranledning var klagerne over formentlige mangler ved fyrbelysning ved Titran og tilstødende fjorde, deriblandt Ramsøffjorden. Disse møder blev besøgt af talrige fiskere fra Nordlands amt (antagelig 3 à 400 paa mødet i Kristiansund). Og her forefaldt en liden begivenhed, som jeg kortelig vil referere, fordi den synes mig at illustrere den iver, hvormed fiskerne da, kort tid efter Titranulykken, søgte at forskaaffe sig paalideligste underretning om fyrenes rette benyttelse. Det var paa Kristiansundsmødet. Under sagernes behandling nævnte jeg, at i den af fyrdirektøren hvert aar udgivne «Forteegnelse over norske fyre osv.», vilde enhver fisker finde al fornøden oplysning om fyrenes rette benyttelse. Bogen indeholdt baade nyttig og meget underholdende læsning for enhver, der seilede langs kysten; og for eksempel «for Nordlændinger, som havde seilet over 100 mil for at komme hid», sagde jeg, «maatte bogen indeholde langt bedre besked end selv den dygtigste dampskibslods kunde give; den beskrev 651 fyre og fyrlygter noiagtigt, og det var mere, end noget menneske kunde erindre eller greie efter egen hukommelse.» Denne bog, som jeg her holder i min haand, er den fuldstændige beskrivelse af alle disse fyre, som man maa kjende, «og, lagde jeg til, idet jeg fremviste heftet for forsamlingen,

«den koster bare 25 — fem og tyve — øre; den faaes hos boghandlerne.» En halv time efter mødets slutning var alle exemplarer i byens boglader kjøbt af fiskere fra mødet, og mange fiskere blev dybt skuffede ved ingen at kunne faa kjøbt. En fisker opsøgte mig og bad indstændig om at faa «kjøbe» mit exemplar, idet han forklarte sin sorg over at være kommet for sent til boghandleren; han maatte absolut have en slig fortegnelse og skulde seile næste morgen. Hans ansigt straaledede af glæde, da jeg omsider leverede ham mit halvt udslidte exemplar, flittigt brugt ombord i en dæksbaad. Han takkede hjerteligt og betalte mig 25 øre til et nyt, idet han gik. Nogle uger senere traf jeg ham paa et fiskermøde i Aalesund, og da takkede han mig endnu engang. Det var en Nordlænding, som fulgte efter storsilden fra Titran til Stat i 4 maaneder og da tænkte paa at prøve efter vaarsilden efter nytaar.

Paa de sidstnævnte fiskermøder omhandlede jeg ogsaa brugen af sjøkort og fremviste flere slags baadkompasser, deriblandt et spirituskompas og to almindelige med metalhus til at skrue fast enten paa dækket eller under toften i en aaben baad. Kompassene med de særskilt konstruerede metalhus var paa min foranledning forarbejdede af optikus Krohn i Bergen og sendt mig til fremvisning. De blev anerkjendte som meget praktiske for fiskerbaade.

Ved at omhandle, hvilken nytte langveisfarende fiskere og alle drivgarnsfiskere ude paa havet kunde have af lidt kundskab i at bruge kort, kompas og log, kom jeg ind paa et emne, som jeg oftere under seilture paa fiskerskøiter og dæksbaade har havt anledning til at drøfte, og som jeg atter paa disse møder tog op til drøftelse af forsamlingen, nemlig spørgsmaalet om:

Elementær navigationsundervisning for fiskere.

Da jeg, efter hvad jeg har erfaret under min virksomhed tidligere og nu senest er kommet til at overveie noiere, med forlisene ihøst og Titranulykken i frisk erindring, finder, at spørgsmaalet har en ganske stor betydning, ikke alene for øieblikket, men ogsaa for al fremtid, er det min agt at faa sagen udredet, jo før, jo hellere. Thi den berører vitale interesser for fiskerne og fiskerierne i mere end en henseende. Den angaar baade fiskernes liv og deres eiendom. Den berører saavel den enkelte fisker og fartøiseier som de øvrige eiere og redere i den fælles, gjensidige assuranceforening for fiskerfartøier. Den spiller en ikke liden rolle allerede nu i dæksbaadenes første tidsalder, men den vil blive afgjørende for en tidsmæssig udvikling af fiskerens farkost i en nær fremtid. Den aabner muligheder for fiskere fra hvilkensomhelst del af kysten til at kunne deltage i fisket overalt og til enhver tid langs den hele kyst allerede nu; og den vil under havfiskeriets videre udvikling berøre en

ganske væsentlig betingelse for norske fiskeres deltagelse i fiskeri paa fremmede og internationale fangstfelt.

Inden jeg i al korthed opstiller det program, som jeg mener bør følges, vil jeg tillade mig, for min egen persons vedkommende, at forudskikke den bemærkning, at jeg i sin tid var en «søgt lærer i navigation» og ansat ved en offentlig navigationsskole i to tre vintre, samt at jeg under min funktion som fiskeriinspektør oftere har havt anledning til at praktisere som navigatør og give leilighedsvis undervisning til yngre fiskere, dels ombord under seiladsen, dels iland under fiskernes landligge. Mine bemærkninger kan derfor siges at være udgaaede fra det praktiske livs forhold og at staa i bedste samklang med den erfaring, som en navigatør, en sømand, en fisker vil have i dette stykke og med de krav, som enhver af dem kan ventes at ville stille.

En nærmere paavisning af, hvilken nytte en smule navigationskundskab vil kunne være for fiskeren under de forskjellige slags fiskerier og under seiladsen saavel i hjemlige som i fremmede og helt ukjendte farvand, skal jeg for nærværende forbigaa; den er maaske heller ikke særlig paakrævet til begrundelse af sagens rækkevidde. Paa de fiskerimøder, jeg i de sidste to aar har holdt, med denne sag paa programmet, har der hersket en forbausende samstemmighed blandt fiskerne, unge som gamle, om, at de i ikke ringe grad føler savnet af kyndighed i navigationens elementærlære og hvad dermed staar i forbindelse. Det hører ellers til de sjældneste undtagelser, at det slags folk i vort samfund uforbeholdent indrømmer at savne kjendskab til en for en fagmand (i fiskeriet) saa nærliggende, ja næsten uundværlig, disciplin. Det var derfor saa meget mere overraskende at høre, med hvilken iver, jeg kunde sige kundskabstørst, fiskere bad og begjærte at faa navigationsskoler eller kurser aabnede i sit distrikt. Nordlændinger kappedes med Nordmøringer i at forsikre, at netop hos dem var trangen til navigationskundskab størst, og under et møde i Aalesund stillede en ganske ung Søndmøring en indtrængende anmodning om at faa navigationskursus igang der, snarest mulig; de ældre havde intet videre at sige derimod.

Flere foreteelser under Titranulykken synes mig at vise, hvor enraadig traditionen fra seilads i aabne baade, med dens udelukkende brug af med og merker, har behersket flere ellers flinke førere af dæksbaade og skøiter, og tillige, hvor stor nytte andre vilde have havt af lidt navigationsundervisning med dens følge af større ro og beregning af kurser og distancer, benyttelse af fyrene og kort. Det er utvilsomt, at fiskernes krav til fyrenes skjærming for flest mulige tilfælde og deres klage over «blankt lys over urent farvand», hænger nøie sammen med en ringere øvelse i at bruge kompasset og beregne seilet distance, og med saa godt som ingen stadig øvelse i at bruge sjøkortet over mindre kjendte farvand — kort sagt de eiendommeligheder, som traditionen fra seilads i de aabne baade medfører. Og det tør vel siges, at ligesom fiskerne, om de havde

mere navigationskundskab, vilde med større ro og sikkerhed i farens stund kunne benytte fyrene, saaledes vilde flere fyr kunne opføres med enklere apparater og paa hensigtsmæssigere steder, saafremt fyrvæsenet kunde stole paa, at fiskerne i sin almindelighed disponerede over større kjendskab til brug af kort og kompas samt til fyrenes rette benyttelse.

Under flere sagers, særlig fyrspørsaals behandling, paa møderne blev jeg bestyrket i denne min opfatning, ligesom jeg syntes at kunne merke hos mangfoldige fiskere en taushedens beklagelse over, at de desværre savnede kundskab til at kunne greie disse ting som de burde.

Da det her gjælder at imødekomme behovet hos fiskere, som maa tælles i titusenvis, og hvoraf mange tusen kun sysler med fiskeri og seilads to-tre maaneder om aaret, og ellers ikke vil kunne ofre nogen tid og flid paa erhvervelse af navigationskundskab, saa maa undervisningen ordnes paa en særegen maade. Her kan ikke blive tale om skoler i sedvanlig betydning. Behøves ordentlig og udførlig navigationsundervisning i skoler, saa har man de almindelige »styrmandsskoler» at henvise til; ved enkelte er ogsaa oprettet kursus paa begrænset program. For fiskernes behov bør aabnes elementærkursus af ganske kort varighed, kun omfattende de allernødvendigste kundskaber, det grundlæggende for en videregaaende selvundervisning i navigationens forskellige discipliner. Undervisningstiden burde begrænses til landliggedagene under vinterfisket; de udgjør regelmæssig 40—50 procent af fisketiden og neppe nogensteds færre end 30 dage. Undervisningsstederne burde helst være de større fiskevær. Og undervisningens formaal skulde være at bibringe eleverne praktisk og teoretisk kjendskab til:

1. K o m p a s, misvisning og deviation, aflæsning af kurs og peilinger.
2. S j ø k o r t, dets konstruktion, indhold, tegnforklaring og benyttelse; afsætninger af peilinger og krydspæilinger, af kurser og distancer, farevinkel osv.
3. L o g g e n, dens teori og brug; bestikopgjør og kurskobling.
4. L o d d e t og anvendelse af lodskud til rettelse i bestikopgjør.
5. B a r o m e t r e t og dets benyttelse; meteorologi, særlig læren om stormcentra, veirvarsler o. lign.

Hertil skulde knyttes praktiske øvelser ombord i elevernes egne dæksbaade og skøiter (gjerne ogsaa i aabne baade). Forklaring af de loybestemte styringsregler, lanterneføring og andet sjømandsskab, som enhver kan tilegne sig ved læsning af vedkommende bestemmelser, var det ikke nødvendigt at optage paa programmet; disse ting fik enhver lære sig paa egen haand eller ombord i tjenesten.

Det hele undervisningsapparat har jeg tænkt ganske enkelt kunde skaffes tilveie af fiskerne selv. Da de skal lære at bruge, hvad der behøves ombord i deres farkoster, maa deres farkoster være udrustede med, hvad de skal bruge. Kun for enkelte gjenstandes vedkommende kunde der blive tale om, at »skolen» anskaffede dem.

Selve undervisningsmaaden har jeg særlig havt fremme i de engere konferencer om sagen. Den almindelige, i styrmandsskolerne benyttede, vilde passe mindre godt ind i forholdene. Det «amerikanske skriftlige system» for undervisning af unge mennesker i kontorer og butikker, med uregelmæssig fritid og paa meget forskellige kundskabstrin samt med end mere forskellige evner og lærenemme, finder jeg vilde være at foretrække af flere grunde, som jeg ikke her finder plads til nærmere at udtale mig om.

Som lærere har jeg tænkt mig yngre og ældre, flinke skippere og styrmænd med almindelig styrmandsexamen og i besiddelse af anlæg for undervisning i dette slags navigation. Om deres aflønning, ansættelse og lærervirksomhed skal jeg ikke her udtale mig, ligesaa lidt om elevernes betaling for undervisning, som jeg har tænkt mig maatte være ganske lav, maaske gratis for den første, rent elementære del af undervisningskurset. Det var min agt selv at sætte et saadant kursus igang for derefter at kunne udtale mig bestemt om det hele arrangement.

Paa møderne og i de engere konferencer har der været megen tale om, hvorvidt tiden — 30 dage — vilde strække til for at give eleverne det tilsigtede kvantum navigationskundskab; jeg er ikke utilbøielig til at ville paastaa, at den halve tid, brugt med flid, maatte kunne være tilstrækkelig for at skaffe eleverne et nogenlunde godt grundlag for en videregaaende selvundervisning eller for en fortsættelse med udelukkende brug af «det amerikanske skriftlige system», hvis varighed udover fiske-tiden vilde afhænge af elevernes lærelyst og betaling for denne del af undervisningen, hvilket blev en sag mellem lærer og elev.

Der vil formentlig senere blive anledning for mig til at indkomme med motiveret forslag til planens iverksættelse.

I forbindelse med spørgsmaalet om vilkaarene for havfiskeriernes fremme og om foranstaltninger til at gjøre vilkaarene bedre, er fremkommet spørgsmaalet om

Kontrol med fiskerfartøierne.

Der er fra flere hold kommet henvendelse til mig om nødvendigheden af at kontrollere bygningen af de smaa og store dæksbaade og halvdæksbaade, skøiter og kuttere. Det har været fremsat formodning om, at ikke alle dækkede farkoster, som driver efter storsild paa havet om høstnætterne, var solid nok byggede til at kunne greie sig i svært hav og storm under haard seilads. Og man har troet at have fundet en bekræftelse herpaa i det store omfang, som Titranulykken fik som følge af de talrige totalforlis, hvis rette sammenhæng ellers skulde være vanskelig at forklare sig.

I den anledning har jeg samlet endel oplysninger, men behøver endel flere og fyldigere, førend jeg kan udtale mig mere bestemt om

denne sammenhæng mellem daarlig byggede farkoster og de talrige Titranforlis.

Imidlertid har jeg udtalelser fra flere dygtige baadbyggere, som mener, at nogen offentlig kontrol med byggeriet af de billige dæksbaade og smaaskøiter virkelig skulde være paakrævet. Sagen fortjener den største opmærksomhed og jeg skal komme tilbage til den i sin tid.

Det daglige fiske og ferskfisktrafiken.

Efter anmodning fra fiskere og med det kongelige departements tilladelse anskaffede jeg 3 ruser for dermed at prøve dette redskab i visse dele af mit distrikt. Derhos var det min hensigt at undersøge, hvorvidt der i vore indre fjorde skulde være fremtrædende mangel paa tilgang af fisk i alle aldre.

Fra begyndelsen af juni til begyndelsen af oktober dreves forsøgsfiskeri paa forskellige steder i Nordmøre og Fosen. Jeg benyttede samtidig baade ruse og troldgarn for sammenligning og kontrollens skyld. Der kunde, som følge af de begrænsede midler, ikke drives nogen systematisk undersøgelse; fangstforsøgene skeede mere leilighedsvis paa kortere reiser i distrikterne. Derblev prøvet fiske paa følgende steder: I juni ved Rødberget og i Prestegaardsbugten (Stadsbygden), ved Ørkedalsøen, i Hyndøvaagen (Frosta), ved Høpla (Aasen), i Muruvik (Strinden). Udbyttet var en hel del flyndre, navnlig udfør Stadsbygden, af størrelserne 5 til 15 tommers længde, og smaatorsk fra 7 til 24 tommers længde. (Paa en reise i Romsdalsfjorden fiskedes i august ved Vestnes, Veø og Veblungsnes mest torsk og en enkelt guldflyndre, torsken var indtil 18 tommer). I Nordmøre fiskedes i august og september ved Vevang, Kjølabogen, Seivaagen (ved Sveggesund), Engelsundet og søndre Sveggesund. Foruden torsk paa indtil 34 tommers længde i rusen, fik vi paa troldgarn berggylt, blaasnut, hyser, lyr, val-længe, flyndre, skater og smaasei. Endvidere kom der i vor ene ruse en dag en rognkex, som fyldte «kalven» i rusen som korken i en flaskehals, saaledes at ingen anden fisk kunde komme ind; en anden dag fangedes en liden stim smaasei og derhos den skarv, som jagede efter smaaseien. I slutningen af september og de første dage af oktober fiskedes i sundene ved Titran med ruse, hvori vi fik adskillig lyr paa 8 til 10 tommer og torsk fra 8 til 25 tommers længde. Uveir hindrede videre forsøg og saa afbrødes turene efter Titranulykken ganske, som følge af min virksomhed paa andre felter. Ogsaa en dansk aaleruse blev forsøgt, men uden synderligt udbytte, paa grund af uveir og mangel paa agn.

Resultatet af fiskeforsøgene med torskeruserne kan kortelig betegnes som følgende: I Nordmøre, ved Frøien og Hitteren, findes flere steder fortrinligt skikkede til rusefiske. De anskaffede ruser af dansk og af svensk arbeide viste sig at være for smaa og for svage til at kunne staa i vor skjærgaard og sunde, hvor det er lidt sudrag selv i roligt veir.

Men med større baand og vegtigere belastning vil ruser kunne anvendes med fordel; til redskabets udsættelse trænges lidt øvelse og godt skøn paa at vælge de rette fangstpladse. I forbindelse med større samlerkister og fiskebrønde vil der med rusefiskeri kunne drives en ligesaa letvindt som rationel fangst og magasinering af levende fisk. Og da trafikken med levende fisk i brøndskibe fra skjærgaarden til Trondhjem er i god udvikling, vil rusefisket vistnok have en fremtid for større dele af mit distrikt.

Under omtale af ferskfisktrafikken maa ogsaa berøres anlæg af ishuse og afkølingsrum eller fryserier. Overalt i Romsdals fiskeridistrikter og delvis ogsaa i Trøndelagens er fiskerbefolkningen fuldt opmærksom paa nødvendigheden af islagere og fiskerfartoiernes indredning med isrum til ising af fangsten, som skal bringes fersk i markedet efter en længere transport did. Men det mangler fiskerne paa de fornødne pengemidler. En lettere adgang til at faa tilskud gennem fiskernes foreninger til disse første banebrydende ishuses anskaffelse er sterkt paakrævet; ogsaa laan af havfiskerifondet vilde gjøre sin store nytte her. Naar først nogle faa eller flere saadanne anlæg var kommet i god gjænge ved hjælp af det offentliges bistand til deres opførelse, vilde der vistnok inden føie tid vise sig ganske betragtelige fremskridt, som vilde medføre en ikke ringe fordel for den hele fiskerbefolkning. Da jeg oftere har omhandlet denne side ved fiskeribedriften i mine erklæringer angaaende andragender om laan og bidrag, tør jeg henvise dertil. Fiskerne mangler slet ikke vilje til at yde, hvad de formaar til sagens fremme, men de formaar saa lidet i forhold til, hvad et fuldstændigt arrangement koster.

Uden det offentliges hjælp vil fremskridt i dette stykke maaske lade vente paa sig endnu en tid, men med denne hjælp vil det visselig ske snart og gaa fort — til ikke uvæsentlig fordel for fiskerne og dernæst ogsaa for den øvrige del af landets befolkning, som burde kunne skaffes bedre og billigere ferskfisk end der nu bydes.

Trondhjem, 30te april 1900.

Ærbødigst

Fredrik M. Wallem.

Fra
inspektøren for saltvandsfiskerierne i nordre distrikt.

Beretning

om hans virksomhed i 1899 (i uddrag).

Til aarets udgang var til Nordlands og Tromsø amter bevilget af havfiskerifondet 158 laan til anskaffelse af fiskebaade og fartøier; men er deraf 16 laan indfrieede. Der gjenstaar nu i Nordlands amt 49 og i Tromsø amt 93, tilsammen 142 laan, hvoraf en ikke ubetydelig del er anvendt til indkjøb af dæksbaade og resten til 2 større fartøier, 2 dampskibe og 1 fartøi med petroleumsmotor.

I denne indberetning vil jeg fremkomme med nogle udtalelser om vor fiskerinæring og hvad dermed staar i forbindelse, og vil først med nogle ord omtale vort havfiske.

Havfisket har i de senere aar taget et betydeligt opsving i Nordlands og Tromsø amter; derom vidner ogsaa de mange og tildels store dæksbaade, der i de senere aar er anskaffede, og hvoraf flere er indkjøbte ved laan af havfiskerifondet.

Med disse livsikre fiskebaade søger man derfor noksaa langt ud paa havet, ligesom de ogsaa i den senere tid har deltaget i andre distrikters fiskerier, saaledes f. eks. til stadighed ved Finmarkfisket samt endvidere ved stor- og vaarsildfisket i det vestlige Norge.

Men det ser ikke ud til, at udviklingen paa havfiskeriets omraade vil stanse alene med anskaffelsen af disse seilkuttere; thi nu begynder kravet til brugen af dampskibe i fiskeriets tjeneste ogsaa hos os at gjøre sig gjældende, og man mener ogsaa, at uden disse vil intet rationelt havfiske kunne drives.

Imidlertid vil jeg, forinden jeg gaar videre i betragtningen af denne sag, først tillade mig i korte ordlag at omtale de banker, som for disse distrikters vedkommende i det væsentlige skal komme til at sutinere denne utvilsomt fordyrede driftsmaade, som fiskeri med dampskib vil bringe.

Som vore kystkarter for en del viser, gaar der langs vor kyst en havbro, den saakaldte storeg, og der er det, at vort egentlige havfiskeri vil kunne drives med held.

Hidtil er denne storeg for Nordlands og Tromsø amters vedkommende kun bekjendt paa strækningen fra Røst i Lofoten, hvor den ret i vest af denne øgruppe er 15—16 mil fra land.

Derefter følger den landet nordover, idet den efter hvert nærmer sig dette mere og mere, indtil den for Andenæs, for Blegsholmen, kun er en mil fra land.

Derfra og i nordostlig retning er dens afstand fra land ca. 6—7 mil, indtil den omtrent ret i nord for Nord-Fuglø bryder af og gaar i omtrentlig nordvestlig retning forbi Beeren Eyland udi Nordishavet.

Havbunden mellem land og Storeggen er af forskellige dybder, lige fra 30 favne til over 100 à 200 favne, indtil den skraaner ned mod stor-dybet, i hvilken heldning dybden hurtig tiltager.

Paa denne havstrækning findes atter igjen flere mindre og større egger og fiskegrunde, ligesom der ogsaa for enkelte fjordgab gaar ind mod land større dyb, saaledes f. eks. for Andfjorden og Malangen.

Mellem Andfjorddybet og Malangsdybte har man den saakaldte Svendsgrund, hvor der ofte drives et meget rigt vinterfiske efter skrei saavel med dampskibe som med seilkuttere og større baade.

Nordenfor Svendsgrunden eller nordenfor Malangsdybte og Vengsødybet har man atter en grundflade, ca. 25 □ mile, og saaledes adskillig større end Svendsgrunden.

Her har man foruden ved selve Storeggen ogsaa tildels paa selve grundfladen tildels rige fiskepladse, hvor der synes at være stadig tilgang af fisk.

Den indre kyst paa denne havstrækning er imidlertid noget uren og farlig at færdes paa for den fiskende befolkning, idet der ikke alene er lidet opmærket med seilsmærker etc., men ogsaa yderst faa eller næsten ingen fyre eller fyrlygter. Derfor er dette fiskehav lidet besøgt af fremmede fiskere, endskjønt der vistnok gives anledning til gode og tildels rummelige havne for saavel fartøier som fiskebaade at henligge i eller søge beskyttelse i.

Der er blandt andet ogsaa nogle holmer udi havet, ca. 2 mil udenfor Kvalø, om hvilke der siges, at de kunne afgive god vinterhavn for ca. 100 fiskerbaade, naar nogle smale sund igjennemres. Dette fiskevær vilde da faa adskillig betydning, ogsaa fordi fiskepladsene der er meget nær land.

Ogsaa nordenfor sidst omskrevne grundflade findes flere indskjæringer i havbunden, som gaar ind mod land.

Som ovenfor nævt bryder Storeggen af omtrent i nord af Nord-Fuglø.

Efter fiskeres udsagn bærer der forbi Vandø og Nord-Fuglø en stadig indgaaende strøm; men derom vidner ogsaa det forbi disse øer ofte inddrivende drivtømmer.

Om det er fordi Storeggen her bryder af, at strømmen sætter ind her, tør jeg ikke med bestemthed udtale mig om; usandsynligt er det dog ikke; imidlertid er jeg af den opfatning, at denne havstrøm fører med sig ikke ubetydeligt føde ind mod land eller mod disse mindre egger, som omskrevne indskjæringer danner, derfor tror jeg ogsaa, at der næsten stadig er fisk tilstede paa disse strækninger.

Det forekommer mig derfor høist paakrævet, at forholdene deroppe undergives nøiagtige undersøgelser, og at foranstaltninger iverksættes til at forbedre indseilingerne og havneforholdene og derved lette fiskerne i deres bedrift, samtidig som man derved maaske kunde indvinde et nyt og større fiskefelt til almen benyttelse.

Som ovenfor nævnt er der nu ikke saa liden stemning for udvikling af fiskeri med dampskib ogsaa for disse nordlige trakter. Men naar hensyn tages til den tildels meget korte sjøvei, man har til yderst paa Storeggen eller der, hvor det store havdyb begynder, tror jeg, at man her bør tage nøie under overveielse, hvilke eller hvad slags dampskibe fiskeriet helst bør drives med.

For mig stiller sagen sig nemlig saaledes, at fiskeriet med lidt større dampskibe vil blive for kostbart, naar man tager hensyn til, at man kun behøver at være ude paa havet en kort tid ad gangen, og om vinteren væsentlig kun naar man sætter og trækker redskaberne.

Derimod mener jeg, at mindre dampskibe, ca. 50 à 60 fods længde og med ganske lidt kulforbrug, med tre à fire dorryer og mandskab derefter, vil blive mere hensigtsmæssige og mere regningssvarende at benytte heroppe, samtidig som fiskeri med dampskib maaske derved vilde blive mere alment og lettere for den almindelige fisker selv at blive delagtig i.

Hvorvidt det vil blive hensigtsmæssigt at anvende petroleumsmotor som drivkraft for fiskebaade heroppe, tør jeg endnu ikke udtale mig om. Imidlertid er et forsøg allerede igangsat, og man vil snart faa erfare resultatet. Hvis dette løber heldigt af, saa er maaske spørgsmaalet om mekanisk drivkraft til vore mindre fiskefartøier løst paa en heldig maade.

En anden sag er det der, hvor Storeggen ligger langt fra land, og hvor det gjælder at gaa 25—30 mil tilhavs; dertil maa selvfølgelig anvendes den større fiskedamper, saaledes f. eks. paa havstrækningen fra Røst og til Nordlands amts sydgrænse.

Her har man imidlertid intet kystkart, som tydeligt eller nøiagtigt viser os hvor Storeggen findes, men efter andre karter at dømme, er den mindst 25 mile fra land.

At man her har for sig en fuldstændig jomfruelig fiskebund, synes mig at være utvilsomt; thi saavidt mig bekjendt er der hidtil intet havfiske drevet paa den strækning og saa langt tilhavs; men da der 15 à 16 mile i vest af Røst findes rig fiskebestand, og naar Storeggen for Helgeland er en fortsættelse af den for Røst, maa man vistnok med berettigelse kunne forudsætte, at der ogsaa der er god fiskebestand. Det synes derfor ikke urimeligt, at en undersøgelse for det offentliges regning her burde ske i nær fremtid, ved at der gaves et tidsmæssigt fiskedampskib med øvet mandskab og forøvrigt godt udrustet med redskaber, et passende bidrag for nøie at undersøge forholdene paa denne havstrækning helt ud paa yderste Storeg, ligesom forsøg med drivgarn efter sild samtidig burde foregaa.

En anden sag at tage under overveielse, er med hensyn til vore seilkuttere, og hvorledes disse kan drive havfiskeri paa den mest lønnende maade.

Den almindelige klage blandt fiskerne er, at de ofte hindres i sin bedrift, naar der indtræffer vindstille, saaledes at de hverken kan komme til eller fra fiskepladsen.

Denne klage vil altid komme til at lyde, saalænge man bruger disse seilkuttere og ikke indreder dem saaledes, at de under driften kan ligge ude længere tid ad gangen. Dette kan kun ske, naar disse farkoster bliver indredede med fiskerum og Isrum samt saaledes, at ogsaa agn kan opbevares ombord. Derved slipper man, som nu, at gaa ind flere gange om ugen, og dog skal det vise sig, naar fartøierne er saaledes indredede, at man har en bedre bevaret fangst end nu, trods den længere udeliggen.

Imidlertid, enten nu fiskeriet drives med seilkutter eller det drives med dampskib, bør disse fartøier under enhver omstændighed være tidsmæssig indredede, saaledes at fangsten til enhver tid kan bevares. Dette er af overordentlig stor betydning ligeoverfor hele bedriftens lønsomhed, enten nu fangsten tilberedes paa almindelig vis, eller den skal exporteres i fersk tilstand i is; thi det er ligesaa nødvendigt at bevare fisken som at fiske mest muligt, eller med andre ord: «Det ene maa gjøres, men det andet skal ikke forsømmes.»

Forinden jeg afslutter disse faa betragtninger angaaende vort havfiskeri, vil jeg ikke undlade med nogle faa ord at henlede opmærksomheden paa et fiskefelt, som maaske i fremtiden ogsaa vil faa betydning for os. Det er havstrækningen rundt Beeren Eyland, ca. 60 mil i nord for Tromsø.

Erfarne ishavs-skippere og hvalfangere, jeg har konfereret med, har erklæret, at der antagelig i juli og august maa kunne drives et godt fiskeri deroppe; thi i almindelighed kommer lodden dertil i slutningen af juni — maaske den da vender tilbage fra Finmarkens kyster — og da er der altid meget fisk tilstede.

Dertil kommer, at man kan ankre med sine fartøier rundt hele øen og saaledes under eventuel opstaaende storm altid kan finde beskyttelse.

Nogle indgaaende fiskeforsøg er vistnok endnu ikke foretaget der, men ønskeligt var det, om man ogsaa havde sin opmærksomhed henvendt paa fiskeforholdene deroppe, saaledes at maaske et nyt og rigt fiskefelt atter kunde skabes for os.

Ferskfisk-exporten.

Af og blandt markeder for vor ferskfisk maa vel Trondhjem ansees som vort bedste indenlandske marked; thi dets centrale beliggenhed og forøvrigt gode forbindelse med indlandet og Sverige samt med fiskepladsene gjør, at det længe vil hævde denne plads, fordi det har letvindt adgang til at forsyne de mindre forbrugssteder efter behov og saaledes for nærværende bedre end noget andet sted i Norge kan holde saa at sige lager af fersk fisk til enhver tid.

Hvad der imidlertid synes at være en mangel ved Trondhjem som ferskfiskmarked i ordets egentlige forstand, det er, at byen intet offentligt salgssted har. Salget af den ferske fisk, som i iset tilstand sendes did, foregaar derfor nu som oftest paa gammel vis, det vil sige den sendes i konsignation til vedkommende forsælgere.

Som nyt marked for vor ferskfisk kan man vel i fremtiden gjøre regning paa Ofoten; men hvorledes forholdene her vil udvikle sig, er det endnu fortidligt at udtale sig om; enhver som arbejder i den branche, bør dog ogsaa have sin opmærksomhed henvendt paa dette sted.

Imidlertid har vi et andet sted i landet, som absolut maa kunne optage konkurrencen med Trondhjem, hvilket vilde blive til fremme for hele vor ferskfiskhandel.

Dette sted er Kristiania. Men som forholdene nu er, har det vanskeligt for at komme over sit nuværende niveau, og dette er ikke heldigt for handelen med fersk fisk i is fra det nordlige Norge.

Alene Kristiania store folkemængde betinger absolut et større forbrug af fersk fisk end der nu medgaar, og det vilde være Norges hovedstad værdigt, om den gik i spidsen hertilands og tog eksemplet efter andre landes steder og søgte at udbrede forbruget af fisk i vort eget land, ogsaa udenfor byens grænser, i hvilken henseende Kristiania ligger meget gunstig til.

Men forinden dette kan ske, maa meget ordnes. For det første maa man blive fri for den nu herskende fordom mod næsten al slags iset fisk; endvidere maa transporten til Kristiania kunne ske uden afbrydelse, ligesom Kristiania maa faa sit eget tidsmæssig byggede fiskemarked, hvor salget af al slags fisk kunde foregaa. Isaafald tror jeg, at forbruget af fersk fisk i Kristiania vilde blive stort; men som forholdene nu er, er markedet forholdsvis lidet og tildels nok saa usikkert.

I den senere tid er Kristiania blevet forbruger af saltet fisk, men heller ikke af denne vare taales store kvanta ad gangen.

Göteborg kan muligens blive et noget bedre ferskfiskmarked end det nu er; men det vil vistnok til enhver tid vise sig, at det vil falde lettere for Trondhjem og muligens ogsaa for Kristiania, at forsyne dette marked efter behov. Nordland ligger for langt borte fra dette sted, som desuden bruger smaa kvanta ad gangen.

Af saltfisk kan derimod Göteborg bruge ikke ubetydeligt kvantum. Denne sælges og forsendes naturligvis direkte.

Kjøbenhavn er heller ikke noget stort marked for fremmed fersk iset fisk. Ogsaa dette sted vil kunne forsynes i smaa partier fra Trondhjem eller Kristiania.

Derimod er Hamburg et marked for os, som i nær fremtid maaske vil blive vort bedste ferskfiskmarked; thi der kan sælges næsten al slags fisk, saasom laks, kveite, flyndre, hyse, torsk, sei, skate, ja ligetil stenbit af den stribede sort.

For imidlertid at kunne sutinere dette marked, maa kommunikationerne være saa fuldkomne som muligt. Disse var ogsaa i 1898 meget tilfredsstillende ordnet, dengang Bergens-hurtigruten blev etableret. Da kunde man med denne sende fisk fra Nordland tirsdag, der torsdag i samme uge blev omlastet i Bergen til rute 1 b med fremkomst til Hamburg søndag for at kunne sælges mandag. Den gang anløb ikke Bergens-hurtigruten Trondhjem.

Ved omordningen af denne rute, nu efter at Trondhjem anløbes, er dette marked desværre saa at sige gaaet tabt for os; thi nu kommer hurtigruten til Bergen nogle timer efter at rute 1 b er afgaaet til Hamburg.

Det bemerkes, at ruterne om sommeren er noget anderledes ordnede og da kan bringe vor fisk nogenlunde hurtig frem til Hamburg; men da er der intet marked for vor ferskfisk; thi salget af denne kan kun med fordel foregaa hovedsagelig fra oktober til slutningen af mars, naar undtages laks og kveite, der kan sælges hele aaret og opnaa gode priser.

Som et bevis for, hvilket opsving ferskfiskmarkedet i Hamburg har taget i den senere tid, kan anføres, at et firma som det ene aar solgte fersk fisk for ca. 700 000 mark, aaret efter solgte fisk for 1½ million mark.

Det er derfor absolut paakrævet, at rute 1 b til høsten ordnes saaledes, at afgang fra Bergen først sker efter hurtigruteskibets ankomst.

Ogsaa Holland og Belgien, men specielt det sidstnævnte land, vil blive gode markeder for vor ferske fisk; men her spiller i ikke mindre grad kommunikationerne hovedrollen. Rigtignok har man nu fra Bergen en direkte rute paa Rotterdam, men dette blir kun at forlænge transporten og fordyre omkostningerne, naar fisken skal til et andet sted; thi det egentlige salg af fersk fisk kan der kun blive tale om i Belgien, eventuelt Schweiz og Frankrige.

Naar derimod en direkte rute, med sidste afgang fra Vestlandet, kunde startes paa Antwerpen, og denne ved sin afgang, f. eks. fra Bergen, sættes i forbindelse med hurtigruten, vilde man ogsaa her have faaet istand en tilfredsstillende ordning paa transportens omraade; men som nu forholdene er, bliver det kun at benytte veien over Rotterdam.

Man havde rigtignok i sin tid forhaabninger om, at den af Vester-aalens dampskibsselskab startede rute vilde imødekomme kravet med hensyn til god forbindelse med Belgien; men allerede efter kort tids forløb udvidede selskabet sin fart ogsaa til Kristiansand, og dermed blev denne rute ubrugelig for os i vor ferskfisk-export.

Derimod vil disse lande være et godt marked for os i saltet fisk med de kommunikationer man nu har.

I forbindelse med ovenstaaende vil jeg ikke undlade at omtale Hull med nogle ord. Dette sted er vistnok det, man i udlandet har bedst forbindelse med fra Nordland; thi Wilsons dampskib, som fra Vestlandet trafikerer farten paa Hull, staar i god forbindelse med Bergens-hurtigruten fra Bergen, og man vil saaledes nu kunne naa Hull paa 5 à 6 dage, hvorimod man tidligere — forinden Bergens-hurtigruten etableredes — maatte være 8 à 9 døgn underveis for at kunne naa Hull med sin fisk over Trondhjem.

I en vis forstand er dog dette sted et noksaa indskrænket marked for os med hensyn til de sorter fisk, som kan sælges der, idet man har vanskeligt for med fordel at kunne sælge andet end laks, kveite og flyndre; thi de engelske fiskedampere holder markedet næsten til enhver tid godt forsynet med de andre fiskesorter.

Ovennævnte tre fiskesorter vil man dog næsten til enhver tid kunne sælge med fordel; men det gjælder ogsaa, at behandlingen er reel og størrelsen passende, specielt med hensyn til kveiten.

Forinden jeg afslutter disse korte bemærkninger om vor ferskfisk-export og de markeder, der helst bør søges, vil jeg ikke undlade med nogle ord at omtale en sag, som ogsaa er af vigtighed paa dette forretningsomraade.

Paa grund af, at vore bedste markeder i udlandet er noksaa fjerntliggende fra os, og da en direkte rute dertil vil blive vanskelig at sutinere, maa det ansees for at være heldigt, naar man omtrent midtveis har et sted, hvor samtidig omladning og eftersyn af ferskfisken kan foregaa, og i saa henseende finder jeg, at Bergen vil være det heldigste sted; thi som bekjendt kan man paa 2 à 3 dage naa dette sted og derfra er tiden 2 à 3 dage til de for os i udlandet gode markeder.

Med hensyn til behandlingen af den isede fisk henvises fremdeles til den af mig skrevne brochure, som omhandler dette spørgsmaal.

Paa *tilvirkningens* omraade synes der for tiden at raade en ikke saa liden bevægelse i Nordlands og Tromsø amter. Dette gjælder dog mest de nyere saltfisksorter for de norske, svenske og belgiske markeder.

Men desværre, der vises dog endnu altfor megen ustøhed paa dette felt, idet man meget ofte vil gaa ud fra egen opfatning med hensyn til tilberedningen, istedetfor helt at slutte sig til, hvad konsumenterne forlanger. For mange er ogsaa tidsspørsaaret under tilberedningen det afgjørende, og er det ofte, at de fornødne arrangements mangler, saa arbeidet alene af den grund ikke kan blive udført som det egentlig skal og maa udføres.

Alt dette ufuldstændige virker selvfølgelig tabbringende ligeoverfor den enkelte, ligesom ogsaa hemmende ligeoverfor den hele omsætning.

Det gjælder altsaa her at tage skridtet fuldt ud, og nøie sætte sig ind i de forskjellige omgangsmaader, forinden man indlader sig paa nogen tilvirkning; kun det kan bringe en forretning med disse nye saltfisksorter til at blive lønnende. Altsaa, her kræves bestemte regler at gaa ud fra, for at fisken kan blive saa ens som mulig; derfor har jeg ogsaa fundet det høist paakrævet at skrive en «anvisning» til behandling af fisk til saltning i hel- og halvtørret tilstand, hvortil henvises.

Bodø den $\frac{31\text{te december } 1899.}{14\text{de mai } 1900.}$

J. A. Johnsen.

Beretning

om skrejffisket i Nordlands amt i 1899

udenfor Lofotens opsynsdistrikt i opsynstiden, væsentlig efter lensmændenes opgaver
ved fiskerikonsulent Jens O. Dahl.

1. Dverberg. Beretning afgivet ved lensmanden i Dverberg:

I anledning det afsluttede vinterfiske for 1899 tillader jeg mig herved ærbødigst at indberette:

I det nye aar blev fiskeredskaberne udsat straks over nyttaar og bestod fangsten paa garn lige til ud i februar af for den største del sej. Lige til sidst i januar var veiret meget heldigt for bedriften, uden at dog udbyttet af torsk blev noget større, da fangsten hovedsagelig bestod af sej. Fra 25de januar til 6te februar hindrede et vedholdende uveir bedriften, og blev ved anledningen meget brug ødelagt. Sidst i februar begyndte sneseilbaadene paa Svendsgrunden, hvor der fiskedes godt og tildels rigt, men faldt fangsten ofte noget ujevn.

Fisket maa i det hele taget betegnes som meget daarligt, især for linebaadene, og havde garnbaadene ikke saavel for høsten som først og sidst paa vinteren faaet adskillig sej, saa havde man neppe faaet indtægten til at ballancere med udgiften.

I første halvdel af mars begyndte man at formerke lodde i fisken, og længere ud i maaneden fik man en hel del sej, som fulgte med loddestimerne, medens der fiskedes kun lidet af torsk. Dette fiske varede lige til fiskets slutning og rettede en hel del paa de daarlige forholde. Som et held maa det ogsaa betegnes, at der var opkjøbere af sej, som blev saltet til klipfisk, saa fiskerne sparede en hel del tid ved at slippe at hænge den selv, og som følge deraf kunde drive sig bedre. Det bedste fiske har foregaaet ved Andenes, Fiskenes og Haugnes, og om det ogsaa der maa betegnes som daarligt, har det dog været langt daarligere, ja omtrent mislykket for de øvrige vær. Nogen større fisketyngde har ikke været under land, naar undtages, at sejen tildels vistnok var tilstede i noksaa store stimer. Kulde og snefald har i denne vinter været usedvanlig

fremherskende, og observeredes paa Andenes lige op til $\div 18^{\circ}$ C., medens den vanlige temperatur var fra $\div 6-10^{\circ}$ C. Dette besværligjorde i ikke ringe grad bedriften.

I januar havdes 12 hele og 3 delvise trækningsdage, i februar 9 hele og 7 delvise, i mars 9 hele og 5 delvise, i april 6 hele og 11 delvise og i mai 1 hel og 4 delvise trækningsdage.

I fiskeriet har ialt deltaget 92 baade, hvoraf 50 garnbaade og 42 linebaade, med en samlet besætning af 505 mand, hvoraf 168 mand tilhørte linebaadene og 337 mand tilhørte garnbaadene. 21 baade med en besætning af 82 mand var udenbygdsboende og forlod fisket i første halvdel af februar for at reise til Lofoten.

Af samtlige baadmandskaber er opfisket 240 700 torsk, 305 800 sej, 467 hl. lever, 465 hl. medicintran og 360 hl. rogn. Af det opfiskede kvantum er saltet til klipfisk 138 000 torsk og 135 000 sej.

Gjennemsnitsprisen har været for torsk kr. 22,00, sej kr. 9,50, hoveder kr. 0,60 pr. 100, lever kr. 10,00, rogn kr. 9,00 pr. hl.

Overtrædelse af fiskerilovgivningen har ikke fundet sted i den grad, at mulkt er bleven forelagt. Ved politiets mellemkomst er dog et par mindre erstatningssager forligte i mindelighed. Noget ulykkestilfælde, som bevirkede tab af menneskeliv, har ikke fundet sted i denne vinter. Sundhedstilstanden blandt fiskerne har i det hele taget været almindelig god, naar undtages, at flere i vinterens løb var angrebet af influenza. Af fremmede fiskekjøbere indfandt sig iaar 2, hvoraf 1 saltede paa land og 1 saltede ombord i fartøi, hvorhos 3 kjøbefartøier indfandt sig sidst i april. I vinterens løb har 8 trandamperier været i virksomhed. 10 handelsmænd herfra har hele vinteren kjøbt fisk og tildels dampet lever.

Ansæt i penge udgjør det samlede udbytte efter foranstaaende priser følgende

v æ r d i u d b y t t e :

240 700 torsk	à kr. 22,00 pr. 100	kr. 52 954,00
305 800 sej	à » 9,50 » »	» 29 051,00
1 630 hl. lever	à » 10,00 » hl.	» 16 300,00
360 » rogn	à » 9,00 » »	» 3 240,00
200 000 hoveder	à » 6,00 » 1 000	» 1 200,00

Kr. 102 745,00

Dertil kommer som benyttet til husbrug:

10 000 torsk	à kr. 22,00 pr. 100	kr. 2 200,00
15 hl. lever	à » 10,00 » hl.	» 150,00
10 » rogn	à » 9,00 » »	» 90,00
346 000 hoveder	à » 6,00 » 1 000	» 2 076,00

» 4 516,00

Kr. 107 261,00

hvilket beløb fordelt paa 505 mand giver et gennemsnitsudbytte af kr. 212,40 pr. mand brutto. Linebaade har imidlertid kun opfisket 31 000 torsk, 30 hl. rogn og 87 hl. lever, saa for deres vedkommende bliver gennemsnitsudbyttet kun kr. 47,38, medens garnmændene faar et gennemsnitsudbytte af kr. 294,36 pr. mand.

Dverberg lensmandsbestilling den 12te mai 1899.

Ærbødigst

O. K. Olsen,
adj.

De større fiskevær er følgende:

	Antal fiskere.	Fangst.	
Andenes	193	141 600 torsk.	265 300 sej.
Haugsnæs	70	40 000 »	23 100 »
Fiskenes	42	22 500 »	9 700 »
Børvaagen	52	8 000 »	

2. **Øksnes.** Beretning afgivet ved opsynsbetjenten:

Om det afsluttede vintertorskfiske i 1899 for nærværende opsynsdistrikt, afgiver jeg herved min ærbødige beretning.

Ligesom ved tidligere aar var i afvigte december maaned endel af distriktets indvaanere begyndt med vinterfisket saavel med garn som for det meste med linebrug.

Udbyttet ved de foregaaende trækninger blev dog hver gang af ringe betydning; linebaadene tildels en 50 til 100 torsk, garnbaadene væsenlig endel sej. Veiret var derhos i den sidste halydel af maaneden temmelig variabelt og utrygt, saa sjøveirsdagene blev kun faa. I denne maaned indtraf desværre et beklageligt tilfælde, idet en 5-mands linebaad fra Stø forulykkede, hvorved alle omkom.

Nogle købefartoier ankom i denne maaned til Nyksund. I den første uge af januar ankom til rorværene de fleste fremmede fiskere, ligesom ogsaa nogle købefartoier, landkjøbere, trandampere m. fl., saa ved ugens udløb var rorværene overalt belagt, dog ikke fuldt saa stort belæg i endel rorvær som tidligere aar. Veiret i januar til og med den 20de var særdeles roligt, jevnlig bris fra øst og nordost, dog temmelig kold, 5, 6 til 8 à 9 gr. r. De i denne tid foregaaede trækninger afgav dog hver gang et ringe udbytte, garnbaadene en 10, 20 til 50 torsk, som en sjældenhed 100—150, derimod beholdtes indtil midten af maaneden paa garnene, navnlig i de vestre og søndre rorvær, endel sej, tildels en 3 à 400. Line-

baadene fik almindelig 10—30 torsk, og kun enkelte gange en og anden baad 50—150 torsk. Da fisket ikke tegnet sig til nogen bedring, afreiste over midten af maaneden 4 af de ankomne kjøbefartøier. I de sidste dage af maaneden blev temperaturen noget mildere, men veiret stormende og omløbende fra sydvest—vest—nordvest med afvekslende regn og snebyger. Man troede ved denne veirforandring en bedring i fisket, men ved de delvise trækninger den 21de, 22de og 24de januar var fangsten i sin almindelighed omtrent det samme, kun den 24de lidt bedre for endel garnbaade for de sydlige rorvær, 70—400—180. Ved tilførsel den 24de af fersk sildagn til pris 10 à 12 kroner tønden blev linebruget, som flere tidligere ikke fandt regningssvarende at have i sjøen, straks agnet og udsat, men blev veiret i de følgende dage af maaneden og udover samme saa stormfuldt, at nogen trækning af bruget i denne tid ikke kunde foregaa. Delvis trækning af garnbrug foregik dog den 28de, men for de fleste, og deriblandt linebaadene, blev bruget først trukket den 7de februar, hvorved meget, navnlig af linebruget tilligemed fangst, gik tabt. Et gode for flere af fiskerne var dog, at der i maaneden, saavel paa torskelineer som ved benyttelse af «vabrug», beholdtes en ikke liden del kveite, til hvis modtagelse flere opkøbere var tilstede, saa priserne gik op fra 20 til 24, 26 og endog til 30 øre pr. kg.

Det parti torsk, som blev opfisket i januar maaned, androg til ca. 50 000.

Det stormende veir i de sidste dage af januar blev vedvarende som anført til 7de februar; da foregik delvise trækninger af 8 og flere døgns overstaaet garnbrug med fangst i de forskjellige rorvær, gennemsnitlig omkring 120 torsk. Paa det linebrug, som gjenfandtes, var kun en 10 à 20 torsk, saa nogen bedring ved det ferske sildagn var heller ikke spor til. Fangsten var omtrent ubrugelig. Ved denne tid afreiste ogsaa et par af kjøbefartøierne og ligesaa ved midten af maaneden et par linebaade. Fra 8de februar til og med den 13de var veiret uroligt, saa faa delvise trækninger foregik med liden fangst. Fra 14de til 18de februar og den 21de og 23de var almindelige sjøveirsdage og var fangsten i de forskjellige rorvær tildels noget bedre, garnbaadene enkeltvis op til 360, linebaadene ligeledes til 100. Den 27de var fangsten paa 4 til 7 døgns overstaaet garnbrug gennemsnitlig i 1ste merkedistrikt 200, i 2det 190, i 3dje 250 og i 4de 400.

Ligefra midten af januar forefandt man af og til i torskemaverne synlige tegn til sild, saa man formodede store stimer af sild stod længst ude paa havet, hvilket man ogsaa i midten af februar fik fuld vished om, idet man da fik se, at stimer af sild i stor udstrækning stod ud for kysten, endog nær under skjærene, uden at der gaves anledning til nogen fangst af den, eftersom veiret i de par paafølgende dage blev til hinder, og silden senere forsvandt.

Det i februar opfiskede parti torsk andrager til 102 000. I de sjøveirsdage, man havde i mars maaned, var fisket i sin almindelighed heller ikke af nogen nævneværdig betydning. Naar undtages den 2den mars, da 4 døgn garnbrug i de forskjellige rorvær afgav en fangst af fra 150 til 400, afgav de trækninger, som helt eller delvis foregik i sjøveirsdagene fra 8de mars og paa det nærmeste til maanedens udgang, kun liden fangst; garnbaadene enkelte gange for en og anden baad 100 og 150, men almindeligst 10—30 torsk, linebaadene noget lignende. Over midten af maaneden afreiste endel linebaade til Lofoten. I den sidste halvdel af maaneden fandt man i fisken lodde, saa man antog denne var i anmarsch. Da paaskedagene indfaldt ved maanedens udgang, afreiste ved denne tid fiskerne fra rorværerne, men eftersom tegn til lodden viste sig, var flere bestemte, saasart paaskedagene var forbi, at vende tilbage. Det i mars opfiskede parti torsk blev kun 32 500.

Nogen fisketygde her for distriktet har saaledes heller ikke iaar forekommet. Man ventede tid efter anden, at fisken skulde støde til, men blev man gang efter gang skuffet i sine forhaabninger. Man antog torsken holdt sig ude paa havet i sildestimerne og saaledes ikke kom op til de vanlige fiskepladse. Da silden, som anført, i februar stødte op under skjærene, viste det sig, at videre torsk ikke medfulgte, saa den opstillede formodning, «at silden hindrede fiskens opsig», vel ikke kan fuldt ud ansees som aarsag. Havtemperaturen og det stadige kolde veir kan maaske ogsaa have haft en hemmende indflydelse for torskens opsig.

Efter midten af januar erholdtes ikke videre sej paa garnene, kun en og anden. Som en merkelighed maa anføres, at omkring midten af februar saa man i nogle sjøvær ude ved garnsættene stimer af sej, som oppe ved havfladen boltret sig i forekommende mængder af den saakaldte «mare», som sejen sedvanlig om sommeren delikaterer sig med. Ligesom i januar erholdtes ogsaa i februar og tildels i mars en noksaa god fangst af kveite, som af opkjøberne blev islagt i kasser og afsendt til Trondhjem. Den iaar bekomne torsk var særdeles fed og fyldig.

I januar afgav 200—220 garnfisk 1 hl. lever, i februar omkring 240—250 og i mars 300. Linefisk fra 250, senest 360—380. Af leveren erholdtes i den første del af januar ca. 50 pct. damptran, senere 46 og 45 pct., linelever endel mindre. Ved foretagen veining i midten af januar viste det sig, at 100 sløiet torsk afgav en vegt af 290—300 kg.

Fiskepriserne var i januar 20—25 kroner pr. 100, senere 24—26. Lever 12—16 kroner pr. hl. Sej betaltes med 6—7 kroner pr. 100, sejlever 10 øre pr. liter.

Udbyttet af torskefisket her for iaar fra 1ste januar til 31te mars stiller sig saaledes:

73 garnbaade med 512 mand,	124 500 torsk,	505 hl. lever,	177 tdr. rogn.
127 linebaade » 559 »	60 000 »	206 —	100 —
200 baade med 1 071 mand,	184 500 torsk,	711 hl. lever,	277 tdr. rogn,

der efter en gjennemsniitspris af 24 kroner pr. 100 garnfisk, 14 kroner pr. hl. lever og 15 kr. pr. tønde rogn samt for linefisk 23 kroner pr. 100, lever 13 øre pr. liter og 15 kroner pr. tønde rogn repræsenterer ialt en kapital af kr. 57 483,00.

Udbyttet afgiver pr. garnbaad kr. 541,00, pr. linebaad kr. 141,00.

Det hele fordelt paa fiskernes antal afgiver pr. mand det yderst mislige udbytte af kr. 53,00.

Af sej blev samtidig opfisket 20 000, i rund tilstand à 10 øre, kr. 2 000,00.

Af kveite opfisket 92 000 kg., gjennemsnitpris à 24 øre pr. kg., kr. 22 080,00.

Endel paa liner bekommen smaafisk, som brosmes og hyse, blev væsentlig af fiskerne anvendt til fortæring og for det meste til agn for kveitefisket. Noget videre salg af fiskehoveder og rygge foregik ikke; størstedelen blev af fiskerne hjemført og benyttet til surogatfoder for kreaturerne.

Af fiskepartiet blev 80 000 saltet til klipfisk, og noget over 9 000 nedlagt saltet i kasser og forsendt til sydbyerne. Resten 95 000 hjeldhængt til rundfisk.

Endel paa land saltet fisk blev paa stedet solgt til 3 kroner pr. 20 kg. Af medicintran blev tilvirket 225 tønder, omkring 112 hl. lever afsat til raatran.

Tilførsel af fersk agn var iaar kun lidet af, saa det købte agn under fisket kun androg til omkring 1 000 kroner. Linebaadene var ved ankomsten jevnlig forsynet med saltet agn af blæksprut.

Brugstabet iaar var forholdsvis mindre. For linebaadene gik dog adskillig tabt i stormdagene 25de januar til 7de februar. For garnbaadene var intet større brugstab, men brugsslitage blev noksaa betragteligt. Tab af og skade paa brug antages for iaar at dreie sig om kr. 5 000,00. Forhyrede leiekarle var iaar 80; hyrelønnen var fra 120 til 140 kroner samt fri kogt mad, lys og brænde.

Udredelse af hyrelønnen vil nok iaar falde tungt for nogen hver. Sjøveirsdagene under dette fiske har været i januar 14 hele og 5 tildels, februar 8 hele og 8 tildels og i mars 8 hele, 5 tildels.

Under dette fiske har man herude kun havt nogle faa regndage i forbindelse med storm af sydvest og vest, jevnligst har ost- og nordostlige vinde tilligemed kulde været herskende. Et betydeligt snefald har ogsaa fundet sted.

Som ventelig ved det forefaldende kolde veir har adskillig sygelighed af forkjølelse forekommet blandt fiskerne, som for enkelte udartede til lungebetændelse, hvoraf 1 afgik ved døden. Saavel dette, som ved nogle andre alvorlige sygdomstilfælde, maatte kommunelægen ofte være i virksomhed og paa reiser, trods dette maa dog siges, at sundhedstilstanden i sin almindelighed har været god. Noget forlis siden fiskets begyndelse i

januar har heldigvis under dette fiske ikke fundet sted. Af nogen nævnelig skade forøvrigt blev en otringsbaad ved rorværet Sørsand under stormen den 25de februar om natten, medens den laa i sine fortøininger, paa drevet af en anden baad, med den følge, at den gik tilbunds og blev knust af det voldsomme sudrag.

Til almindelig tilfredshed havde man i nordværene tilstede en redningsskøite, rigtignok kun til 13de februar. Den var samtidig med baadene ude og rede til at yde bistand. Den var da ogsaa ude for at søge efter en 5-mands linebaad, som under det paaafaldende veir med snekave ikke var opkommen til rorværet Stø. Baaden havde imidlertid holdt af og var tilsidst kommen i behold til gaarden Nøis i Dverberg. Nogle baade blev ogsaa af skøiten opløbt til rorværet Stø, hvor skøiten var stationeret.

En redningsskøite, der var bestemt for Hovden, havde havneplads ved Sunderø. Den var som oftest krydsende ude paa observationer. Her er et almindeligt ønske om, at saadanne fartøier fra høsten af og udover vinterfisket kunde være tilstede paa disse kanter.

Tab. I.

Tabel over antal baade, fiskere, udbytte m. m.

Merkedistrikt.	Baade.		Udbytte af			I fisket har deltaget.	Gennemsnitspriser: Garnfisk kr. 24,00, linefisk kr. 23,00 pr. 100, garnlever kr. 14,00, linelever kr. 13,00 pr. hl. Rogn kr. 15,00 pr. tønde.
	Antal.	Besætning.	antal torsk.	hl. lever.	tdr. rogn.		
1ste distrikt.						Af Øksnes:	Udbyttet kapitaliseret udkommer:
Garnbaade . . .	30	208	53 000	210	67	57 garnbaade med 394 mand.	For 124 500 garnfisk à kr. 24,00 pr. 100 kr. 29 880,00
Linebaade . . .	2	7	2 000	7	3	61 linebaade » 252 »	» 505 hl. lever à kr. 14,00 » 7 070,00 » 177 tdr. rogn à kr. 15,00 » 2 655,00
2det distrikt.						Af Hadsel:	kr. 39 605,00
Garnbaade . . .	24	161	30 000	122	51	4 garnbaade med 27 mand.	fordelt paa 73 garnbaade, afgiver pr. garnbaad kr. kr. 541,00 eller pr. garn- mand kr. 77,00.
Linebaade . . .	22	87	5 000	17	9	22 linebaade » 97 »	For 60 000 linefisk à kr. 23,00 kr. 13 800,00
3dje distrikt.						Af Sortland:	» 206 hl. le- ver à kr. 13,00 . . . » 2 678,00
Garnbaade . . .	15	111	32 000	133	46	7 garnbaade med 52 mand.	» 100 tdr. rogn à kr. 15,00 . . . » 1 500,00
Linebaade . . .	50	223	26 000	93	40	10 linebaade » 48 »	» 17 978,00

4de distrikt.						Af Dverberg:
Garnbaade . . .	4	32	9 500	40	13	5 garnbaade med 32 mand.
Linebaade . . .	53	242	27 000	89	48	33 linebaade » 165 »
Tilsammen	200	1 071	184 500	711	277	Af Bø: 1 linebaad med 4 mand.

som fordelt paa 127 line-
 baade afgiver pr. line-
 baad kr. 141,00 eller pr.
 linemand kr. 32,00.
 Kapital tilsammen kr. 57 583,00
 Samtidig paa garnene er
 opfisket 20 000 sej, der
 i rund tilstand à kr.
 10,00 pr. 100 » 2 000,00
 Paa liner er opfisket af
 kveite 92 000 kg. à 24
 øre pr. kg. » 22 080,00
 Det hele udbytte kr. 81 663,00

Tab. II.

Fortegnelse over kjøbefartøier, der søgte til Øksnes under torskefisket i 1899.

Fartøiets slags.	Navn.	Ton drægtig.	Hvorfra.	Førerens navn.	Antal besetning.	Naar ankommet.	Naar afgaet.	Hvad indehavde.	Hvor var beliggende.
Jægt . . .	«Foreningen»	64	Øksnes	?	?	Høsten 1898			Nyksund
do. . . .	«Haabet»	73	do.	?	?	do.			do.
Jagt	«Anna Marie»	40	Steigen	I. Olsen	4	²⁹ / ₁₂ 98	¹¹ / ₂ 99	500 saltfisk	do.
do.	«Magdalene»	52	Kristiansund	Peder Lind	5	do.	¹⁴ / ₁ 99	Ballast	do.
do.	«Aginoria»	30	do.	Tore Brækkan	4	⁶ / ₁₂ 98	¹⁵ / ₁ 99	1 500 saltfisk	do.
do.	«Ingeborg»	56	do.	Lars Lunde	5	² / ₁₁ 98	¹⁷ / ₃ 99	40 000 do.	do.
do.	«Kvik»	40	do.	N. Eide	4	²⁹ / ₁₂ 98	¹⁵ / ₁ 99	Ballast	do.
do.	«Berthe»	48	Ørlandet	K. Bugten	5	⁵ / ₁ 99	¹⁸ / ₁ 99	do.	do.
Jægt	«Sølivet»	56	Bergen	J. Rolfsen	7	¹⁶ / ₁ 99	¹⁶ / ₂ 99	500 vegt saltfisk	Sto
Galeas . . .	«Edmund»	60	do.	Bøe	6	¹⁹ / ₁ 99	¹⁶ / ₂ 99	Ballast	do.
10		519			40				

Fartøierne afreiste til Lofoten.

Øksnes fiskeriopsyn, 20de april 1899.

L. M. Herness.

Det største fiskevær er:

N y k s u n d, hvor ca. 300 fiskere fiskede 58 000 stkr. torsk.

3. **Bø.** Beretning afgivet ved lensmanden i Bø:

1. V i n t e r f i s k e t .

Som sædvanligt begyndte man at drive fisket med garn allerede i midten af afvigte december maaned, men veiret var ugunstigt, saa nogen nævneværdig fangst af torsk blev ikke gjort. I januar faldt veiret gunstigt; men heller ikke i denne maaned vilde torskefisket forbedre sig, hvorimod sejffisket var usædvanlig godt. Saalænge fisket varede, til i begyndelsen af april maaned, holdt veiret sig nogenlunde godt; men torskefisket saavel paa garn som liner vilde ikke slaa til, idet fangsten holdt gennemsnitlig 150 pr. garnbaad og 70 pr. linebaad.

Jo længere det led ud paa vinteren, desto mere tog fisket af. I midten af februar stod tyngder af sild under land. Lidt blev fisket og benyttet som agn. Paa dette agn fiskede nogle baade godt; men det varede kun nogle dage, til silden var forsvunden og fisken med.

I fisket deltog 89 garnbaade, 49 linebaade, og af kjøbefartøier var 3 tilstede. Redskabstabet var ubetydeligt.

Priserne paa fisken holdt sig i 20—24 kr. pr. 100 og for lever 10—12 øre literen.

Fisken var iaar usædvanlig stor og fed.

Vinterfisket afsluttedes 15de april med parti 300 000 stkr. torsk, hvoraf saltet 60 000, resten hængt. Lever 500. Rogn 730. Dampmedicintran 290 hl.

Mod i forrige aar 210 000 stkr., hvoraf saltet 36 000, lever 200, rogn 375 og 180 hl. dampmedicintran paa omtrent samme baadantal.

Tabet af redskaber anslaaes til følgende værdier:

Garnbruget	kr. 4 200,00
Linebruget	» 1 700,00
Slitagen paa:	
Garnbruget	» 6 800,00
Linebruget	» 2 900,00
Værdien af forbrugt agn ansættes til	» 4 000,00.

Naar dette beløb er forholdsvis lidet, har dette sin grund i, at tilførselen af fersk agn var liden. Som agn benyttedes hovedsagelig saltet blæksprut.

Partiet ved hver uges slutning udgjorde:

Ugen, som endte den	Fisk		Lever.	Medicin- tran.	Rogn.	Anmerkning.
	opfisket.	deraf saltet.	Hekto- liter.	Hekto- liter.	Hekto- liter.	
21de januar . . .	42 000	4 000	88	45	50	Det til tran dampede parti lever er ikke medtaget i det opgivne leverparti.
28de — . . .	70 000	6 000	153	75	90	
4de februar . . .	130 000	28 000	260	140	190	
11te — . . .	175 000	55 000	280	200	320	
18de — . . .	190 000	56 000	290	220	380	
25de — . . .	220 000	57 000	330	250	435	
4de mars . . .	240 000	60 000	370	265	530	
11te — . . .	250 000	60 000	395	274	610	
18de — . . .	255 000	60 000	405	274	625	
25de — . . .	260 000	60 000	410	280	640	
8de april . . .	278 000	60 000	450	280	690	
15de — . . .	300 000	60 000	500	290	730	

Værdien af det opfiskede parti 300 000 med lever og rogn, ansat gennemsnitlig til kr. 26,00 pr. 100, udgjør kr. 78 000,00, som for den største del falder paa Bø herred.

Antallet af baade og mand samt det opfiskede parti i de forskjellige vær med garn og liner særskilt findes i omstaaende tabel.

Fiskevær.	Garn- baade.	Line- baade.	Mand med garn.	Mand med liner.	Op- fisket.	Anmerkninger.
Udskaar	1		7		2 000	
Govik	2		14		5 000	
Hovden	14	23	100	91	63 000	3 købefartøier
Nykvaag	10	19	72	81	49 000	
Sandvig	5		38		14 000	
Gustad	8		58		24 000	
Aasan	6		46		16 000	
Strømsjø	21		155		57 000	
Skaarvaag	5	6	35	30	18 000	
Fjærvold	3		22		9 000	
Gimstad	5		37		15 000	
Svinø	4		30		13 000	
Gaukværø	4		30		12 000	
Lilleø	1	1	6	4	3 000	1 købefartøi
Tilsammen	89	49	650	206	300 000	

Af partiet falder 250 000 paa garn- og 50 000 paa linefiskerne.

Gjennemsnitlig lod pr. garnfisker . . . kr. 100,00,

do. do. pr. linefisker » 62,00.

Tilstede var af købefartøier 3 med en samlet drægtighed af 99 ton, med 13 mands besætning.

8 trandamperier var i virksomhed.

Ingen omkom under fisket ved ulykkestilfælde.

II. Vaarfisket.

Dette fiske begyndte omkring midten af april; men nogen fiske-tyngde var ikke tilstede før ved maanedens slutning. Den 15de april var 65 garnbaade og 180 linebaade tilstede fra Hovden til Lokø. Naar dette fiske tildels og især i begyndelsen dreves med garn, havde dette sin grund

i mangel paa agn. Det eneste agn, man havde, var lidt lodde, som blev stengt i distriktet, og lidt tilført daarlig sild. Paa grund af denne agnmangel kom baadene ikke paa sjøen i ca. 2 uger af den bedste tid. Veiret var under hele fisket særdeles gunstigt, og fangsten paa godt agn, naar saadant kunde opdrives, var op til 200 pr. baad. Den gennemgaaende fangst var 10—200, almindelig 60.

Naar fisket blev mislykket, skyldes dette alene agnmangelen.

Fisken var stor og fed. Betaltes gennemsnitlig i beregnet lever og rogn med kr. 26,00 pr. 100. Sløiet fisk betaltes med kr. 20,00 til 27,00 pr. 100. For leveren 12 øre literen.

I fisket deltog 905 mand.

Det opfiskede parti skraap (vaarfisk) udgjorde 150 000, hvoraf intet blev saltet.

Værdien af partiet med leveren udgjorde kr. 39 000,00,	
lot pr. mand »	43,00,
til agn pr. mand medgik for »	6,00,
slitage og tab af redskaber udgjorde pr. mand en værdi af »	12,00.

1 kjøbefartøi drægtig 42 ton med 5 mands besætning var tilstede.

Af ulykkestilfælde indtraf ingen, og sundhedstilstanden var saavel under vinter- som vaarfisket god.

Bø lensmandsbestilling, 8de august 1899.

K. M. Christensen,
adj.

4. Sortland.

I dette herred foregaar i regelen intet skrejfiske, men i 1899 blev der dog fisket fra de forskellige hjemsteder ialt ca. 40 000 stkr. skrej, hovedsagelig med «smaagarn». Fisken var mager og liden, den hængtes til rundfisk, solgtes i tørret tilstand til herredets handelsmænd og antages at være udbragt til ca. kr. 6 500,00. Den gav omtrent 40 hl. lever til en værdi kr. 320,00.

5. Gimsø. Beretning afgiven ved lensmanden i Gimsø.

Som vanligt begyndte baadene at indfinde sig ved værene allerede nytårsdag, og bleve de første redskaber satte den 2den januar.

Fisket vedvarede til 8de april, da næsten samtlige baade havde forladt værene. I fisket deltog iaar blot 65 baade med 412 mands besætning, hvorat en del allerede i mars maaned som vanligt flyttede til inder-siden. Af baadlagene var 36 med 225 mand hjemmehørende i Gimsø,

14 med 81 do. i Hadsel, 10 med 71 do. i Valberg og 5 med 35 do. i Borge; 29 var garnbaade med 204 mands besætning og 36 linebaade med 208 mand.

Fisket maa ansees aldeles mislykket. I en stor del af fisketiden herskede der uafslædig uveir, der hindrede enhver bedrift paa søen; heller ikke stødte der nogen fisketyngde under land. Det samlede opfiskede kvantum udgjør:

39 000 skrej, hvoraf 37 000 hængt og 2 000 saltet.
 45 000 sej, samtlige hængt.
 200 hl. torskelever, hvoraf 160 hl. er dampet til 80 hl. medicintran.
 140 hl. sejlever, hvoraf 60 hl. er dampet til 25 hl. medicintran.
 40 hl. rogn.

Sundhedstilstanden har været god; almuens forhold og orden ligesaa. Ingen bøder for overtrædelse af fiskerilovgivningen forelagdes. Intet redskabstab forekom, intet købefartøi var tilstede, intet menneskeliv gik tabt.

Opgave over fiskernes antal og udbyttet ved de forskellige vær sees af følgende tabel:

Fiskeværerne.	Antal baade.	Antal mænd.	Udbytte.			Anmærkninger.
			Fisk.	Lever.	Rogn.	
Vikerø. . . .	15	107	14 000	hl. 90	hl. 14	29 000 sej, 90 hl. lever.
Hovsund . . .	27	173	18 000	115	19	16 000 sej, 50 hl. lever.
Laukvik . . .	23	132	7 000	43	7	
	65	412	39 000	248	40	

Gimso lensmandsbestilling den 12te april 1899.

Edv. Roll.

6. **Borge.** Beretning afgiven ved lensmanden i Borge.

Angaaende vinterfiske i Borge 1899 tillader jeg mig herved at indberette:

Sejfishet paabegyndtes som vanlig i begyndelsen af december. Det drevs i de to sidste uger før jul af 21 baade og mellem jul og nytår af 25 baade. Før jul blev fangsten høist ubetydelig; men mellem jul og nytår opfiskedes nogle tusen stykker.

I de første dage af januar samledes alle i distriktet hjemmehørende baadmandskaber i værene, og efterhaanden kom der 9 baade fra andre distrikter, nemlig 5 fra Valberg, 1 fra Hadsel og 3 fra Skjærstad, hvorved det hele antal blev 121. Deraf forliste 1 den 4de januar og 1 den 23de januar, saa antallet derefter blev 119. 3 baade brugte liner, 3 baade liner og smaagarn, alle de øvrige almindelige storgarn.

Besætningen udgjorde 755 mand, der drev sjøen, samt 106 kokgutter. Af de førstnævnte var 533 selvlottesmænd, 55 halvlottesmænd (roede med leiet brug), 64 leiekarere, 29 halvkarere og 72 garngutter med lot af 1 eller 1½ garn.

I de sidste dage af januar, første halvdel af februar og nogle dage i begyndelsen af mars var veiret stormende; men iøvrigt var det gjenemgaaende bra veir hele vinteren.

Med fangsten af torsk var det stadig yderst smaat hele vinteren, hvorimod fangsten af sej ofte var ganske god i januar og begyndelsen af februar. Optællingen ved fiskets slutning viste, at det hængte kvantum torsk udgjorde 120 800 stykker. Intet var saltet eller tilvirket paa anden maade. Til kogfisk antages medgaaet ca. 3 200 stykker. Der er saaledes i det hele opfisket 124 000 stykker. Kvantumet af sej beregnedes til 300 000 stykker, hvoraf 10 000 — ti tusen — blev saltet til russefisk og det øvrige flækket og hængt. Udbyttet af rogn udgjorde 140 hl., og lever af torsk og sej tilsammen 1 065 hl. Deraf blev der dampet 62 hl. medicintran; resten blev anvendt til raatran. Pr. baad udgjorde udbyttet vel 1 000 stykker torsk og vel 2 500 stykker sej gjennemsnitlig.

Salg af torsk foregik ikke før henimod og ved fiskets slutning. Prisen var da kr. 23,00—25,00 pr. 100 stykker. Lidt sej solgtes i løbet af vinteren og mesteparten af det øvrige ved fiskets slutning for omkring kr. 7,00 pr. 100 stykker. Leverprisen var 12 øre pr. liter for torskelever og 8 øre for sejlever. Rognen solgtes ved fiskets slutning til kr. 12,00 pr. tønde saltet, hvilket omtrent svarer til kr. 7,00 pr. hl. for løs usaltet rogn. Lidt sejrogn var saltet og opnaaede halv pris mod torskerogn. Værdien af 100 torsk med lever og rogn udgjør kr. 29,00 og værdien af 100 sej med lever kr. 8,75. Den samlede værdi af fiskets udbytte blir saaledes kr. 62 210,00. Efter fradrag af baadlotterne, samt hvad der falder paa halykarere, garngutter og kokgutter, bliver gjennemsnittelotten

pr. voksen mand ca. kr. 75,00, et udbytte, der ikke fuldt ud dækker udgifterne for redskaber, kost, brænde og husleie og saaledes ingen nettoindtægt giver. Det skal imidlertid bemærkes, at de fleste fiskere havde sin rundfisk hængende til fiskebyttet i midten af juni, og at de da opnaaede en pris af kr. 10,00 pr. vejt, hvilket omtrent svarer til kr. 40,00 pr. 100 stykker, idet dette antal i regelen gav omkring 4 vegter. Ogsaa for sej blev prisen betydelig højere pr. vejt i tør tilstand, end hvad der vilde have svaret til den foran anførte pris pr. 100; men dette kom væsentlig opkjøberne tilgode, da de fleste fiskere havde solgt seien til disse for prisstigningen.

1 kjøbefartøi indfandt sig, men reiste ganske straks paa grund af det mislige fiske. Flere trandampere begyndte sin virksomhed først paa vinteren, men udbyttet blev som anført kun 62 hl. damptran.

2 baade forliste under fisket, nemlig 1 den 4de januar og 1 den 23de januar, begge ved Eggum. Ved det første forlis omkom 1 mand, ved det andet 6, samtlige af Borge.

Borge lensmandsbestilling, 21de september 1899.

Ærbødigst

O. K. Olsen.

Fiskeværerne er følgende:

Kvalnæs	med 150 fiskere og fangst	18 500 stykker torsk
Højnæs	» 56 — — —	10 870 — »
Sandø	» 118 — — —	22 720 — »
Borgevær og		
Kalvær	» 150 — — —	18 460 — »
Eggum	» 267 — — —	48 250 — »

7. **Værø og Røst.** Beretning afgiven af lensmanden i Værø.

A. Røstfisket.

Fisket tog sin begyndelse den 4de januar, idet 3 baade af indbyggerne da satte garn, der blev trukket den 6te med udbytte 40—90 fisk. Senere deltog flere baade i fiskeriet, men bedriften hindredes meget af stormende veir og de trækninger, som blev gjort med kortere eller længere mellemrum, gav ringe udbytte baade for garn og liner.

Ved slutten af januar var de fleste fremmede fiskere ankomne.

Fisket vedblev imidlertid at være yderst smaat ogsaa i februar maaned.

Da fisket for ytresiden saaledes ikke gav nævneværdigt udbytte, begyndte man iaar tidligere end ellers at forsøge fisket paa indresiden, idet nogle baade allerede i de sidste dage af februar og først i mars flyttede sine redskaber til indresiden. I den første tid var imidlertid fisket daarligt ogsaa der, og endel baade flyttede til Lofotværene, men omkring midten af mars bedredes det noget og i de sidste dage af mars blev fisket meget godt, idet der paa 2—3 nætters garn fiskedes optil 2 000 fisk og paa liner optil 350. Det gode fiske fortsatte ogsaa en stund i april, men omkring midten af maaneden blev det svært ujevnt, saa endel fiskede godt, men andre daarligt.

Fra begyndelsen til midten af april paagik en forholdsvis betydelig tilstrømning af fremmede fiskere, særlig fra de østlige Lofotvær, saa det oprindelige baadantal i en fart øgedes med 75 baade, navnlig garnbaade.

Bedst var fisket paa garn hele tiden, da fisken var særdeles fed og ikke vilde bide paa det her brugelige agn, saltet sild og brisling.

Den 24de april sluttede de fleste garnbaade fisket og de andre i de nærmest paafølgende dage, medens den største del af linefiskerne blev liggende hele maaneden ud.

Trods det aldeles fejlslagne fiske paa ytresiden i januar og februar og det ikke ubetydelige redskabstab for garnbaadene, idet 2 lænker jevnlig benyttedes, blev dog udbyttet for garnfolket, grundet de høie fiskepriser, nogenlunde bra, men for linefolkene vistnok under et middelsaars udbytte.

I Røstfisket deltog i alt 162 garnbaade samt 38 linebaade med en samlet besætning af 1 111 mand.

Tilstede var derhos 19 kjøbefartøier, og var 5 trandamperier i virksomhed.

B. V æ r ø f i s k e t.

Dette tog sin begyndelse den 6te januar, idet der da af indbyggerne blev gjort prøvesæt, der blev trukket den følgende dag med et høist ubetydeligt udbytte.

Den 10de januar blev der gjort flere prøvesæt, der blev trukket den 12te, men var fangsten fremdeles liden — fra 5—25 skrej.

Den fremmede almue havde nu begyndt at indfinde sig, men veirforholdene, ligesom ogsaa det ringe udbytte, der blev gjort af de baade, som drev søen, bevirkede, at fisket for alvor først begyndte medio februar. Fisket vedblev imidlertid at være ujevnt og smaat den hele tid til omkring 10de april, da det blev noget bedre, ligesom de mere rolige veirforhold da tillod daglige trækninger, men noget fiske af betydning blev der ikke, uagtet der ud i april maaned blev forsøgt ogsaa med ferskt agn.

Fisket foregik den hele tid væsentlig paa Værøens indreside.

Ligesom tidligere blev der ogsaa i aar, navnlig i februar maaned, gjort forsøg paa ytresiden, men fisket vilde heller ikke der slaa til, hvorfor ytresidefisket snart blev opgivet.

Da skrejen iaar allerede fra fiskets begyndelse viste sig usædvanlig fed, gjorde man sig haab om garnfiske, hvorfor forsøg stadig blev gjort saavel med almindelige garn som smaaafiskgarn, baade paa indresiden og ytresiden, men udbyttet var ogsaa paa disse — paa et par undtagelser nær — meget tarveligt.

Af hensyn til det mislige fiske, hvis udbytte trods de høie fiskepriser maa betegnes som under et middels aar, blev de fleste fremmede fiskere liggende til udgangen af april maaned for at kunne faa noget tilovers efterat alle udgifter var dækket.

Tab af redskaber var iaar forsvindende.

I fisket deltog i alt 161 linebaade, hvoraf 20 delvis ogsaa brugte garn, samt 2 garnbaade med en samlet besætning af 735 mand.

Tilstede var derhos for en kortere tid 2 kjøbefartøier og var 3 trandamperier i virksomhed under hele fisket.

Redningsskøiten «Bergen» var stationeret paa Værø fra 21de februar til udgangen af mars maaned.

Herunder fik den anledning til at yde hjælp til 3 fiskerbaade, der under aflandsstorm befandt sig i fare ude paa fiskerhavet, idet den bugserede disse til land.

Det samlede opfiskede parti for det hele distrikt udgjorde 1 251 000 skrej, 3 910 hl. lever, hvoraf tilvirket 1 487 hl. damptran, 1 105 hl. rogn, 1 100 000 hoveder.

Værdien heraf er beregnet til kr. 380 440,00.

Efter dette kan bruttolodderne for linefiskerne ansættes til kr. 155,00 og for garnfiskerne til kr. 250,00 pr. mand.

Fra fiskets begyndelse til udgangen af mars maaned lededes opsynet af undertegnede i egenskab af stedets lensmand med bistand af kirkesanger Rekstad, der assisterede paa Røst.

Overensstemmende med amtets bestemmelse var der tra 1ste til 30te april etableret særskilt opsyn saavel for Værø som Røst. Som opsynsbetjent herunder fungerede undertegnede for Værø med station paa Røstnesvaag og udskiftningsassistent Leknæs for Røst med station paa Glen.

Som rorskarle var antaget gaardbruger Andreas Hansen Høiforseet af Beieren og stevnevidne Hagbart Mikalsen af Bjarkø for Værø og gaardbruger Ole Martinsen Olderen af Stadsbygden for Røst station.

Ordenen var under hele fisket udmerket og blev der ikke forelagt bøder for overtrædelse af fiskeriloven.

For overtrædelse af handelsloven blev der af opsynsbetjenten paa Røst forelagt en bod, der blev vedtaget og betalt.

Sundhedstilstanden var saavidt mig bekjendt gjennemgaaende god. Ved sygdom indtraf 2 dødsfald, hvorimod intet ved ulykkestilfælde.

Som fiskerilæge fungerede cand. med. Aarsether.

Den geistlige betjening udførtes af sogneprest Nicolaisen, der ligesom emissærer for Nordlands indremission, sømands- og hedningemissionen jevnlig holdt bibellæsninger paa Værø og Røst.

Værø den 15de juni 1899.

Rønning.

	Antal fiskere.	Opfisket kvantum.	Antal købefartoier.	Priser i gennemsnit.
I Værø . .	735	311 000	2	100 st. sløjet torsk kr. 25,00
» Røst . .	1 111	940 000	19, deraf	1 hl. lever » 13,00
			1 damp-	1 » rogn » 12,00
			skib.	100 st. fiskehoveder » 0,60

8. **Flakstad.** Udenfor hvad der fiskedes, medens distriktet laa under opsynet for lofotfisket, blev der, efter at opsynet var hævet, fisket ialt 15 000 skrej udelukkende med liner, der til en gennemsnitspris af kr. 25,00 pr. 100 sløjet fisk og med udvundne 25 hl. lever til kr. 10,00, tilsammen havde en værdi af kr. 4 000,00.

Fiskernes antal er medtaget i opgaverne angaaende lofotfisket.

9. **Lødingen.** Her foregaar i regelen intet skreifiske, men i mars 1899 drev ca. 30 ældre mænd og unggutter, som ikke var dygtige til at drage til Lofoten, fiske med smaagarn og dybsagn paa Kanstadsfjorden, hvorved opfiskedes ca. 6 000 st. skrej til en værdi af kr. 1 500,00.

10. **Gildeskaal.** Her fiskede 20 linebaade med 60 mand og 2 garnbaade med 12 mand tilsammen 11 000 stykker skrej, hvoraf 3 000 hængtes til rundfisk og resten saltedes til klipfisk. Leveren udgjorde ialt 37 hl., hvoraf tilvirkedes 10 tønder dampmedicintran og af rogn blev der 18 hl. Af fangsten faldt 2 000 stykker skrej paa de to garnbaade og 9 000 paa linebaadene.

Priserne var i gennemsnit kr. 23,00 for 100 sløjet fisk, kr. 12,00 for 1 hl. lever og kr. 15,00 for 1 hl. rogn, hvorefter den samlede værdi er beregnet til kr. 3 244,00.

Fangsten foregik fra midten af januar til 22de mars.

I **Fuglevær**, hvor 30 mand, fiskedes 5 000 stykker skrej og i **Fleinvær**, hvor 42 mand, fiskedes 6 000.

11. **Melø**. Her fiskedes i april maaned af 40 mand paa 20 smaa baade med «smaagarn» ialt 20 000 stykker skrej, der gav 25 hl. lever og 10 hl. rogn. Til en gennemsnitspris af kr. 20,00 pr. 100 sløjet fisk, kr. 10,00 for en hl. lever og kr. 10,00 for 1 hl. rogn, udgjorde den samlede værdi kr. 4 350,00. Af fiskerne laa 30 mand i **Reipaag**.

12. **Rødø**. Her fiskede ialt 335 mand, fordelt paa 33 garnbaade — 191 mand — og 36 linebaade — 144 mand — 80 000 stykker skrej, hvoraf der paa garnbaadene faldt 69 000 og paa linebaadene kun 11 000. Prisen var i gennemsnit for 100 sløjet fisk kr. 22,75, for 1 hl. lever kr. 12,00 og for 1 hl. rogn kr. 10,00, samt for 100 hoveder kr. 0,25. Værdien af den hele fangst beregnes til kr. 24 700,00.

Paa herredets 2 fiskevær fordeltes folk og fangst saaledes:

Myken: 186 fiskere, 36 000 skrej, 2 kjøbefartøjer.

Valvær: 149 » , 44 000 » , 1 —

13. **Trænen**. Her falder fisket i to afdelinger:

1) **Vinterfisket**, som dreves fra **Selvær** i februar—mars, væsentligst med garn, og hvor fangsten væsentlig gjordes i mars maaned. Her var samlet 218 fiskere, der fiskede 160 000 stykker skrej. Her var 2 kjøbefartøier tilstede.

2) **Vaarfisket**, der dreves fra **Husø** og **Sydholmen** i april maaned, mest med liner og haandsnøre, af 819 fiskere i **Husø** og nærliggende bosteder med en fangst af 195 000 stykker skrej og af 112 fiskere paa **Sydholmen** med en fangst af 10 000 stykker skrej. Ved **Husø** var 3 kjøbefartøjer. Under vaarfisket er her mange fiskere, som har drevet vinterfisket paa andre steder.

Herredets samlede udbytte var 365 000 stykker skrej til en gennemsnitspris af kr. 22,50 pr. 100 stykker sløjet fisk, 1 190 hl. lever à kr. 10,50, 383 hl rogn à kr. 12,92 og 200 000 fiskehoveder à kr. 0,50 pr 100 stykker. Den hele værdi udgjorde kr. 99 975,00. Fiskernes samlede antal var 1 149, fordelte paa 335 baade. Heraf fiskede 65 baade med 303 mand udelukkende med garn, 72 baade med 267 mand alene med line og 44 baade med 103 mand alene med dybsagn (haandsnøre). 476 fiskere paa 154 baade var forsynede med alle tre redskaber.

14. **Dønnæs.** Her fiskede 83 mand paa 19 baade, fordelt saaledes at 70 mand paa 14 baade brugte garn, 9 mand paa 3 baade line og 4 mand paa 2 baade dybsagn.

Den samlede fangst udgjorde 35 500 stykker skrej, hvoraf 34 000 faldt paa garnfolkene, 1 000 paa linefolkene og 500 paa snørefolkene. Fiskeprisen var i gennemsnit kr. 21,00 pr. 100 sløjet torsk. Der udvandttes tillige 133 hl. lever à kr. 13,00, 72 hl. rogn à kr. 12,00 og solgtes 5 000 fiskehoveder à 60 øre pr. 100 stykker. Den samlede værdi ansættes til kr. 10 078,00. Fisket foregik udelukkende i *A a s v æ r* og som vinterfiske. Der var 2 købefartøjer tilstede.

15. **Herø.** Her fiskede 237 fiskere paa 48 baade, hvoraf 26 med 161 mand drev garnbrug og 22 med 76 mand drev linebrug, tilsammen 139 000 stykker skrej, hvoraf 121 200 faldt paa garnfolkene og kun 17 800 paa linefolkene. Fiskeprisen var i gennemsnit kr. 20,00 pr. 100 sløjet fisk. Af fisken erholdtes 484 hl. lever à kr. 13,00 og 215 hl. rogn à kr. 15,00. Den samlede værdi udgjorde saaledes kr. 37 317,00. Fisket foregik fra *S a n d s u n d v æ r*, hvor 3 købefartøjer.

16. **Vega.** Her fiskedes kun i været *B r e m s t e n e n* af 24 mand fordelt paa 4 baade, der havde garn som hovedbrug, men ogsaa andre redskaber, tilsammen 24 800 stykker skrej. Fiskerne hængte selv sin fisk til rundfisk og solgte den i Bergen, hvorved de opnaaede den høje pris af kr. 36,00 pr. 100 sløjet fisk, da priserne steg sterkt om sommeren paa grund af aarets daarlige skrejfiskerier. Der samledes 84 hl. lever til middelpriis kr. 12,00 og 27 hl. rogn til kr. 16,50. Den samlede værdi var kr. 10 380,00. Fisket dreves som vinterfiske og hovedsagelig med garn.

I intet af amtets herreder blev der drevet noget skrejffiske med dampskibe eller større dækkede fiskefartøjer.

I andre end ovennævnte herreder — udenom Lofotens opsynsdistrikt — foregik der intet skrejffiske.

I følgende tabel er udbyttet m. m. opført til sammenligning herrederne imellem for 1899 og af totaludbyttet for de sidste 10 aar:

Herrederne.	Antal fiskere.	Antal baade.	Udbyttet		Omtrentl. gennemsnitslot i kr.	Kjøbefartøjer.	Anmerkninger.
			i stykker torsk.	i penge, kr.			
Dverberg . .	505	92	250 700	107 261	212	ingen	i værdien er sejnen medregnet.
Øksnes . . .	1 071	200	184 500	57 583	54	10	desuden fisket kr. 2 000,00 i sej og kr. 22 080,00 i kveite.
Bø	856	138	300 000	78 000	91	4	
Sortland . .	ingen opgave		40 000	6 820		ingen	
Gimsø	412	65	39 000	10 000	24	>	desuden 45 000 st. sej.
Borge	755	121	124 000	35 540	47	1	desuden 300 000 sej = kr. 26 200,00.
Væro og Røst	1 846	363	1 251 000	380 440	{ 250 { 155	21	deraf 1 dampskib. Den største gennemsnitslot er garnfiskernes, den mindste linefiskernes.
Flakstad . .			15 000	4 000			
Lødingen . .	30		6 000	1 500	50	ingen	
Gildeskaal .	72	22	11 000	3 244	45	ingen	
Melø	40	20	20 000	4 350	109	ingen	
Rødø	335	69	80 000	24 700	74	3	
Trænen . . .	1 149	335	365 000	99 975	87	5	
Dønnæs . . .	83	19	35 500	10 078	121	2	
Hero	237	48	139 000	37 317	158	3	
Vega	24	4	24 800	10 380	432	ingen	
i 1899 ialt	7 415	1 496	2 895 500	871 188		49	
- 1898 »	8 967	1 890	2 391 100	561 540			
- 1897 »	10 336		5 919 500	1 325 331			
- 1896 »	10 165		6 670 900	1 999 804			
- 1895 »	9 315		8 652 700	1 584 178			
- 1894 »	10 878		8 744 800	1 887 507			
- 1893 »	9 929		10 004 400	2 113 009			
- 1892 »	10 214		9 384 500	2 512 403			
- 1891 »	9 125		4 287 200	1 256 361			
- 1890 »	7 624		6 387 450	1 558 586			

Beretning

om skrejfishket i nordre Trondhjems amt 1899

(væsentligst efter lensmændenes og opsynsbetjents indberetninger) ved fiskerikonsulent
Jens O. Dahl.

1. **Vigten.** Beretning fra opsynsbetjenten i Vigten:

Hermed har jeg den ære at afgive indberetning om skrejfishket i Vikten for 1899.

Det anordnede fiskeriopsyn har ved undertegnede opsynsbetjent og en fast beskikket assistent været i virksomhed fra 15de februar til 21de april.

Ved opsynets ikrafttræden var ingen fremmede fiskere ankommen til Sørgjæslingerne, Sørø og Nordø, hvorimod nogle faa til Skjærvær. Disse tilligemed hjemmefiskerne havde gjort forsøg, men fangsten var ganske ubetydelig. I ugen fra 20de til 25de februar gjordes forsøg med garn og liner saavel for Gjæslingerne som for de øvrige vær og det viste sig, at fisk allerede var tilstede, ligesom man straks merkede, at garn var det bedste fangstredskab, idet fisken var meget fyldig og fed; den er da ikke videre begjærlig paa agn, hvorfor fangst paa natliner blev ganske ubetydelig. Fra slutten af februar til udover midten af mars maaned var veiret meget skiftende med sterke vinde, frost og sne, hvilket hindrede fiskerne betydeligt i sin bedrift, og dette gjorde sig især gjældende for ytterværerne, hvor enkelte garnlænker blev staaende i søen 18 døgn, hvorved baade fangst og redskab blev omtrent ødelagt.

Fra 17de mars begyndte veiret at blive noget roligere og fisket begyndte at foregaa jevnt godt paa garn og delvis paa snøre, især for Gjæslingernes vedkommende, hvilket vedvarede til henimod midten af april maaned; efter den tid tog fisket betydeligt af paa Gjæslinghavet.

hvorimod for ytterværene vedblev at fiskes paa garn og det endog godt — saaledes op til 750 fisk paa en enkelt garnlænke efter 20de april — hvilket hører til sjældenheder paa den tid. At fisket holdt saa længe ved, skyldes vistnok, at fisken havde storsild til aate og saalænge silden holder til under kysten, forbliver gjerne fisken noget længere end sedvanligt.

Forholdet blev altsaa, at for Gjæslingerne opfiskedes vel halvparten af det opfiskede kvantum eller 313 000 og de øvrige vær 302 000, hvilket udbytte maa betragtes som et godt middelsaars, hvad kvantummet angaar, hvad udbyttet derimod i penge andrager til, bliver dette noget høiere end tidligere aars, hvilket har sin grund i de forholdsvis gode priser, især paa fisk, idet denne er betalt med en gjennemsnitspris af kr. 25,00 pr. 100 stkr i fersk tilstand.

I hele opsynsdistriktet har været tilstede 334 baade og i fisket deltaget 1 262 mand og gjennemsnitslotten for disse bliver kr. 140,57.

Tilstede var 24 kjøbefartøier og 3 opkjøbere paa land, hvorved var beskjæftiget 77 mand.

Der er ved ulykkeshændelser paa søen under fisket intet menneskeliv gaaet tabt.

Tvistigheder mellem fiskerne under fisket er ved opsynets mellemkomst — forsaavidt denne paakaldtes — bleven bilagt i mindelighed; derimod er til fogden i Namdalen indsendt endel anmeldelser om overtrædelse af fiskerilovgivningen.

Heisning af signalfag samt udlevering af baadmerker er iaar som tidligere udført af dertil af opsynet antagne mænd mod godtgjørelse efter overenskomst.

Vaagø pr. Ofstad i Namdalen, 25de april 1899.

Ærbødigst

J. Waagø.

Det hele antal fiskere paa baade var 1 250, fordelt paa 334 baade, hvoraf 142 med 719 mand alene havde garnbrug, 57 med 224 mand alene linebrug, 103 med 221 mand alene haandsnøre (dybsagn), medens 32 med 86 mand havde baade line og snøre. Af fartøier var der i fisket en dampbaad «Falken» og en kutter «Sverre» med tilsammen 12 mand, der brugte line, med en samlet fangst af 18 000 torsk.

Af fangsten 615 000 fisk, faldt 475 000 fisk paa garnfolkene, 60 000 paa linefolkene, 80 000 paa snørefolkene.

Priserne vare for 100 stkr. sloiet torsk kr. 25,50, for 1 hl. lever kr. 12,00, for hl. rogn kr. 10,00 og for 100 hoveder kr. 50,00. Fangstens værdi ansættes til kr. 177 405,00.

For de forskjellige fiskevær anføres:

Fiskeværets navn.	Antal fiskere.	Opfisket kvantum i st. torsk.	Antal kjøbefartøier.	Fisket faldt hovedsagelig
Sørgjæslingerne	556	313 000	14	mellem $\frac{10}{3}$ og $\frac{15}{4}$
Sørø	31	32 000	0	» $\frac{10}{3}$ og $\frac{24}{4}$
Nordø	293	165 000	9	» $\frac{17}{3}$ og $\frac{24}{4}$
Skjærvø	107	66 000	1	» $\frac{17}{3}$ og $\frac{24}{4}$
De øvrige vær	275	39 000	0	» $\frac{10}{3}$ og $\frac{15}{4}$

2. **Flatanger.** Her fiskede 135 mand paa 28 baade, deraf brugte 14 med 77 mand alene garn og 14 med 58 mand alene snøre. De fiskede tilsammen 50 300 st. torsk, hvoraf kun 4 300 kom paa snorefiskerne. Resten paa garnfiskerne. Man fik 168 hl. lever à kr. 14,00 pr. hl. og 63 hl. rogn à kr. 15,00. Fisken udbragtes til kr. 34,00 pr. 100 og den hele værdi gik saaledes op til kr. 20 399,00. Gjennemsnittslotten blev ca. kr. 151,00 pr. mand.

I de øvrige herreder foregik intet skrejffiske i 1899.

Til sammenligning anføres amtets udbytte m. m. for de sidste 10 aar i følgende tabel:

Aar.	Antal fiskere.	Opfisket antal torsk.	Udbragt til værdi i kr.
1899	1 397	665 300	197 804,00
1898	1 096	713 000	141 640,00
1897	1 136	521 500	87 493,00
1896	1 335	333 000	84 095,00
1895	1 863	889 800	134 144,00
1894	1 375	594 400	118 876,00
1893	1 438	847 000	159 466,00
1892	1 860	722 500	186 991,00
1891	1 596	433 200	120 953,00
1890	1 574	563 000	127 417,00

Beretning

om skrejfishet i søndre Trondhjems amt 1899

(væsentlig efter lensmændenes opgaver ved fiskerikonsulent Jens O. Dahl).

1. **Bjørnør.** Det hele antal fiskere udgjorde 731 fordelt paa 185 baade, saa at 85 større sneseilbaade med ca. 500 mand var udrustet med almindelige store torskegarn, medens 80 trerums baade med noget over 160 mand brugte «smaagarn» og 20 saadanne baade med noget over 60 mand brugte haandsnøre og liner.

Den samlede fangst var 404 000 st. torsk, 1 300 hl. lever og 900 hl. rogn. Værdien var i gennemsnit kr. 32,00 for 100 sløiet torsk, kr. 13,00 for 1 hl. lever og kr. 12,00 for 1 hl. rogn og udgjorde tilsammen kr. 156 980,00.

Af fangsten faldt 44 000 st. torsk paa line- og snørefiskerne. Resten paa garnfiskerne. Om fisket udtaler lensmanden:

«Fisket begyndte de første dage i februar og sluttede ved udgangen af mars. Garnfisket gav det ulige bedste udbytte. Fisken faldt af jævn størrelse, federe end i 1898. Af leverkvantummet blev dampet 135 hl. medicintran. Til forbrug under fisket antages medgaaet ca. 6 000 st. skrej med rogn og lever, hvortil der intet hensyn er taget i ovenstaaende opgave.»

Der fremmødte ingen købefartøier.

Fiskerne og fangsten var fordelt paa følgende fiskevær:

1. Sæter med omegn	55 fiskere	43 700 st. torsk
2. Ramsøaunet	89 »	87 000 —
3. Buerø	89 »	62 000 —
4. Skjærvø	59 »	44 000 —
5. Vik	32 »	30 000 —
6. Været og Almindingen	185 »	108 000 —

2. **Frøjen.** Her fiskede 2 476 mand fordelt paa 563 baade og 6 mand paa 1 seilfartoi. 123 baade med 766 mand brugte bare garn, 5 med 23 mand alene line, 362 baade med 1 407 mand alene snøre og 73 med 280 mand baade line og snøre. Fartøiet brugte line og snøre.

Af den opfiskede torsk faldt: 438 000 st. paa garnbaadene.
 4 800 — linebaadene.
 273 700 — snørebaadene.
 49 500 — de baade, der brugte
 baade line og snøre.

Tilsammen udgjorde fangsten 766 000 st.

Af lever fik man 2 607 hl. og af rogn 1 427 hl. Værdien beregnes i gennemsnit til kr. 27,00 for 100 sløiet fisk, kr. 12,00 for 1 hl. lever, kr. 11,00 for 1 hl. rogn og kr. 0,70 for 100 torskehoveder. Den hele værdi af fisket skulde udgjøre kr. 258 000,00.

Af kjøbefartøier kom tilstede 63 med 157 mands besætning og en drægtighed af 1 072 tons.

For de større fiskevær opgives:

Værets navn.	Antal fiskere.	Opfisket kvantum i st. torsk.	Antal kjøbefartøier.	Fisket faldt hovedsagelig
Titran	913	240 000	35	fra 15de januar til 15de april
Halten	649	241 500	18	» 15de » til 31te mars
Sulen	215	56 000	2	» 1ste februar til 20de april
Kya	382	111 000	7	» 1ste » til 30te »

Om fisket i Halten beretter opsynsbetjenten følgende:

Ved min ankomst den 17de januar var der allerede da ankommet flere fiskere, og hver dag bragte flere og flere.

Opsynet begyndte sin forberedende virksomhed den 18de og 19de.

Den 30te januar afholdtes valg paa tilsynsmænd. Paa dette tidspunkt var tilstede i været 89 baadlag — — — — —

I fisket deltog:

62 garnbaade med 369 mand,
 73 snøre- og linebaade med 280 »

135 baade med tilsammen 649 mand.

Af kjøbefartøier var tilstede 18, drægtig 369 tons med 51 mands besætning, desuden 12 logifartøier, drægtig 165 ton. For disse fartøiers vedkommende er besætningen optaget i antallet over fiskere.

Det samlede antal personer, deltagende i fiskebedriften i Halten, kan med et rundt tal sættes til 700.

Udbyttet af fisket var:

Fisk i alm. hundreder	241 500
Rogn i hl.	470
Lever i hl.	820
deraf medicintran 460 td.	
Fiskehoder	241 500.

Gjennemsnitspriser:

Garnfisk	kr. 27,65
Snøre- og linefisk	» 25,15
Rogn pr. hl.	» 10,00
Lever —	» 12,00
Hoder pr. 100	» 0,40
Rogn saltet	» 14,00 pr. td.
Fisk » pr. 100	» 33,00

Bruttoloddernes gennemsnitlige størrelse pr. mand beregnes saaledes:

a. for torskegarn:

192 000 fisk à kr. 27,65 pr. 100 udgjør	kr. 53 088,00
355 hl. rogn à kr. 10,00 » »	3 550,00
619 hl. lever à » 12,00 » »	7 428,00
192 000 fiskehoder à kr. 0,40 pr. 100 »	768,00
	<hr/>
Sum	kr. 64 834,00

fordelt paa 369 mand udgjør kr. 175,70.

b. for snøre og line.

49 500 fisk à kr. 25,15 pr. 100 udgjør	kr. 12 449,25
115 hl. rogn à kr. 10,00 » »	1 150,00
201 hl. lever à » 12,00 » »	2 412,00
49 500 hoder à kr. 0,40 pr. 100 » »	198,00
	<hr/>
Sum	kr. 16 209,25

fordelt paa 280 mand udgjør kr. 57,89.

For torskegarnsfiskere kan udbyttet af fisket betegnes som et godt middelsaar, hvortil de høie priser ikke uvæsentlig har bidraget, hvorimod det maa ansees som mislykket for snøre- og linefiskernes vedkommende. Til dette resultat har agnumangelen i ikke uvæsentlig grad bidraget.

Redskabstabet har været ubetydeligt.

Antallet af søveirsdage udgjør: hele 14
tildels 11

tilsammen 25,

hvoraf 5 falder paa januar, 12 paa februar og 8 paa mars.

Det bedste fiske foregik i ugen fra 18de—25de februar, idet der denne uge ilandbragtes 105 000 fisk; men saa pranger jo rigtignok ogsaa derne uge med sine 6 søveirsdage.

Føretagsomheden blandt fiskerne maa karakteriseres som tilfredsstillende og bedriften er udøvet under almindeligt velvære.

Udrustningen til fisket var pr. mand 12 à 15 garn med tilbehør og 1200 til 1500 angler line.

Almuens opførsel har været rosværdig og et godt forhold har været det fremtrædende mellem alle parter.

Foruden at søge overholdt den for opsynsbetjenten udfærdigede instruks, har det været mig magtpaaliggende at virke for en god forstaaelse mellem væreier og fisker, og denne bestræbelse har ikke været uden resultat. I de produkter, hvor væreieren har optraadt som afgjort liebhaver, har fiskerne som regel solgt til ham.

Intet menneskeliv er gaaet tabt under fisket.

Opsynet hævedes den 25de mars.

Frøien 1ste april 1899.

Ærbødigst

O. Oksvold.

3. **Hitteren.** Her fiskede 105 mand paa 35 baade, der dels brugte bare snøre, dels baade line og snøre. De fiskede tilsammen 30 000 torsk, hvoraf 20 000 faldt paa de 75 mand, som laa i **Kværvær** og 10 000 paa de 30 mand, som laa paa **Bispeøerne**. Der indvandedes 100 hl. lever og 80 hl. rogn og hele værdien udgjorde kr. 10 405,00. Gjennemsnitspriserne var kr. 27,00 for 100 sløiet torsk, kr. 12,00 for 1 hl. lever, kr. 12,00 for 1 hl. rogn og kr. 0,50 for 100 torskehoveder.

Der fremmødte ingen købefartøier.

Fisket faldt hovedsagelig mellem 1ste februar og 31te mars.

Til sammenligning af udbyttet m. m. herrederne imellem for 1898 og udbyttet inden amtet i de sidste 10 aar hidsættes følgende tabel:

Herreder.	Antal fiskere.	Udbytte i antal torsk.	Værdi i kroner.	Kjøbefartøier.	Omtrentl. gennemsnitslot.
Bjørnør	731	404 000	156 980,00	0	215,00
Frøien	2 482	766 000	258 000,00	63	104,00
Hitteren	105	30 000	10 405,00	0	99,00
Ialt 1899	3 318	1 200 000	425 385,00		
» 1898	3 663	1 808 965	426 022,00		
» 1897	3 233	1 588 000	353 297,00		
» 1896	2 852	1 711 600	458 607,00		
» 1895	3 074	959 600	189 308,00		
» 1894	2 948	1 178 000	260 740,00		
» 1893	2 231	891 500	250 022,00		
» 1892	2 258	874 900	265 742,00		
» 1891	2 371	891 500	276 920,00		
» 1890	2 089	666 500	171 703,00		

Beretning

om skrejfisket i Nordmøre 1899.

(Afgivet af fogden i Nordmøre).

Angaaende skrejfisket vaaren 1899 giver jeg mig herved den ære at indberette:

Fisket paabegyndte de første dage af februar og vedblev til medio april. Det hovedsagligste fiske foregik:

I Edø (Smødens distrikt) i februar og første dage af mars maaned, i Kvernes og Kristiansund i mars maaned og første halvdel af april.

Der blev opfisket:

I Edø (Smødens distrikt) med garn . . .	391 100 fisk
med line . . .	169 300 »
med snøre . . .	102 100 »

eller af 427 baade med 1 738 mands besætning 662 500 fisk
mod 1 033 200 i 1898.

I Kvernes og Kristiansund med garn . . .	450 150 fisk
med line . . .	415 200 »
med snøre . . .	900 »

eller af 209 baade med 1 264 mands besætning 866 250 »
mod 1 058 450 i 1898.

I hele fogderiet 1 528 750 fisk
mod 2 091 650 i 1898.

Hvert hundrede sløiet fisk betales gennemsnitlig i Edø distrikt med kr. 24,00 og i Kvernes og Kristiansund med kr. 20,00.

Det opfiskedes værdi er:

I Edø distrikt	kr. 208 882,00
I Kvernes distrikt	» 239 905,00

eller i hele fogderiet kr. 448 787,00
mod kr. 436 531,60 i 1898.

Heraf er beregnet udbytte af:

I Edø distrikt	2 376 hl. lever, 1 074 hl. rogn
I Kvernes distrikt	2 625 » — 1 272 » »

5 001 hl. lever, 2 346 hl. rogn

Af værdi kr. 67 887,00 kr. 35 190,00

5 mand omkom ved ulykkeshændelser under fisket.

Nordmøre fogedembede 5te august 1899.

A. Koren.

De største fiskevær i Nordmøre er:

Grip med 224 fiskere og fangst 156 000 i 1899.

Kristiansund	» 296	—»—	107 000
Vejholmen	» 449	—»—	201 000
Hopen	» 138	—»—	92 000
Odden	» 151	—»—	56 300
Bratvær	» 251	—»—	34 300
Dyrnæs	» 178	—»—	56 400

For Kristiansund og Grip faldt fisket hovedsageligst fra 13de februar til 25de mars, for Veiholmen og Hopen i februar og for Odden, Bratvær og Dyrnæs fra 11te februar til 4de mars.

Til sammenligning hidsættes antal fiskere og det opnaaede udbytte i de sidste 7 aar:

A a r.	Antal fiskere.	Udbyttet i	
		st. torsk.	penge, kroner.
1899	3 002	1 528 750	448 787
1898	3 714	2 092 000	436 532
1897	3 664	2 768 000	558 873
1896	3 702	2 505 000	610 335
1895	4 284	3 072 000	548 238
1894	4 176	3 475 000	726 731
1893	3 566	1 645 000	509 917

Beret

om skrejfishet i Roms

(Efter sammendrag af de statistiske

Herred.	I. Angaaende deltagelsen i fisket.													II.	
	A. Fiskere.						B. Baade, skøiter og dampskibe.						Ialt stykker torsk.		
	Samlet antal fiskere.	Heraf benyttede					Antal baade.	Antal skøiter.	Antal dampskibe.	Heraf udrustede					
		alene garn.	alene line.	alene snøre.	baade med garn og andre redskaber.	baade line og snøre.				alene med garn.	alene med line.	alene med snøre.		baade med garn og andre redskaber.	baade med line og snøre.
Akerø	240	240					37			37					148 000
Sandø	470	470					72			72					252 000
Frønen	418	226	181	11			53	6			12	2	27	18	230 000
Bud	736	222	196		100	218	104	18		30	24		16	52	393 700
Tilsammen	1864	1158	377	11	100	218	266	24		139	36	2	43	70	1 023 700

Romsdals fogderi den

ning

dals fogderi 1899.

opgaver ved fogden i Romsdal).

Angaaende udbyttet af fisket.							III. Gjennemsni- tpriser.				Totalsum.	Kjøbefartøier.	Tabte menneskeliv.
Heraf			Lever i hektoliter.	Rogn i hektoliter	Solgte torskehoveder.	Solgt eller selvvirket.	Pr. 100 stkr. torsk.	Pr. hl. lever.	Pr. hl. rogn.	Pr. 100 stkr. hoveder.			
med garn.	med line.	med snøre.											
					Stkr.	Stkr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
148 000			677	370	140 000	148 000	25,00	14,00	18,00	1,00	54 538,00	2	
252 000			1 145	630	200 000	252 000	25,00	14,00	18,00	1,00	92 890,00	1	
200 000	29 300	700	835	400	200 000	230 000	32,00	14,00	13,00	0,80	92 090,00	3	
275 100	90 000	28 600	1 264	601	320 000	303 700	25,55	15,36	16,42	1,00	133 097,00	3	
875 100	119 300	29 300	3 921	2 001	860 000	933 700					372 615,00	8	1

8de september 1899.

Carl G. Petersen.

De største fiskevær i Romsdals fogderi er:

Bjørnsund	med 418 fiskere og	230 000 stykker torsk i 1899	
Husøen	» 202 —»—	112 000	—»—
Male og Vikene	» 143 —»—	110 000	—»—
Storholm, Julshavn, Skot-			
tem og Teistklub	» 213 —»—	140 000	—»—
Bud	» 288 —»—	93 100	—»—

For Bjørnsund og Husøen faldt fisket væsentligst fra midten af februar til udgangen af mars. For Bud fra 22de februar til 20de april og for de øvrige ovennævnte vær fra midten af februar til først i april.

Til sammenligning hidsættes fiskernes antal og udbyttet for de sidste 7 aar:

A a r.	Antal fiskere.	Udbyttet i	
		stykker torsk.	penge, kroner.
1899	1 864	1 023 700	372 615
1898	1 879	1 236 000	277 793
1897	1 893	1 412 000	310 029
1896	1 594	929 000	281 363
1895	1 767	1 284 000	291 512
1894	1 963	1 731 000	372 236
1893	1 973	767 000	244 798

Beretning

om skrejfisket paa Søndmøre 1899.

(Afgivet af byfogden i Aalesund).

I anledning vaartorskefisket ved Søndmøres kyster i 1899 giver jeg mig den ære at indberette følgende:

Fiskerflaaden samlede som vanlig i begyndelsen af februar maaned.

I fisket deltog 20 dampskibe, 209 skøiter og 720 baade med en samlet besætning af 6 165 mand, fordelt paa de forskjellige distrikter som følger:

Distrikter.	Damp- baade.	Skøiter.	B a a d e.				Besæt- ning.
			Garn- baade.	Line- baade.	Dybsagn.	Til- sammen.	
Sandø	—	—	61	32	15	108	582
Herø	—	6	81	80	58	219	1 234
Ulfstein . . .	—	20	48	8	—	56	558
Borgund . . .	1	22	22	50	20	92	700
Aalesund . . .	18	143	6	5	—	11	1 535
Vigerø	—	16	27	83	16	126	829
Ulla	1	2	89	17	2	108	727
Tilsammen	20	209	334	275	111	720	6 165

I den første halvdel af februar maaned hindredes fisket paa enkelte forsøg nær ved stormende veir. I anden halvdel af februar bedredes veiret, men fisket var dog smaat, især for linefiskets vedkommende; garnfisket slog noget bedre til, især i Ulfstein og Ullas distrikter.

Senere hindredes fisket oftere af stormende veir og delvis stærk kulde; linefisket vedblev lige til fiskets slutning at slaa uheldigt til, medens garnfisket fremdeles slog bedre til.

Det samlede kvantum stillede sig for hver uges udgang saaledes:

D a t u m.	Stk. torsk.	Hl. rogn.	Hl. medicin- tran.	Hl. lever.
18/2	175 420	512	301	117
25/2	728 118	1 025	1 403	195
4/3	806 300	2 203	1 548	178
11/3	1 396 700	3 570	2 662	265
18/3	1 524 400	3 833	2 965	305
25/3	1 811 800	4 046	3 363	365
7/4	1 879 200	4 138	3 503	398

Det samlede slutningskvantum for Aalesund og Søndmøre 1 879 200 stk. torsk er betydeligt under middelsaar. For Ullas og Ulfsteins distrikter maa fisket siges at være et godt middelsaar, medens det for Aalesunds specielt og de øvrige distrikter maa ansees for mislykket.

Fiskens kvalitet var udmærket god; der gik fra 200—250 stk. garnfisk og 300—350 stk. linefisk paa en hektoliter lever. Ogsaa rognens kvalitet var meget god.

Af ulykkestilfælder under fisket meldtes fra Herø, at en fiskerbaad med 4 mand kuldseilede den 1ste mars i Skorpesundet, med den følge, at 3 mand druknede.

Udbyttet af fiskeriet er efter de foreliggende opgaver:

Distrikt.	Torsk stk.	Rogn hl.	Medicintran hl.	Lever hl.
Sandø	98 000	258	223	20
Herø	330 000	750	585	115
Ulfstein	342 000	600	615	170
Borgund	218 000	480	420	—
Aalesund	327 200	740	470	—
Vigerø	214 000	450	360	—
Ulla	350 000	860	830	93
Tilsammen	1 879 200	4 138	3 503	398

Aalesunds byfogedkontor, 31te juli 1899.

Anton J. Rønneberg.

De største fiskevær paa Søndmøre er:

Værene.	I 1899.	
	Antal fiskere.	Opfisket stk. torsk.
Sandshavn	364	75 000
Fosnavaag	450	70 000
Sævig	205	40 000
Aalesunds by	1 535	327 000

For Sandshavn faldt fisket bedst fra 12te til 25de februar og fra 5te til 12te mars, for Fosnavaag og Sævig mellem 25de februar og 25de mars.

Til sammenligning hidsættes udbyttet og fiskernes antal for de sidste 7 aar:

	Antal fiskere.	Udbyttet i	
		stk. torsk.	penge, kroner.
1899	6 165	1 879 200	
1898	6 424	4 245 000	1 074 624
1897	6 687	5 699 000	1 371 950
1896	7 391	2 431 000	629 083
1895	7 734	2 894 000	675 248
1894	8 360	3 631 000	889 730
1893	8 866	4 279 000	1 223 148

*

*

*

Beretninger om skrejffisket i Tromsø amt 1899 mangler.
Beretning om skrejffisket i vaarsildedistrikterne er indtaget i 1ste hefte for 1899.

Fra
fiskeriinspektøren i søndre distrikt.

Om makrelfisket i 1899.

I. Foraarsfisket.

Efter velvillig bistand fra forskjellige hold ser jeg mig istand til at meddele følgende oplysninger om fisket dette og de nærmest foregaaende aar, der formentlig vil give læseren det med vore fiskeres mening overensstemmende indtryk, at man herefter bør være bedre rustet til at modtage makrellen end nu i længere tid tilfælde.

Distrikt.	Fisket. 1899.
Hvaler.	<p>I aaben sjø fangedes en 40 000 makrel, der solgtes for gennemsnitlig 20 øre stykket, i fisket deltog 16 dæksbaade med 56 fiskere. Under kysten høist ubetydeligt — kun lidt smaamakrel, der solgtes for 60 øre sneset og i det hele indbragte etpar hundrede kroner.</p>
Onsø.	<p>I aaben sjø er fanget en 70 000 makrel — gennemsnitlig 18 øre stykket. Under kysten saagodtsom intet fiske.</p>
Tjøme.	<p>3 à 4 mil af Færder fangedes en 35 000 makrel — gennemsnitlig 25 øre stykket — af 15 dæksbaade med 60 fiskere.</p>
Brunlanes.	<p>I aaben sjø fangedes en 70 000 makrel, der solgtes for 20—24 øre stykket, af 60 baade — hver med en 4 mand og 50 à 80 garn; veiret var uroligt og forårsagede ofte landligge. Det lille dorgefiske, der pleier at foregaa i sidste halvdel af juli, var ogsaa iaar af saare liden betydning.</p>
Fredriksværn.	<p>3 à 4 mil af land fik 20 baade — 80 mand — omtrent 20 000 makrel à 20—24 øre; idet heletaget ugunstigt veir og vanskelige strømforhold. Under kysten intet nævneværdigt.</p>
Langesund.	<p>A. I aaben sjø, 5 à 7 mil af Langøtangen, fik 8 dæksbaade — hver med 4 mand og gennemsnitlig 40 garn — tilsammen 30 000 makrel, hvoraf 25 500 solgtes for ca. 20 øre stykket.</p> <p>B. I bugterne ved Arøen, Stoksund og Sigtesøen fangede 15 notlag med tilsammen 60 mand i august maaned</p>

Tidligere.	Distrikt.
<p>I 1898 fangedes i aaben sjø en 32 500 makrel, middelpris 20 øre, af 17 dæksbaade med 68 fiskere. Under kysten, paa sæt og dorg, 8 000 makrel til en pris af kr. 1,25 à kr. 6,70 sneset.</p> <p>I 1897 fangedes ialt en 95 000 makrel, middelpris 15 øre, af 25 baade med 88 fiskere; omtrent halvparten heraf fangedes ved sæt og dorg.</p> <p>I 1896 fangedes i aaben sjø henved 20 000 makrel, middelpris 20 øre, af 19 dæksbaade med 55 fiskere. Ved dorgning og almindeligt snørefiske under land fiskedes for ialt kr. 250,00.</p> <p>I 1895 i aaben sjø en 32 500 makrel, middelpris 20 øre af 14 dæksbaade med 42 fiskere. Underland omtrent som i 1896.</p>	Hvaler.
<p>I 1898 fangedes ialt en 80 000 makrel, i 1897 derimod kun omtrent 41 000.</p>	Onsø.
<p>I 1898 fangedes fra 20 baade med 80 mand en 50 000 makrel à 20 øre, — i 1897, da kun 16 fiskere med 4 baade var ivei, 6 000 makrel.</p>	Tjøme.
<p>Somrene 1896—1898 var fisket hver gang en smule bedre end iaar; i det heletaget har det i en aarrække bare været nedgang at iagttage for fangstens vedkommende, hvorimod fiskernes antal har tiltaget.</p>	Brunlanes.
<p>I 1898 — det bedste makrelaar paa længere tid — fangedes her ialt en 127 500 makrel.</p>	Fredriksvæn.
<p>A. I 1898 fik 7 dæksbaade med 30 fiskere ialt 10 500 makrel, hvoraf de 10 000 solgtes for ca. 14 øre stykket.</p> <p>B. I notfisket under kysten deltog i 1898 omtrent samme styrke som i 1899; men førstnævnte aar fangedes ialt en 32 000 makrel, hvoraf 30 000 solgtes for ca. 12 øre stykket.</p>	Langesund.

Distrikt.	Fisket. 1899.
Langesund.	<p>med smaanoter («vad») ialt en 21 000 makrel, hvoraf 20 000 afhændedes for ca. 40 øre stykket. I august var der store makrelstimer under land; men man fik forholdsvis rent ubetydeligt af dem, fordi der var for faa og for smaa fangstmidler tilstede.</p> <p>C. I dorgefisket paa Langesundsbugten — 2 à 3 mil af Langøtangen — deltog iaar 30 baade, hvoraf 20 svenske, med tilsammen 150 mand, fra midt i juli til sidst i august; det herunder opfiskede kvantum, en 125 000 makrel, solgtes i Langesund for ca. 12 øre stykket.</p> <p>D. I «snørefiske paa sæt eller drag» — under land, $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ mil af Langøtangen, — deltog iaar en 60 fiskere med 30 aabne baade i august og september; der opfiskedes ialt en 10 000 makrel, der gjennemsnitlig betaltes med 40 øre stykket.</p> <p>Makrellen var iaar gjennemgaaende baade meget større og meget federe end foregaaende aar — derfor de langt høiere priser iaar; af nærværende oplysninger vil sees, at makrelfiskerne iaar fik 3 à 4 gange saa meget for deres arbejde som i 1898.</p>
Skaatø.	<p>I makrelfisket deltager herfra omtrent 25 baade — hver med 25 og 50 garn og 2 à 3 mand; dette fiske, der har aftaget aar for aar, indbragte iaar hver baad kr. 350,00 —kr. 650,00.</p>
Tromø.	<p>Garnfisket begyndte 18de mai og sluttedes 24de juli, da man tog fat paa dorgerne og holdt paa hermed til lidt ind i august; i fisket deltog 10 baade med 30 mand. Fangsten med garn var 10 000 og med dorg 2 000 makrel.</p>
Landvig og Fjære.	<p>3 baade med tilsammen 9 mand fangede tilsammen en 22 000 makrel, der betaltes med ca. 15 øre stykket; fisket foregik dels med garn og dels med dorg — med not fangedes saagodtsom intet.</p>
Vanse.	<p>Fra Vanse deltog iaar 24 skoiter og 14 baade med tilsammen 134 mand i drivgarnsfisket paa sjøen, og der fangedes derved ialt en 220 000 makrel, hvis middelpriis var 16 øre</p>

Tidligere.	Distrikt.
<p>C. I dorgefisket paa Langesundsbugten deltog i 1898 40 fiskere med 10 baade, og da fangedes en 30 000 makrel, der solgtes for ca. 12 øre stykket.</p> <p>D. I snørefisket paa sæt eller drag deltog i 1898 en 100 mand med 50 baade, og totalfangsten androg til 5 000 makrel, der solgtes for ca. 20 øre stykket.</p>	Langesund.
	Skaatø.
<p>I makrelfisket 1898 deltog ogsaa ialt 10 baade, og fangedes der med garn ialt en 8 000 og ved dorgning en 2 000 makrel.</p>	Tromø.
<p>I de nærmest foregaaende aar var resultatet af makrelfisket magrere end iaar, — ifjor f. eks. fik man saaledes ikke mer end det halve af hvad man fik iaar.</p>	Landvig og Fjære.
<p>I 1898 deltog i drivgarnfisket 17 skøiter og 11 baade med tilsammen 96 mand, og der skulde være fanget ialt 150 000 makrel à ca. 12¹/₄ øre.</p>	Vanse.

Distrikt.	Fisket.
	1899.
Vanse.	stykket; derhos fangedes med nøter og garn et par tusen makrel — inde i fjordene, indenfor Farsund.
Sogndal.	I drivgarnfisket, som her foregaar 10—4 mil af kysten fra omkring 20de mai til sidst i juni, deltog iaar 44 skøiter, hver med 80—90 garn og med tilsammen 176 mand, og fangedes ialt en 275 000 makrel à ca. 16 $\frac{1}{3}$ øre; dennegang gik det meste til Kristiania — mod England de foregaaende aar.
Egersund.	I drivgarnsfisket, som foregaar 1—12 mil af kysten — fra midten af mai til omkring 8de juli, deltog iaar en 200 mand med 50 skøiter (fra hver skøite brugtes som sedvanligt 80 à 100 garn; til disses udsætning medgaar i regelen 1 time, og til indhivningen, der paabegyndes efter omtrent 2 timers forløb og sker bare «ved haandmagt», behøves ialmindelighed 3 timer). Dette aars udbytte ansloges til gennemsnitlig 10 à 12 tusen makrel pr. skøite — eller ialt henved 600 000 stykker à ca. 12 $\frac{1}{2}$ øre. Den bedste del af sæsonen var ogsaa iaar den sidste uge af mai og første halvpart af juni.

Tidligere.	Distrikt.
<p>I 1897 ligeledes 25 skøiter og 4 baade med tilsammen 112 mand — 60 000 makrel à ca. 17¹/₂ øre.</p>	Vanse.
<p>I 1898 drev 43 skøiter med 172 mand, og der fangedes ialt en 340 000 makrel à ca. 12 øre.</p>	Sogndal.
<p>I 1897 ligeledes 59 skøiter med 236 mand 140 000 makrel à ca. 15 øre.</p>	
<p>I 1890 — 43 skøiter — 350 000 makrel = kr. 42 000,00 - 1891 — 50 do. — 230 000 do. = » 30 000,00 - 1892 — 50 do. — 180 000 do. = » 23 500,00 - 1893 — 48 do. — 120 000 do. = » 15 750,00 - 1894 — 50 do. — 355 000 do. = » 43 500,00 - 1895 — 53 do. — 150 000 do. = » 18 500,00 - 1896 — 49 do. — 20 000 do. = » 2 500,00 - 1897 — 47 do. — 72 500 do. = » 10 750,00 - 1898 — 32 do. — 300 000 do. = » 37 500,00</p>	Egersund.

Endelig kan om Flekkerø exportforenings virksomhed oplyses:

I 1895 omfattede foreningen 58 baade,*) hvis samlede fangst — 5 605 kasser og 35 stykker — omsattes for kr. 66 406,79; udgifterne**) var kr. 12 839,17, hvorefter hver baad fik kr. 600,00—kr. 1 700,00.

I 1896 omfattede foreningen 61 baade, hvis samlede fangst — 4 719 kasser og 9 stykker — omsattes for kr. 57 556,55; udgifterne var kr. 12 202,77, hvorefter hver baad fik kr. 500,00—kr. 1 150,00.

I 1897 omfattede foreningen 55 baade, hvis samlede fangst — 4 613 kasser og 4 stykker — omsattes for kr. 53 683,71; udgifterne var kr. 11 016,79, hvorefter hver baad fik kr. 400,00—kr. 1 300,00.

I 1898 omfattede foreningen 49 baade, hvis samlede fangst — 8 318 kasser og 52 stykker — omsattes for kr. 67 206,94; udgifterne var kr. 13 540,77, hvorefter hver baad fik kr. 600,00—kr. 1 800,00.

I 1899 omfattede foreningen 47 baade, hvis samlede fangst — 5 004 kasser og 20 stykker — omsattes for kr. 55 614,51; udgifterne var kr. 11 086,48, hvorefter hver baad fik kr. 700,00—kr. 1 800,00.

Fra Utsire, Røvær og Espevær drev paa forsommeren iaar henholdsvis 27, 14 og 6 skøite efter makrel; fangst pr. skøite 2 000—4 500 fisk à 30—14—16 øre (eller for kr. 400,00—kr. 1 200,00 pr. skøite, ialt omtrent kr. 31 500,00); ogsaa dette var noget bedre end ellers i de senere aar.

*) Endel udenbygdsbaade har efterhaanden trukket sig tilbage. I regelen 3 mand paa hver baad.

**) Udgifterne er følgende: 1) Arbejdsudgifter, kasser, leie og provisioner m. v., som i de omhandlede aar har andraget til omtrent kr. 9 000,00 à kr. 11 600,00; 2) Is etc., der hvert aar har kostet kr. 1 325,00 à kr. 2 100,00 og skatter etc., som hvert aar har varieret mellem kr. 113,00 og kr. 500,00.

II. Efteraarsfisket

dreves hele Nordsjøen over; den meste og bedste makrel fik man dog omkring Doggeren — som nedenstaaende tabel viser var fisken gennemgaaende større og penere end tidligere. Kun undtagelsesvis fiskedes udenfor august og september; de fleste af de norske fiskere holdt paa i 5 à 6 uger. Garn benyttedes, saavidt vides, aldeles ikke under dette fiske, — «Silden» af Skudenes befattede sig kun lidet med makrel, den søgte helst efter sild iaar.

Følgende tabel viser resultatet

Fangstfartøier.						Ud			
Hjemsted.	Antal.	Drægtighed (i registertons).		Mandskab.		Flekket			Værdi paa første haand.
						Antal tønder pr. fartøi.	Ialt.		
							Tønder.	Kilogram.	
									Kr.
Smaalene	2	15—59,	74	6— 7,	13	51— 56	107	8 293	
Jarlsberg og Larvik .	5	12—60,	152	4— 8,	31	0— 70	85 ¹ / ₂	6 829	
Bratsberg	1		43		7	22	22	1 705	
Nedenes	4	18—32,	100	6— 6,	24	17— 38	112	8 723	
Lister og Mandal . .	26	17—56,	865	4— 8,	162	1— 68	745	58 644	
Stavanger	87	15—81,	3 249	5— 9,	591	1—154	3 745 ¹ / ₂	285 415	
Søndre Bergenhus . .	44	10—82,	1 194	4— 8,	256	1— 90	1 368 ¹ / ₂	103 062	
Bergen	2	10—70,	80	5— 8,	13	17— 28	45	3 488	
Nordre Bergenhus . .	1		45		8	38	38	2 762	
Romsdal	19	14—81,	562	5— 8,	125	7— 57	435 ¹ / ₂	31 339	
Norge	191	10—82,	6 364	4— 9,	1 230	0—154	6 704	510 260	373 098,00
Sverige	117	12—82,	5 875	6—12,	996	¹ / ₂ —141	6 662 ¹ / ₂	521 908	381 615,00
Danmark	2	27—35,	62	7— 7,	14	17— 17	34	2 635	1 927,00
Tilsammen	310	10—82,	12 301	4—12,	2 240	0—154	13 400 ¹ / ₂	1 034 803	756 640,00

Disse tal antages at burde tillægges 3 %, da nogle makrelslumper ogsaa optælling ikke er foretaget, altsaa skulde fra Nordsjøen iaar være indbragt ialt 16 800 fiskepakkede

af fisket i aabne Nordsjøen:

bytte.

Indbragtes bl. a. følg. partier (kg.) flekket makrel.					Makrellen købtes mestendels efter sortement.	Forudsat kun saad an makrel, som ialfald flekket — vilde blive at henføre til nr. 3, rundsaltedes, var af den fra Nordsjøen iaar indbragte makrel:	Rundsaltet makrel.		
Til (sted).	Nr. 0 (bloaters).	Nr. 1.	Nr. 2.	Nr. 3.			Ialt.	Antal tønder pr. fartøi.	Tønder.
Kristiansand S.	46 632	46 928	46 892	10 449	150 901	40—78	118		
Egersund	57 101	176 560	114 364	43 262	391 287	0—15	28½	2 210	
Skudenes	2 945	5 363	6 139	487	14 984	4	4	303	
Haugesund	20 465	42 022	84 625	30 586	177 698	11—41	96	7 310	
Tilsammen	127 143	270 873	252 020	84 784	734 820	0—40	372	28 117	
à kr. 10,80-1,00-0,97	(17,30 0/0)	(36,86 0/0)	(34,30 0/0)	(11,54 0/0)	(100 0/0)	0—30	474½	35 630	
	0,68-0,90-0,82	0,45-0,68-0,62	0,30-0,50-0,42	0,30-1,00-0,73		0—18	206	14 996	
						2—15	17	1 288	
						0	0	0	
						0—9	31½	2 366	
Kun undtagelsesvis solgtes den flekkede makrel «samfængt».									
	14,86 0/0 over	15 tommer lang (nr. 0),				0—78	1 347½	101 159	Kr. 80,00 — kr. 40,00 — kr. 34,56 pr. tonde eller kr. 0,456 pr. kilogram.
	30,39 0/0 »	13—15 — » — (» 1),				0—70	1 542	117 675	
	28,28 0/0 »	11—13 — » — (» 2),				5—15	20	1 515	
	27,07 0/0 »	11 tommer eller derunder lang (nr. 3).				0—78	2 909½	220 349	
									46 129,00
									53 660,00
									691,00
									100 480,00

indkom til Flekkefjord, Kirkehavn paa Hitterø og Arendal — eller steder, hvor tønder = kr. 882 875,00.

Samtidig med oven omhandlede fiske i aabne Nordsjøen fangedes høstmakrellen ogsaa i vor egen skjærgaard mellem Stavanger og Trondhjem — helst med not; af denne makrel bestemtes en mindre del, som flekkedes, for Amerika, men størsteparten gik — ligesom den rundsaltede makrel fra Nordsjøen — til forbrug i vort eget land. Hvor meget der saaledes fangedes vides ikke; men jeg er tilbøielig til at tro, at denne fangst tillagt den i Nordsjøen gjorde vilde givet et totalquantum af omtrent 20 000 fiskepakkede tønder.

Baade foraaers- og efteraaersfisket i 1899 har givet et adskillig større udbytte end nogensinde ellers i de senere aar, — og, maa det gjentages, med bedre udrustning end gennemgaaende tilfælde for de norske fiskeres vedkommende kunde vistnok adskillig mere været indvundet. Under dorgefisket var, som man af foranstaaende vil have seet, de svenske fiskere meget heldigere end vore; hines fartøier er ikke alene større, men ogsaa forholdsvis sterkere bemandede end disse, — derhos fisker de førstnævnte saavel fra baadene som fartøiet, og de har hidtil i regelen været forsynte med baade proviant, tønder og salt for længere tid end mange af de norske fiskere, som har bortkastet alt for megen tid til med midt i sæsonen at seile tillands for at komplettere forraad. Under drivningen paa forsommeren burde utvilsomt indhivningsspil for garnlænkerne anvendes i langt større udstrækning end hidtil; saavel her som under sildefiske undgik man dermed unødigt tids-spilde og idetheletaget overflødig krafttab. Saavel under mulig nedsenkning af garnene som under deres staaen «flæbart» (overtelnen, korketelnen, i vand-skorpen) maatte det være hensigtsmæssigt at lidse kabelen til undertelnen, hvilket nu er almindeligt blandt de skotske sildefiskere; i tilfælde af kollisioner, som nu saa ofte har stort garntab tilfølge, skulde man vist finde en slig tilstelning meget fornuftig.

December 1899.

H. L. Buvig.

Beretninger

om forsøg paa drivgarnsfiske efter sild med offentlig bidrag.

Uddrag af Henrik Pedersen Bodøskjeis dagbog under drivgarnsfiske efter sild 1899.

19de juli. Frisk sydost klar, seiler fra Bodø kl. 10 formiddag for at forsøge med drivgarn i Vestfjord, kommer ud paa Salten, blir liggende i vindstille hele dagen.

20de juli. Stille klar. Kl. 2 faar vi en let bris af O. S. O., seiler ud mellem Fleinvær og Tænholmene i vest, til vi har Trænen i S. O. ca. 5 mil af, sætter garn kl. 9 og driver i nordlig retning.

21de juli. Frisk S. O., trækker garn kl. 3 uden fangst, seiler i N. V., til vi har Røst N. N. O. ca. 4 mil af, sætter kl. 9 $\frac{1}{2}$ og driver til kl. 12, maatte da trække paa grund af storm af S. V. uden fangst.

22de juli. Sterk S. V., lægger bi med 2-rebet seil, ligger da til kl. 9. Vinden øger, bestemmer at seile op til Røst, hvor vi ankom kl. 2 eftermiddag.

23de juli. Storm af S. V. til V. Landligge.

24de juli. Frisk V., spagner ud paa dagen, seiler fra Røst kl. 11 og seiler ca. 4 mil i S. t. O., sætter kl. 9 og driver nordover.

25de juli. Spag N. N. O., trækker garn kl. 2 $\frac{1}{2}$ uden fangst, seiler østover, til vi er 4 mil S. t. V. af Værø, sætter kl. 10, fint veir.

26de juli. Frisk N. O. Krydser paa, til vi er 5 mil i syd for Sund i Lofoten. Ligger bi til kl. 10, sætter garn. Vinden dreier sig syd.

27de juli. Frisk S. S. V., maatte trække kl. 2 $\frac{1}{2}$ og seiler op til Sund, ankred der kl. 9, ligger der hele dagen paa grund af storm.

28de juli. Frisk N. V. Kl. 10 spagner vinden, letter anker og seiler ud. Er bestemt at forsøge fra Trænen og østover. Kommen 2 mil i syd for Værø røk det op med N. V. kuling. Lægger bi med

2-rebet seil og ligger i vest hele dagen. Stormen tiltager, kl. 11 dreier vi af, lægger kurs for Bodø, da vi intet kan udrette.

29de juli. N. V. storm. Kl. 3 har vi Landego i sigte, kl. 5 passerer samme og kl. 8 for anker i Bodø. Fremdeles stiv kuling.

30te juli. V. storm. Landligge.

31te juli. V. N. V. storm. Landligge.

1ste august. Frisk N. V., spagner lidt ud paa dagen, seiler fra Bodø kl. 11 formiddag bestemt at forsøge udfør Trænen og vestover. Kommen udpaa Salten faldt vi i vindstille og blev liggende hele dagen der, til vi ud paa natten fik en let bris fra syd.

2den august. Spag S. S. V. Krydser ud mellem Fleinvær og Tænholm, vinden øger. Kommen paa siden af Fleinvær blæser det op med frisk S. V. kuling og mørkskodde. Seilede op til Fleinvær med 2-rebet seil og anker der kl. 2 eftermiddag.

3dje august. Kuling af S. V. Landligge.

4de august. Frisk V. N. V. Kl. 9 begyndte vi at krydse ud med rebet seil, krydser hele dagen vestover. Sjøen er svær og frisk vind, saa vi faar ikke sætte garn, men krydser videre sydover.

5te august. Frisk V. Krydser en stund udover dagen, til vi har Trænen i sydost 4 mil af, ser ingen udsigter til sild, gaar en baut længere syd. Kl. 5 eftermiddag blæste det op med frisk kuling af V., lægger ind 2 reb og seiler ud til kl. 10. Bestemmer da, at naar ingen udsigter sees til sild i Vestfjorden at seile til Bodø for at gjøre os klar til at forsøge længere syd. Kl. 11 dreier vi af og lægger kurs for Tænholm.

6te august. Kuling af V. S. V. Seiler med 2-rebet seil ind mod Tænholmene, som saaes kl. 3, forandrer kurs og seiler paa sydsiden ind til Bodø, hvor vi ankred kl. 9 formiddag.

7de august. Kuling af V. Provianterer og gjør os klar til at seile sydover, først vinden forandrer sig.

8de august. Frisk V. N. V. Ligger stille.

9de august. Frisk N. V. Kl. 9 begynder at seile sydover. Maa for det meste krydse, da vinden er imod. Kl. 11 aften passerer Støt, fortsætter videre.

8de august. Spag N. V. Seiler gennem Selsøvig og videre sydover. Ankom til Brønnøund kl. 9 eftermiddag, ankred der.

9de august. Stille nøder os at ligge udover dagen. Kl. 4 en let bris fra S. O. Seiler videre sydover, kl. 12 passerer Helgelandsfæsa.

10de august. Frisk sydost. Kl. 5 passerer Risvær og kl. 9 for anker paa Rørvig.

11te august. Frisk S. V. Begynder at gjøre os klar med garnene for at være klar at seile ud, først veiret blir godt, sydvest storm hele dagen.

12te august. Storm af V. S. V. Landligge.

13de august. Storm af N. V. Landligge.

14de august. Storm af N. Landligge.

15de august. Spag N. O. Kl. 8 seiler vi ud Nærøund og vestover Folden, til vi har Kya i syd, 2 mil af. Sætter garn der kl. 9 og driver nordover, fint veir.

16de august. Spag O. N. O. Trækker garn kl. 3 ret ud af Nordøerne uden fangst, seiler i N. V. ca. 2 mil, ligger der hele dagen og sætter garn kl. 8, fint veir.

17de august. S. O. Trækker kl. 3½ uden fangst, seiler videre udover sjøen og ser os om hele dagen, sætter garn kl. 9 ca. 5 mil nord for Kya.

18de august. S. O. Trækker garn kl. 4 uden fangst, seiler vestover en tur og saa udover, sætter garn 6 mil fra land mellem Kya og Halten og driver nordover, fint veir.

19de august. Frisk syd. Trækker garn kl. 4 uden fangst, seiler i N. V. udover dagen, til vi staar ca. 10 mil i nord for Halten, gjør nogle bauter der og sætter kl. 8 garnene. Vinden øger.

20de august. Frisk S. V. Trækker garnene kl. 2 uden fangst. Stormen tiltager, ligger bi en stund og dreier af kl. 8 formiddag, da vi intet kan udrette i saadant veir, lægger kurs for Villa, som vi paatraf kl. 1 eftermiddag, forandrede kurs og seilte paa Nærøund, hvor vi ankom kl. 5.

21de august. Kuling af S. V. Landligge.

22de august. Kuling af V. Landligge.

23de august. Kuling af N. V. Landligge.

24de august. Frisk N. V. Da vi intet kan gjøre paa sjøen for storm, seiler vi til Arnøfjord, sætter nogle garn ved Ilsæt.

25de august. Frisk N. Trækker garnene kl. 4, faar 1 maal sild af smaa mærker. Fisket ansees som ubetydeligt, sætter nogle garn om aftenen igjen.

26de august. Frisk N. O. Trækker kl. 5 garnene, faar 1 maal sild. Veiret ser ud til at forandre sig, letter anker og seiler til Rørvig, hvor vi ankom kl. 3 eftermiddag, bestemmer at ligge over natten der.

27de august. Frisk N. O. Letter anker og er bestemt at forsøge udfor Halten igjen, seiler ud Nærøund. Kommen paa Folden øger vinden til storm. Lægger bi mellem Kya og Nordøerne, ser ingen udsigt til at faa forsøge inat, da sjøen er oprørt, og bestemmer da at krydse op til Rørvig for at høre tidende sydfra. Ankom til Rørvig kl. 11 eftermiddag.

28de august. Frisk Øst. Gaar iland paa Rørvig. Faar da høre, at der er begyndt fiske paa Søndmør; bestemmer da at seile til Titran, først veiret blir, provianterer og gjør os klar at seile inat.

29de august. Frisk S. Da der ikke er udsigt at komme over Folden, nødsages vi at ligge stille.

30te august. S. V. storm. Ligger stille.

31te august. S. V. storm. Ligger stille.

1ste september. V. N. V. storm. Ligger stille.

2den september. Spag V. N. V. Letter anker kl. 9, begynder at krydse ud Nærøund; det gaar seigt, da vinden er flau. Kl. 11 eftermiddag passerer Haraldsøkraaka, fremdeles flau vind.

3dje september. Spag N. V. Krydser paa hele dagen. Kom i Buholmraasen kl. 5 eftermiddag, blev da aldeles vindstille, laa der hele aftenen og drev.

4de september. Let bris fra N. O. Seiler gjennom Ramsøsund og Besaker; kom til Marflesa kl. 2 eftermiddag, blev da vindstille igjen og laa der til kl. 6, fik da en frisk S. S. V. Krydsed op til Stokken, ankred der kl. 11.

5te september. Frisk S. V. Ligger stille hele dagen for modvind.

6te september. Frisk N. V. Kl. 10 seiler vi bortover til Valdersund, blev da vindstille, ankred der.

6te september. Spag N. O. Letter anker igjen og seiler sydover, vinden er flau, saa vi blir liggende udfør der næsten hele dagen. Vinden kvikner lidt om aftenen, saa vi kom os til Kjeungskjær.

7de september. Spag S. O. Seiler videre sydover Granviken, maa ankre i Børøund for vindstille.

8de september. Spag S. O. Letter anker om morgenen, seiler sydover Skeien og naaede Sæbuodden kl. 11 eftermiddag, seiler videre bortover til Titran.

9de september. Ankom til Titran kl. 3, spag sydost, ankrer og ligger stille hele dagen.

10de september. Frisk S. Gaar iland paa Titran, hører med folk, om nogensteds er formerket sild, faar da høre, at flere har forsøgt udfør Titran uden fangst, bestemmer dog at seile ud næste dag.

11te september. Spag S. V. Begynder at greie garn kl. 6, letter anker kl. 9 og styrer i N. V. ca. 6 mil tilsjø, blir da liggende i vindstille. Kl. 6 fik vi se sild oppe paa sjøen, ror ud med lod og formerker da en bra sildtyngde, sætter garnene straks, men driver saa fort østover, at den tid, silden skulde gaa paa, var vi forbi sildstimen. Veiret er fint.

12te september. Spag O. Trækker garn kl. 4, faar da 2 maal fin storsild, seiler under land; kommen 1 mil fra land faar vi vindstille, sætter da ud smaabaad, ror til Titran og melder da telegrafisk fangsten til fiskerikonsulenten og flere, ror atter ud igjen til skøiten. Kl. 3 fik vi en frisk bris fra S. S. V., seilte atter udover ca. 6 mil, vinden øger, sætter garn kl. 8 og driver nordover. Kl. 10 maa vi trække paa grund af tiltagende storm og sjø med fangst 2 maal. Hvis vi havde faaet drevet i ro længere, var der udsigt til sild. Begyndte da at seile paa land.

13de september. S. V. storm. Landligge.

14de september. Frisk S. V. Kl. 12 seiler vi ud, endnu alene baad i fisket, seiler ca. 5 mil ud, men sjøen er saa voldsom, at jeg ser

ikke syn paa at sætte garn. Seiler op ca. 1 mil, sætter da og driver en stund, men maa snart trække paa grund af storm, fangst 1 maal.

15de september. S. V. storm. Landligge.

16de september. Spag N. O. Seiler ud kl. 11 formiddag, styrer ud ca. 5 mil, sætter garn kl. 8, veiret er fint. Driver til kl. 11, trækker da med fangst 20 maal, seiler iland.

17de september. Frisk O. Kommer iland kl. 9. Kjøbere findes ikke, salter noget sild selv, og noget sælges til herværende handelsmand til kr. 22,00 pr. maal, 2 første fremmede fiskere kommer til Titran.

18de september. Storm af S. V. Landligge.

19de september. Storm af S. V. Landligge. En del fremmede fiskere, 1 dampbaad ankommer.

20de september. Storm af V. N. V. Kl. 11 begynder vi at krydse ud, seilte da paa en grund i udløbet af havnen, fik en herværende dampbaad at trække os af, seilte ud med rebet seil. Nogle baade kom efter, men vendte snart til havn igjen. Kun 1 dampbaad og jeg satte garn ca. 5 mil ud og laa udover natten.

21de september. Frisk V. Trækker garn kl. 3, fangst 5 maal, seiler iland. Endel kjøbere og fiskere og flere fiskerdampskibe er nu ankomne. Har besøg af de fleste, som fik underretning om, hvor silden staar; seiler ud igjen og driver ca. 4 $\frac{1}{2}$ mil ud, fint veir.

22de september. Storm af N. O. Landligge.

23de september. Storm af N. O. En masse fiskere er ankommet og kjøbere ligesaa. Letter anker og seiler ud, de fleste andre baade og dampbaade ogsaa. Kommen 3 mil ud vender næsten alle om, kuns jeg og en baad til sætter garn ca. 5 mil ud, frisk kuling. Bestemt at trække kl. 11, men ser os nødsaget at ligge til dagningen, da stormen og sjøen er saa svær.

24de september. Frisk N. O. Spagner kl. 3, begynder da at trække, faar 5 maal sild, seiler iland. Vinden spagner. Kl. 4 eftermiddag tager vi slæb ud med en dampbaad, da vi ellers ikke kunde komme ud for stille, satte garn ca. 5 mil ud, veiret er fint.

25de september. Frisk N. V. Trækker kl. 3, faar da 9 maal sild, seiler iland, leverer silden og seiler ud igjen. Endel fiskere fra Nordland og andre steder er ankommet og seiler ogsaa ud, saa ca. 100 farkoster driver nok fiske nu her. Kommen 5 mil ud, sættes garnene, og vi driver udover natten. Veiret er roligt.

26de september. Frisk S. V. Trækker garn kl. 3, fangst 6 maal, seiler iland og leverer silden, fortoier, da det ser ud til uveir. Endel fiskere ankommer udover dagen.

27de september. Spag S. V. Seiler ud 5 mil, sætter garn. Hele fiskerflaaden er ude, veiret er godt.

28de september. Frisk S. V. Trækker garn kl. 3¹/₂, fangst 4 maal, seiler iland, da det ser ud til uveir, ankrer paa Titran kl. 10, leverer silden, og vi ligger derefter rolig hele dagen for S. V. storm.

29de september. Storm af S. V. Landligge.

30te september. Storm af N. V. Landligge.

1ste oktober. Frisk O. S. O. Seiler ud kl. 2 eftermiddag 4 mil tilsjøs, sætter garn og driver østover. Omtrent halve fiskerflaaden er ude.

2den oktober. S. S. V. frisk. Trækker garn kl. 4 med fangst 4 maal, seiler iland, leverer silden og seiler ud straks igjen, sætter garn ca. 4¹/₂ mil N. V. af Titran, ser ud til at blive uveir snart, barometret falder.

3dje oktober. Frisk S. V. Maatte trække kl. 2 paa grund af S. V. storm, fangst 14 maal, seiler iland, leverer silden og gaar til ankers, da det ser ud til bare uveir.

4de oktober. S. V. storm. Landligge.

5te oktober. S. V. storm. Landligge.

6te oktober. N. V. storm. Landligge.

7de oktober. N. V. storm. Landligge.

8de oktober. S. V. storm. Landligge.

9de oktober. S. V. storm. Landligge.

10de oktober. S. V. spag, seiler kl. 11 ca. 4 mil ud, sætter garn kl. 6 i N. V. af Titran, driver udover natten, veiret er truende.

11te oktober. S. V. frisk. Trækker garn kl. 4, fangst 3 maal, seiler iland. Ankrer, da veiret ser daarligt ud og barometret lavt.

12te oktober. S. V. frisk, regn. Veiret ser utrygt ud, barometret lavt, seiler dog ud kl. 1, ca. 4¹/₂ mil ud, sætter garn kl. 5 og driver udover natten, endskjønt veiret er utrygt, og barometret falder stadigt udover natten.

13de oktober. S. V. spag. Regntykke, trækker garn kl. 4, fangst 3 maal, lægger bi og er bestemt at ligge over til næste nat. Kl. 11 fm. falder barometret til storm, sjøen blir urolig, bestemmer da at seile iland og begynder at seile op. Kl. 3 træffer vi hele fiskerflaaden, som laa paa land natten før, seilende ud tilsjøs. Vi er dog bestemt at seile iland, ankrede kl. 5 paa Titran, veiret er utrygt.

14de oktober. Orkan af N. Er oppe kl. 2 og fortøier, da stormen er forfærdelig. Enkelte baade sees at komme af sjøen, og mange sees seile ned forbi havnen. Ved daggry kom enkelte baade og dampbaade ind; men mange savnes. Stormen varer til middag, spagner da lidt, mange baade savnes endnu.

Efter denne tid ænsees fisket som et almindeligt fiske, hvorfor dagbogen sluttet.

Kristiansund den 20de december 1899.

Henrik Pedersen Bodøskjei.

Beretning om forsøg med drivgarnsfiske efter sild udfor Nordland 1899.

Paa ansøgning blev mig bevilget et bidrag stort kr. 600,00 til forsøg efter skotsk metode med drivgarn efter sild udenfor kysten.

For at kunne udføre dette forsøg med min kutterbaad «Tordenskjold», til hvis indkøb jeg for 6 aar siden erholdt et laan af havfiskerifondet stort kr. 600,00, maatte jeg bekoste dæk indlagt i den, for at den kunde blive fuldt sjødygtig.

Forsøgene paabegyndtes den 26de juli i Vestfjorden, da der rygtedes om, at sild var seet udenfor Lofoten, og tillader jeg mig at meddele uddrag af den ombord førte journal.

1ste tur.

Seiledes hjemmefra den 26de juli og kom ind i Vestfjorden den 27de, hvor garnene om aftenen sattes 4 mile i sydvest af Skraaven og blev trukket den 28de uden fangst eller udsigter. Seilede samme dag vestover til 5 mile i sydvest af Ure, hvor garnene om aftenen sattes og blev trukket om morgenen den 29de uden fangst. Seilede videre vestover samme dag til midt mellem Landegode og Røst, hvor garnene om aftenen sattes og blev trukket den 30te uden fangst eller udsigter. Seilede videre vestover den 30te til ca. 12 mile i sydvest af Røst og satte garnene om aftenen og trak den 31te, hvor vi da fik 28 st. smaa-faldende sild. Blev liggende den 31te paa omtrent samme plads, hvor da saaes lidt fugl og hval, satte garnene om aftenen og trak den 1ste august uden fangst. Seilede da i sydøst til om aftenen ca. 6 mile i sydvest af Tendholmene, hvor garnene sattes og blev trukket den 2den august uden fangst. Samme dag blæste det op til storm af sydvest, hvorfor land maatte søges for 2-revet seil. Da stormen vedvarede seilte vi hjem for at barke garnene og siden forsøge udenfor Vesteraalen.

2den tur.

Seilte hjemmefra den 10de august og kom den 11te 4 mile i nord af Borgevær, hvor garnene om aftenen sattes og blev trukket den 12te uden fangst. Seilede da i nordvest til vi den 14de kom 10 mile i nordvest af Borgevær, hvor garnene om aftenen sattes og blev trukket den 15de uden fangst. Seilede samme dag længere til havs, hvor garnene om aftenen sattes ca. 14 mile i nordvest af Hovden og blev trukket den 16de uden fangst. Fugl og hval saaes da en masse af, men antages, at det blot var smaasild den havde. Seilede samme dag 4 mile længere nord, hvor garnene om aftenen sattes og blev trukket den 17de uden fangst. Fugl og hval saaes. Den 18de blæste det op til kuling af nordøst, hvorfor land maatte søges og kom vi da ind til Værø (Gaukværø). Seilede fra Værø den 20de og kom den 21de 11 mile i nordvest af Værø, hvor garnene om

aftenen sattes og blev trukket den 22de uden fangst. Seilede længere nordover og satte garnene den 23de 5 mile ud af Langenes, trak den 24de uden fangst. Seilede samme dag 3 mile længere nord, hvor garnene om aftenen sattes og blev trukket den 25de uden fangst. Seilede samme dag til vi om aftenen kom udenfor Floholmen, hvor en masse fugl saaes, satte garnene og trak den 26de uden fangst, hvorefter turen afsluttedes.

3 d j e t u r.

Da rygter igjen hørt om sildeudsigter fra Vestfjorden seilede vi hjemmefra den 18de september og forsøgte flere nætter inde i Vestfjorden, men uden fangst, hvorefter vi seilede til Østnesfjorden og fik der ialt 2 maal sild. Da ogsaa der blev frit, og stormende veir hindrede videre forsøg i Vestfjorden afsluttedes turen den 30te september.

Silden som kom ind Vestfjorden gik efter min formening visselig saa dybt i vandet, da der intet jag var paa den, at den ikke lod sig vise før den kom under land.

Oktober maaned var for det meste saa stormende, at videre forsøg tilhavs var umulig, hvorfor den er tilbragt med garnfiske i Øxfjorden uden noget nævneværdigt udbytte.

Ingelsfjord pr. Hanø den 7de november 1899.

Hans Madsen.

Beretning om forsøg med drivgarnsfiske efter sild udenfor Vesteraalen 1899 med skøite «Engine».

Den 3dje juli var alle fornødne forberedelser til prøvofisket istandbragt, og da vi havde ventet nogle dage paa gunstigt veir, seiledes ud den 10de og blev forsøg foretaget paa forskjellige steder med fra 3 til 10 miles afstand fra land, idet vi imellem hvert forsøg seilede længere fra land. Den 14de nødtes vi at søge land paa grund af storm.

Den 20de reiste vi atter ud og blev havet beseilet i to døgn uden at veiret tillod udsætning af redskaber, og da stormen øgedes og umuliggjorde ethvert forsøg, seiledes under land for at oppebie bedre veir. Den 26de blev veiret noget roligere, hvorfor vi nu seilede ud og satte garnene, første gang 3 mile fra land klokken 10 aften, og drev under de gunstigste vilkaar til klokken 4 morgen, uden nogen nævneværdig fangst, bare 6 stk. sild. Denne gang fortsattes forsøgene saaledes som ovenfor nævnt i den distance fra land vi syntes bedst passede for forsøgene.

Til udsættelsen af garnene medgik 1 time og til indhaling medgik ca. 1¹/₂ time, dog var tiden især for indhalingen noget forskjellig alt efter som veirforholdene var gunstige eller ugunstige. Da vi havde været ude i 7 døgn seiledes under land med den yderst ringe fangst 150 stk. sild. Som det vil sees af det anførte har forsøgene været gjentaget og udført saaledes som det er mulig og med største hensynsfuldhed for at ingen gunstig anledning skulde forbigaaes. Veirforholdene var sidste tur aldeles udmerkede og intet vanskeliggjorde forsøget. Havet beseiledes baade i nord og syd, idet vi havde for øie, om silden maaske kunde holde til nærmere Lofoten paa sit indsig eller muligens gaa længere nord end vanlig.

Ingensteds var sildesyner, og vi var allerede da overbevist om, at ingen sildestim af nogen nævneværdig betydning var under indsig paa denne havstrækning.

Efter juli maanedes udgang blev veiret overmaade slemt, uafbrudt storm forhindrede ethvert forsøg af betydning. Tre gange stilnede veiret og vi satte tilhavs; men de to gange maatte vi vende om uden at faa sætte redskaberne. Den 3dje gang udsattes garnene; men den tiltagende storm vanskeliggjorde trækningen, og garnene led meget under de svære overhalinger skuden fik i den høie sjø. September maaned blev en meget bedre tid for fiskerne ude paa havet, og man troede sikkert, at man skulde observere sild det første, man kom paa sjøen. Men ogsaa denne gang blev det skuffet forventning.

— — — — Det er min overbevisning, at dersom sildemasserne havde søgt under iaar og ifjor som tidligere aar, skulle et saadant forsøg have haft stor betydning.

— — — — Sildens næsten totale udeblivelse disse to aar er omtrent enestaaende. Mislykkede sildefisker har nok indtruffet tidligere; men man har dog paa disse kanter formerket den i større og mindre masser ude paa havet.

Blæksprutens forekomst var iaar som ifjor. Den var tilstede i overordentlig mængde fra den første dag, forsøgsfisket begyndte; og hele tiden havde den god næring i den mængde smaasild, som var overalt. Alle steder, hvor man fanget en fisk, enten nær eller langt fra land, havde den forsynet sig tilstrækkelig af baade smaasild og blæksprut.

Om dagene i stille og godveir kunde saavel blæksprut som smaasilden sees paa havet i store flak, som naar stor sild er oppe. Ved nærmere iagttagelse kom man snart paa det rene med hvilken sort det var.

Stensvik i Bø den 20de oktober 1899.

Nikolai Martinussen.

